

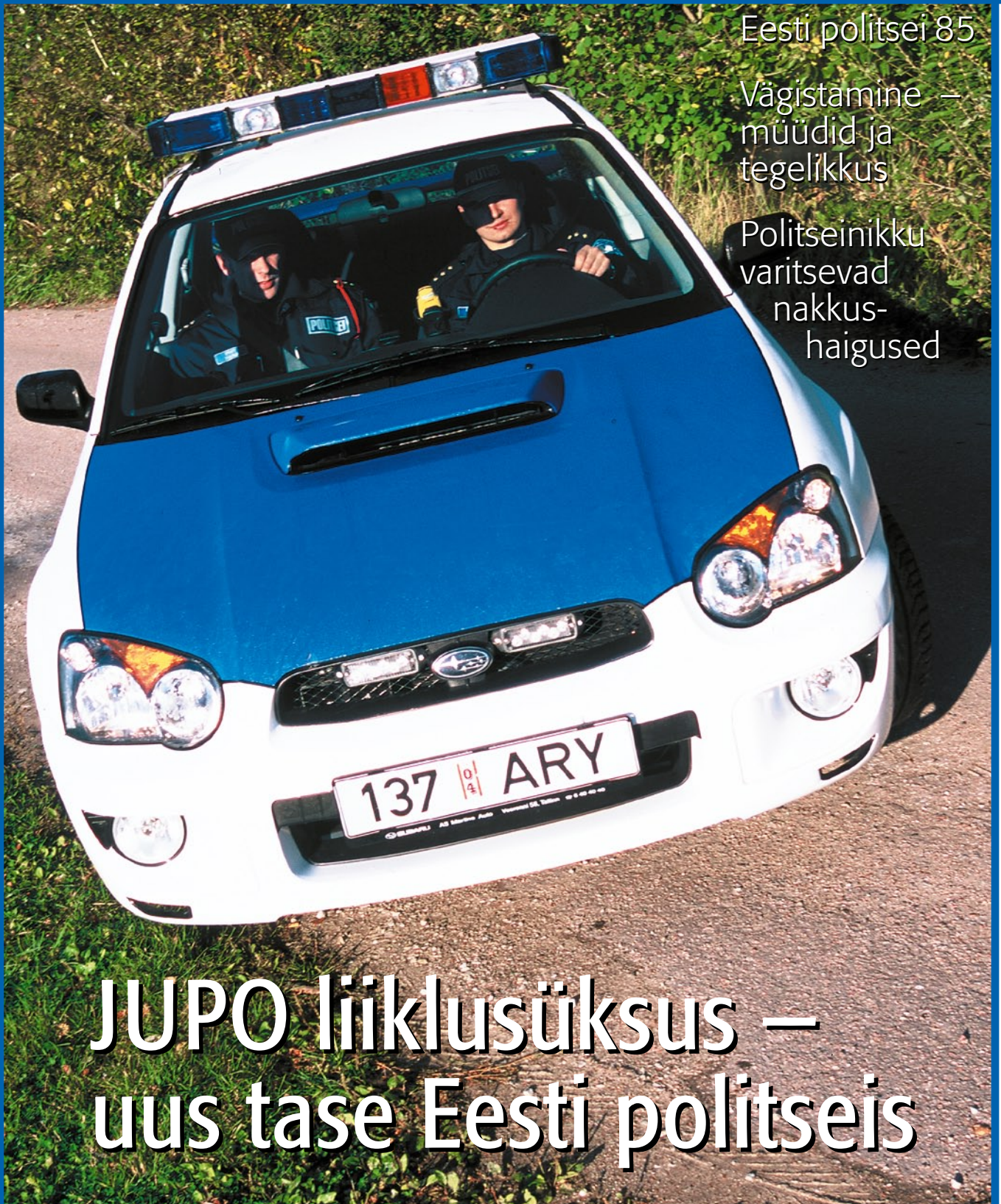
POLITSEILEHT

Eesti politsei ajakiri nr 5/2003

Eesti politsei 85

Vägistamine –
müüdid ja
tegelikkus

Politseinikku
varitsevad
nakkus-
haigused

JUPO liiklusüksus – uus tase Eesti politseis

EESTI POLITSEI PILOOTPROJEKT

ÕPI KONSTAABLIKS

Sellel aastal käivitub politseihariduse uus õppekava, mille järgi on sinul võimalus olla esimene, kes

- saab ainulaadse konstaablihariduse
- 50% koolis ja 50% tööl
- Töö Tallinna, Pärnu või Tartu Politseiprefektuuris
- Stipendium kuni 2100 krooni kuus
- Tasuta majutus ja söök

**DOKUMENTIDE VASTUVÕTT POLITSEIKOOLIS
LÕPEB 5. NOVEMBRIL 2003.**

Kiirusta, kohtade arv on piiratud!

Lisainfo > www.pol.ee/politseikool

Presidendi tervitus Eesti politsei 85. aastapäeva puhul

Palun võtke vastu minu südamest tulevad õnne- ja edusooovid Eesti politsei 85. sünnipäeva puhul! Ühtlasi tahan väljendada Teile oma lugupidamist, mis ei ole seotud ainuüksi Teie organisatsiooni soliidse eaga, vaid ennekõike politsei tööga.

Aupaklikkust võib esile kutsuda kas või asjaolu, et Eesti politsei on meie riigi eakaaslane. Ometi ei võinud novembris 1918 keegi kindel olla, milliseks kujuneb pool aastat varem välja kuulutatud Eesti Vabariigi tulevik. Siiski pandi just okupeeritud Tallinnas alus meie politseile, kelle panus oli nii järgnenud Vabadussõja päevil kui ka oma riigi kindlustamisel hindamatu.

Tänane politsei, kelle taassünd toimus samuti veel okupeeritud riigis 1990. aastal, püüab edasi kanda algusaastatest omaks võetud põhimõtteid. Aus ja ennastsalgav töö puhaste käte ja osavõtliku südamega, austus inimeste vastu ja alatine valmisolek kodanike teenimiseks, aukartus elu ees – kõige selle pärast peetakse ka tänapäeval politseinikest lugu.

Küllap teab iga politseinik, et rahva lugupidamine tuleb välja teenida. Uuringud kinnitavad, et usaldus politsei vastu on tõusnud rekordiliselt kõrgeks. Kindlasti on see hinnanguks politseitöötajate professionaalsusele, aga arvatavasti iseloomustab antud näitaja ka inimeste ootusi turvalisuse suhtes. Pole ehk asjatu korrata, et ühiskonnale on liias iga kuritegu ja õnnetus, mis kellelegi või millelegi kahju ja kannatusi põhjustab. Ja kelle poole siis veel, kui mitte politseiniku poole peaksid abivajajad vaatama.

Meie riigi elanikke võib üksnes rõõmustada, et mitte ainult usaldus Eesti politsei vastu, vaid ka tema suutlikkus on aastatega vaieldamatult kasvanud. Selle tõestuseks on paranevad töö kvaliteedi näitajad, aga ka edukas osalemine rahvusvahelistes operatsioonides. Samas tuleb tõdeda, et tulevikku vaadates niisuguste ülesannete osatähtsus mitmekordistub, sest juba järgmisel aastal saab Eestist Euroopa Liidu liikmesriik. Seeläbi suureneb järsult ka nende inimeste hulk, kelle turvalisus hakkab muuhulgas sõltuma Eesti politsei küpsusest. Õigupoolest on sel mõju kogu Euroopa Liidule!

Soovin palju jõudu teie vastutusrikkas töös ja rohkesti inimlikku õnne!

Arnold Rüütel
Eesti Vabariigi
president

- 4 Uudised**
- 6 Kaheksa tundi teel liikluskultuuri otsides**
Julgestuspolitsei uue liiklusüksusega oli koos Heikki Kirotar
- 11 Kuidas vahistada rahvusvaheliselt tagaotsitavat?**
Kinnipidamisnõudeid tutvustab Sergo Eelmäe
- 12 Mõrvarelv käis käest kätte**
Madis Tilga avab jõhkra kiremõrva telgitagused
- 15 Tagasilöögid politsei mainele**
Teemat lahkab Priit Männik
- 16 Eksinud noorte teejuht**
Persoon on Kristel-Liis Kaunismaa
- 19 Õppereis Hollandisse**
- 20 Eesti politsei – 85**
- 24 Vägistamine – müüdid ja tegelikkus**
Autor Uno Traat
- 26 Sõnadeta keel kaitseb ootamatu ohu eest**
Turvataktika tutvustamist jätkab Arvo Pille
- 28 Nakkushaigusohuks tuleb valmis olla**
Nõuandeid ohu vältimiseks jagab Juta Endoja
- 31 Sügisene liiklus nõuab autojuhilt tähelepanu**
Kirjutab Allan Annus
- 36 Sinu saatus on sinu kätes II**
Sõrmejälgede selgitamist jätkab Gea Ling
- 39 Järva Politseiprefektuur**
- 43 Naised – kas politsei nõrgem pool?**
Konverentsil käis Veronika Viru
- 45 Uus raamat**
- 46 Sport**
- 48 Lõvi Leo**
- 51 Ristsõna**

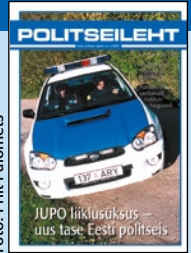

Foto: Priit Palomets

POLITSEILEHT nr 5/2003

Kuus korda aastas ilmuv Politseileht on Politseiameti ja Siseministeeriumi koostöös valmiv politseiajakiri, mida levitatakse organisatsiooni sees.

Järgmine number ilmub detsembris 2003.

Väljaandja: Politseiamet, Pagari 1, 15060 Tallinn

meil: politseileht@pol.ee

telefon: 0 612 3091

Toimetaja: Melli Rüga, melli.ryga@pol.ee

Fotograaf: Robert Kõrvits

Keeletoimetaja: Ene Sepp

Kujundaja: Ahto Meri/Pilter

Trükk: AS Kroonpress

Kolleegium: Robert Antropov, politseipeadirektor; Ilona Leib, Siseministeeriumi avalike suhete osakonna juhataja; Aldis Alus, Kaitsepolitsei peadirektor; Priit Männik, politseipeadirektori asetäitja; Anu Adra, Politseiameti pressbüroo juhataja; Kalle Laanet, Tallinna politseiprefekt; Aleks Uiho, Põlva politseiprefekt; Henno Kuurmann, Kaitsepolitseiameti komissar; Madis Liim, KEKKi politseiasedirektor politseidirektori ülesannetes; Lauri Tabur, politseipeadirektori asetäitja Keskkriminaalpolitsei politseidirektori ülesannetes; Kirsti Ruul, Siseministeeriumi pressinõunik; Tiit Hennoste, Tartu Ülikooli meediaõppejõud.

LÜHIDALT

Mobiilne töökoht

Harju Politseiprefektuur võttis esimese prefektuurina kasutusele mobiilse arvutitöökohta, mis võimaldab liikluspolitseinikel otse sündmuskohal kontrollida juhi- ja sõidukiandmeid. Sülearvutist ja mobiiltelefonist koosnev töökoht loob läbi GPRS-i ühenduse elanike- ja autoregistri, liikluskindlustuse ja teiste vajalike andmebaasiga.

Koostöö Viljandi Falckiga

Viljandi politseiprefektuur ja turvafirma Falck sõlmisid septembri lõpus koostöölepingu. Kokkuleppe kohaselt hoivavad turvafirma patrullid avalikul korral linnas silma peal ning kui turvafirmal tekib situatsioon, kus on tarvis politsei abi, teavitatakse sellest oma koostööpartnereid.

Eesti politsei Sydrug projektis

Maa ilma riikide politsei koostööorganisatsioon Interpol käivitas sünteetiliste uimastite tootjate vastu võitlemiseks projekti Sydrug, mille juures hakkavad osalema ka Eesti politseinikud. Eesmärgiks on tuvastada organiseeritud kuritegevuse grupeeringud, mis tegelevad uimastite tootmise, salakaubaveo ja turustamisega.

Mängu "Õpi käituma olukordades" avaleheküljel politsei internetileheküljel.

Politseitöö teemaline arvutimäng internetis

Alates septembri algusest on internetis kõigile huvilistele avatud õppimis- ja enesetäiendamise treeningkeskus "Õpi käituma olukordades" Arvutimäng on mõeldud kõigile huvilistele, kuid eelkõige politseinikele, kes soovivad saada uusi või kinnistada olemasolevaid korrakaitsealaseid teadmisi.

Linlase huve silmas pidades, on treeningkes-

kuses "Õpi käituma olukordades" püstitatud ka palju argielus ettetulevaid probleeme nagu näiteks, kas valju muusika kuulaja on kohustatud muusikat vaiksemaks keerama, kui see häirib naaberkorteri elanikke. Õige vastuse saab mängija teada koheselt peale vastamist.

Treeningkeskus paikneb Eesti Politsei koduleheküljel <http://www.pol.ee/treening/>

Põlvalased osalesid eriüksuste võistlusel

Augusti keskel toimus Harjumaal, Jõelähtme vallas, Neeme Piirivalvekoerte koolis eriüksuste võistlus "Estonian SWAT Competition 2003" Esimest korda Eestis korraldatud võistlusel osalesid 4 meeskonda, 3 skautpataljonist ja 1 Põlva politseist. Võitsid seekord Scouts-pataljoni Luurerühma II esindus, politseinikud jäid tihedas rebimises neljandateks.

Politseinike grupi juht, Põlva PP kriminaal-osakonna politseijuhtivinspektor Janar Saarniit jäi võistlusega väga rahule tunnistades, et laskeharjutuse tulemused olid politseinikel väga head ning ka kõiega ronimisega saadi hästi hakkama. Võistluse korraldajad,

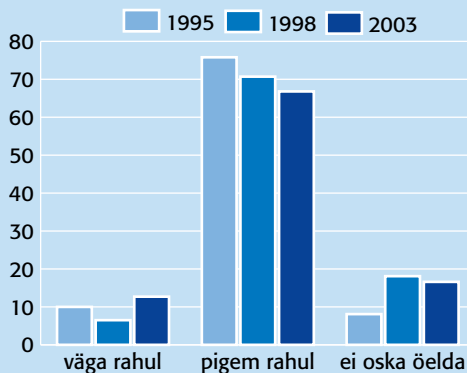
Scouts-pataljoni ohvitserid Janno Märk ja Ants Kiviselg loodavad, et järgmisel aastal on osalejaid kõikidest politsei allüksustest. Korraldajate e-postid on janno.mark@mail.ee ja ants.kiviselg@mail.ee,

USAs toimuva SWAT Round Up 2003 infoleht on <http://www.ocso.com/Swatroundup/>

Põlva politseinikud hetk enne võistluse "Estonian SWAT Competition 2003" avalööki.

Kuidas olete rahul konstaablite tööga

Konstaablite töö kõrgel tasemel

Omavalitsusjuhtide seas läbi viidud küsitlus, mille eesmärk oli välja selgitada nende hinnangud oma piirkonna konstaabliteenistusele ja kogukonnakesksele politseitööle, sai kõrge tulemuse. Selgub, et konstaablite tööga olid rahul 79,5% küsitlusele vastanud omavalitsusjuhtidest.

Maakondade lõikes on linnapead ja vallavanemad konstaablite tööga 100% rahul Tartu-, Järva-, Saare- ja Hiiumaal. Järgnevad: Lääne-Viru 92,9%, Põlva 90%, Valga 88,9%, Viljandi 88,2%, Pärnu 83,4%, Harju 76,5%, Jõgeva 76,5%, Võru 63,6%, Tallinn 62,5%, Rapla 60%, Lääne 54,5%, Ida-Viru 52,6% ja Narva 25%. Konstaablipiirkonna tööga ei olnud üldse rahul 2,9% omavalitsusjuhtidest.

Näiteks Saaremaa omavalitsusjuhtide ühine seisukoht oli, et kohalik konstaabel tunneb väga hästi oma valda ja teab oma piirkonna inimesi. Eraldi toodi välja, et kuna Saare politseiprefektuur on teinud politseis ümberkorraldusi, on politseinikud jõudnud Saaremaal ka rahva sekka.

Uuringuks kasutatud küsitlusanneedis said linnapead ja vallavanemad esitada ka oma arvamusi ja ettepanekuid, kuidas muuta paremaks piirkondlik politseitöö.

Üldjuhul oldi seisukohal, et ühe konstaabli tööpiirkond peaks olema senisest väikesem. "Igal vallas peaks olema oma konstaabel, vaid nii on võimalik kuritegevust kontrolli all hoida," leiavad Põlva ja Viljandi omavalitsuste juhid.

Tänavu kevadise seisuga töötab politseis 539 konstaablit. Sellel suvel alustatud politsei struktuuri ümberkorraldusega on plaan järgmise aasta jooksul täita 650 piirkondliku konstaabli ametikohta.

Politseil nüüd oma nõukoda

13. oktoobril kutsus siseminister Margus Leivo kokku politsei nõukoja, mille tegevuse eesmärk on siseministri nõustamine ühiskonna ootuste paremaks arvestamiseks politsei arendamisel.

Vastloodud nõukotta kuulub ühtekokku 15 omal alal tunnustatud inimest erinevatest eluvaldkondadest: Eesti Advokatuuri juhatuse liige Andres Aavik, Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna juhataja doktor Halliki Harro – Loit, Tartu Ülikooli õigusteaduskonna professor Eerik Kergandberg, uuringukeskus Faktum juhataja Juhan Kivirähk, dirigent Eri Klas, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda juhataja esimees Toomas Luman, Tallinna Jaani koguduse õpetaja usuteaduste professor Toomas Paul, sportlane Indrek Pertelson, ettevõtja Urmas Sõorumaa, Tallinna sadama juhatuse esimehe asetäitja Jaan Toots ja poliitikud Rein Lang, Tarmo Loodus, Jaanus Rahumägi, Ain Seppik ja Ivar Tallo.

Soomlased õpetavad veokeid kontrollima

Oktoobri alguses alanud 3-nädalasel koolitusel Tallinnas jagavad Soome politseinikud rahvusvahelise raskeveokite kontrollimise alaseid teadmisi. Eesti, Läti ja Leedu politseinikele korraldatava koolituse käigus õpetavad soomlased raskeveokite tehnilise seiskorra kontrollimist, samuti ohtlike ainete ja esemete veonõuetega seonduvat. Õppus sisaldab lisaks teooriale ka sõidukite kontrollimise praktilisi õppusi ja politseioperatsioone.

Balti riikide politseinikke koolitatakse veel sõiduki mõõtmete, massi ja teljekoormuse kontrollimise ning veose kinnitamise osas.

"Järgmisel aastal liituvad Balti riigid Euroopa Liiduga, kus pööratakse väga suurt tähelepanu suur- ja raskeveokite korrasolule. Selliste veokite nõuetele vastavuse kontrollimine nõuab aga spetsiifilisi teadmisi ja kogemusi, mida meil on seni üsna vähe," ütles julgestuspolitsei liiklusjärelevalve osakonna ülemkomissar Tõnis Sulu.

Koolitusest võtab osa üheksa Eesti, viis Läti ja viis Leedu politseinikku.

LÜHIDALT

68% usaldust

Augustis läbi viidud avaliku arvamuse uuringu järgi usaldab Eesti politseid 68,2% Eesti elanikest. See on kõrgeim protsent alates 1995. aastast. Toona usaldas politseid 28% vastanutest. Kokku küsitleti 1001 inimest kõigist Eesti maakondadest. "Usalduse hüppeline kasv teeb mulle rõõmu, samas praegusest kasvust tähtsamaks pean sama taseme hoidmist. Teen omalt poolt kõik, et see number oleks nii kõrge ka poole aasta ja aasta pärast," ütles politseipeadirektor Robert Antropov.

Tallinna politsei kolib uutesse ruumidesse

Tallinna politseiprefektuur vahetas töökohta ning alates 13. oktoobrist asuvad nad aadressil Pärnu maantee 139. Endisesse Kalevi kommivabriku kontorihoonesse kolisid kõik Lubja tänava majas töötanud politseinikud, välja arvatud narkokuritegude talitus, mis hakkab edaspidi asuma Lõuna politseiosakonna hoones Rahumäe 6. Samuti kolis Pärnu maanteele seni Rahumäel asunud isikuvastaste kuritegude talitus. Uue politseimaja pidulik avamine toimub 7. novembril sellel aastal.

Heikki Kirotar
abipolitseinik

8 tundi teel liikluskultuuri otsides

Milline näeb välja vastloodud liiklusüksuse tüüpiline tööpäev? Politseileht tegi koos liikluspolitseinikega kaasa terve päeva, mil marsruudil Tartust Tallinna kontrolliti sadu juhte, avastati 5 roolijoodikut ning jagati laiali kastitais helkureid ja Lõvi Leo komme.

Heikki Kirotar
abipolitseinik

Laupäev, 13. september

11.50, Tartu, Tiigi 67, kohaliku politsei autoparkla. Autod sõidavad autobaasist ööbimiskohata Aleksandri tänavale. Politseinikud on öösel 4–5 tundi maganud ja mitte eriti jutukad. Täna on viimane päev, õhtuks peaks koju saama. Neljal pingelisel tööpäeval kontrolliti liiklust Lõuna-Eesti küla- ja maanteedel. Tabati kokku 50 alkoholi tarvitanud sõidukijuhti, kellest 38 olid joores; tuvastati 8 juhtimisõiguseta juhti, vormistati 5 ülekaalulist sõidukit. Kõik ikka selleks, et tagada kord teedel ning kaitsta seaduskuulekaid liiklejaid liiklushuligaanide eest.

12.03, Aleksandri külaliskambrid. Seljakotid ja isiklikud asjad Suslikusse, mida tuntakse ka Muhvi autonoomse politseivärvide Fordi kaubik, asendamatu varustuse vedaja. Osakonnas töötab politseinikke nii Tallinnast kui ka teistest Eesti piirkondadest. Enamik on varem töötanud politseis erinevates liiklusjärelvalvega seotud struktuuriüksustes.

Koostatakse sõjaplaani. Üksus jaguneb kaheks rühmaks, mõlemas on kolm politseiautot ja seitse ametnikku. Põhitähelepanu pööratakse Tartu-Tallinna ja Tartu-Jõhvi maantee äärsetele külateedele. Kuigi teatakse, et eriuksus on Lõuna- ja Kesk-Eestis, ei tea keegi täpselt, kus asub politsei konkreetsetel ajahetkedel. Selline pidev vahelajäämise hirm on üks subjektiivse riskitegu-

ri alustalad ning peaks liiklushuligaane tagasi hoidma. Kõige paremini iseloomustavad seda ühe külamehe sõnad: “Kurat, enam ei saa külaheteel kah täis peaga sõita, äkki hõbedased vennad tulevad ...”

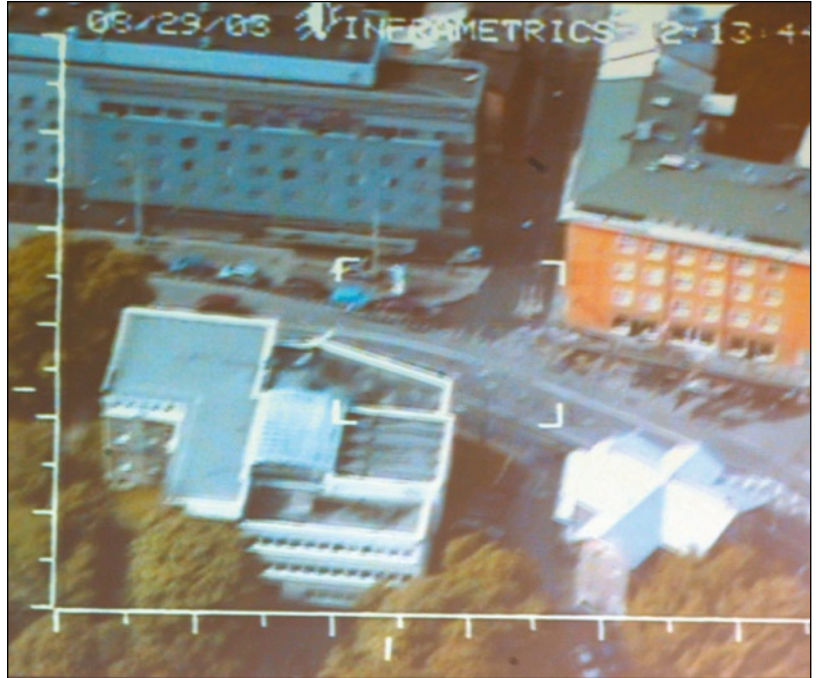
12.25, start Tartust. Üks rühm keerab ristmikult vasakule, teine paremale, kohtumispaik on Jõgeval mõne tunni pärast. Ülemkomissar Tõnis Sulu sõnul on nende eriala liiklusjärelvalve, seal ka rahvapärane liikluspolitsei eriuksuse nimetus. Ametlik nimetus on rahvale liiga pikk. Ülemkomissari väitel soovib loodud üksus olla avatum kui politsei senini, sestap on vaja õppida ja harjutada pressiga suhtlemist, et tööl või sündmuskohal olev inspektor suudaks ka telekaamera ees rahvale korrektset ja asjalikku infot anda.

12.48, Vedu keskuse bussipeatuse juures sõidab vastu tumedate klaasidega ja paksult tolmune roheline VW Passat, sees kaks tööriietes külameest. Juhil näitab alkomeeter joovet. “Jõin lõunaks pudeli õlut söögi kõrvale,” kõlab põhjenduseks. See tundub olevat väga populaarne vabandus. Ei tea, kas autokoolist õpitud? Ilmselt oli ikka rohkem kui pudel või öösel tugev põhi alla tehtud.

12.54, asulas. Passati-mehele protokollid vormistama jäänud politseinik teatab raadiosse, et ilma kiivrita tsiklimees keeras politseivormi nähes otsa ringi ja sõitis tagasi, just teise polit-

Julgestuspolitsei liiklusjärelvalve osakonna täismahust (39 inimest) on tänaseks komplekteeritud ja käib realselt liiklust kontrollimas 21 politseiinspektorit. Fotol 10 tiheda konkursisõela läbinut koos politseivärvide Subaru hetk enne Kesk-Eesti teedele suundumist.

Helikopterilt saadud foto järgi leiavad liiklusinspektorid probleemse koha kiiresti kätte.

Selle kaasaegse seadme abil edastatakse otse helikopterilt maal olevatele liiklusinspektoritele foto näiteks liiklusõnnetuse paigast või varastatud auto asukohast.

Fotod: Egert Kamenik, Postimees

seiauto suunas. Peatatud punase Jawaga sõitnud mehel polnud kaasas sõiduki dokumente ega juhiluba, need olid koju jäänud. Küll olid mehel välised joobetunnused, mida kinnitas ka alkomeeter. Komissar Tarmo Salus läheb koos mehega koju dokumentide järele.

13.00, politseiauto poole logiseb jubedas seisukorras ja roostes Mazda kaubik, mis peatumismärkuande peale hooga politseiautost mööda sõidab. Ilmselt jupsivad ka pidurid. "Sõidan bensiinjaama. Buss on mul äsja ostetud, omanik elab Tallinnas, mina ise Tartus. Pole veel jõudnud pabereid ümber vormistada," seletab omanik eesti-vene segakeeles. Kõrval istuvad autojuhi täiskasvanud poeg ja naine vaatavad politseinikku kui ilmutust. "Tegelikult sõidame seeni korjama," tuleb uus vabandus. Lõpuks sõidab mees ikkagi autoga koju tagasi ja lubab seda parklas hoida, kuni sõiduk ja dokumendid korras.

13.05, telefonikõne baasist, Vene siseminister tuleb järgmisel nädalal. Minister käis 16. septembril. See info muudab tuleva nädala plaane, sest eriuksus peab ka ministri korteeži liikumist julgestama.

13.07, teine patrull püüab kinni Vene numbri-ga auto, mille roolis on Eesti kodanik. Miks pole autot ümber vormistanud? Mõistlikku selgitust ei tule.

13.08, seenelised punase Ford Sierraga metsateel. Infopäring, äkki on varastatud. Kõik on korras.

13.27, Tartu-Kallaste maanteel sõidab seisma jäävast politseiautost mööda sinine Opel. Peatatud auto roolis olnud ehmunud ilmega pereisa kogeleb selgituseks: "Kiire oli." Pereema kõrval

punastab vaikides. Taga istunud lapsed on korralikult turvavööga kinnitatud. Pärast vestlust liiklusohutusest ja lastele politseikommi andmist lubatakse neil edasi sõita.

13.35, keerame sisse Vara asulasse. Kontrollitud märja asfaldi karva Opelil on kõik korras. Tõnis Sulu meenutab, kuidas kahe väikese lapse ema nähvas vastuseks soovitusel kasutada turvavööd: "Mis see teie asi on, need on minu lapsed!"

Turvavöö on tabu

"Kurb, et paljud ei saa aru, et liikluseeskiri on inimeste kaitseks, mitte kiusamiseks," ütleb ülemkomissar Sulu mornilt ning lisab, et tegelikult on turvavööde kinnitamine ikka iga liikleja asi küll, sest lahtise turvavööga toimunud liiklusõnnetuse tagajärjed on isegi väikestel kiirustel 99% juhtudest raskemad kui kinnise vöö korral, vältimatu esmaabi (kiirabi) on aga Eestis tasuta ehk maksumaksja kulul. Mida raskemad tagajärjed liiklusõnnetusel on, seda rohkem raha maksumaksja, st kõigi meie taskust võetakse.

13.52, jõuame Maarja külla, peatatud traktorist on joobes, kõik teised kontrollitud autojuhid on aga kained ja sõidavad korralikult. Oma musta VW Golfi koduüelt välja roolinud Rein, kes on aastakümneid bussijuht olnud, puhub torusse ja räägib, et see on tal esimest korda elus alkomeetrit testida. 1964. aastast bussijuhina töötanud mees kurdab, et küla vahel on politseinikke harva näha. Peale kohaliku konstaabli ei trehva kedagi. Maanteel teevad talle kõige rohkem tuska raske gaasijalaga juhid, kes mitmest autost korraga mööda kihutavad ja nii ohtlikke olukordi tekitavad. Kõik kontrollitud juhid on üllatunud,

NB!

Julgestuspolitsei kutsub tööle politseiinspektori ja politseivaneminspektori. Huvitatuid võtta ühendust Tõnis Suluga, tel 612 3941, meil tonis.sulu@jp.pol.ee

et küla vahel on korruga võõrad politseiautod. Mõni ütleb otse, et Tõnis Sulu nägu on lehtedest ja telest tuttav.

14.46, jõuame Palamusele. Jalgratast käekõrval lükates astub üle muruplatsi politseiauto poole määramatus vanuses habemik. Silmadest ja kõnnakust paistab, et päev on olnud raske. Mees jätab jalgratta seina najale ning tuleb taarudes politseinikega sõbrajuttu ajama. Tal palutakse täna mitte jalgratta selga istuda. Mees nõustub ning asise riigialamana teatab patrullile ka temale teada olevatest korrariikumistest – purjus Kaido kõrvakülüst sõidab täna oma veokiga GAZ 53 ja Enn teeb sama. Kas kontrollitakse ja võetakse nad kinni? Muidugi.

15.18, jõuame Kuremaale, kus käidi ka kahe päeva eest ning peatati mitu joodikjuhti, samas kinnitab esimene peatatud juht kartust, et need polnud viimased. Punase Audi roolis olnud Tarmo katab politseinikke nähes hetkeks näo kätega. Alkomeeter näitab joovet. Tarmo seletab, et jõi hommikul 10 ja 11 vahel söögi kõrvale kaks õlut. Autos istuvad ema ja isa räägivad pikemalt, et tõesti võttis söögi kõrvale paar õlut, seejärel käisid kogu perega metsas seeni korjamas ja

nüüd sõidavad koju. Nende arvates on poiss (nii 30aastane mees) kaine. Küsimuse peale, kas joobes juhi tõttu õnnetusse sattuda ei kardeta, ema kahvatab. Ilmselt nägi ta vaimusilmas politseisaadetest tuttavaid pilte kägaras autodest posti ümber.

15.34, hakkame kontrollima Laiuse kanti. Mehed ronivad õllepudelitega Ladasse, alkomeeter näitab, et veel pole joodud. Vahepeal räägib Sulu, et enamasti on eriuksuse reididel kaasas ka keegi juhtkonnast, kas tema või komissar Salus. Kui leitakse kõik ettenähtud 39 inimest, hakatakse tööle kahes vahetuses.

2 roolijoodikut ühtejutti

15.52, peatatakse kontrolliks Chrysleri mikrobus. Roolis olev Eesti Tõsteliidu nokatsiga mees oli just sauna sooja pannud ja sel ajal ühe õlle teinud. “Sõidan poodi,” tunnistab mees õnnetu näoga.

16.05, punase Ford Scorpio roolis jääb vahele järgmine purjutaja. Protokollis vormistamise ajal helistab ta sõbrale ja teatab, et politsei võttis ta “maha” ning ta jääb nüüd hiljaks. Välimus ja

Siiri Viilipus
politseiinspektor

Priit Tuuna
politseiinspektor

Rein Keskküla
politseiinspektor

Kuigi olen liiklusüksuses tööl onud vaid veidi üle kuu, on muljed ja kogemused siiani ainult positiivsed. Meil on välja kujunenud ühtne meeskond, kus kõik teevad oma tööd suure entusiasmiga ja vaimustusega. Suisa lust on jälgida, kuidas kolleegidel tööd tehes silmad säravad.

Püüame inimeste vastu olla viisakad, hoolitsevad ja abistavad ning oleme ka ise sama suhtumist vastu kogenud, eriti maapiirkondades, kus inimesed on tulnud ja tänanud, et lõpuks ka kõrvalistel teedel keegi liiklusel silma peal hoiab. Tihti oleme saanud kohalikel kasulikke vihjeidki, mis teelõike rohkem tähele panna ja mis masinates võivad olla potentsiaalset roolijoodikuid.

Et olen praegu osakonnas ainus naisterahvas, oli mul alguses kartus, et teised ei suuda mind ehk võrdsena kohelda, kuid see ei osutunud tõeks. Meil on tore, võrdne ja hästi töötav meeskond.

Et õnneks pole olemas punktisüsteemi ega ka ette antud arvu, kui palju liikluseeskirja rikkujaid meist igaüks mingi kindla aja vältel tabama peaks, on meil suurepärane võimalus olla uue suhtumisega politsei etaloniks. Kui vähegi võimalik, püüame inimese esimese rikkumise puhul piirduda hoiatusega. Seda muidugi juhul, kui inimene ise mõistab ja tunnistab oma eksimust.

Paraku on just siin suur vahe linnas ja maapiirkondades elavate inimeste vahel. Kui linnas võidakse vastu vaidlema hakata ka kõige ilmselgemale faktile, siis maal ei pruugi juht tihtipeale isegi teada, et ta on eksinud mõne liikluseeskirja punkti vastu. Sellisel juhul on meie esmane ja peamine ülesanne talle selgitada, mida ta on valesi teinud, mitte teda kohe karistada. Loomulikult tuleb teatavate eksimuste korral juhil meilt ka juba esimesel korral karistus vastu võtta. Üldjuhul püüame siiski kasutada enam selgitustöö- ja hoiatamistaktikat.

Kõigil meil on auto pagasiruumis suur kast Lõvi Leo kommidega, mida jagame lastele, kelle turvavöö on ilusasti kinni. Teises kastis on helkurid, mille kinnitame isiklikult riiete külge igale jalgratturile ja jalakäijale, kellest möödume ja näeme, et ta on ilma selleta maanteele liiklema tulnud. Lisaks veel suur hulk liikluseks kasulikke näpunäidetega voldikuid ja klepse, mis kõik päeva lõpuks laiali jagame.

Inimesed on üldjuhul hämmingus, sest pilt politseist, kes on viisakas ja lahke ning mis peamine, trahvi tegemise asemel annab hoopis helkuri või pistab lapsele kommi pihku, võib ikka esialgu segadusse ajada küll.

Samas loodame, et info liikluspolitsei uuest käitumisstiilist levib inimeste seas kiiresti ning hakatakse enam aru saama, et turvaline liiklus Eesti maanteedel on meie kõigi ühine eesmärk. Senini on liikluspolitseinik olnud see kuri inimene, kelle pärast trahvikartuses turvavöö peale tõmmatakse.

Helikopterit liiklushuligaanide õhust tabamiseks rendib politsei Kaitseväljaltsialgu vaid mõneks tunniks nädalas.

Foto: Egert Kamenik, Postimees

auto on nagu rullnokkal ikka.

16.20, jõuame Jõgevale. Kohalik patrull jagab muljeid, rahvasuu räägib, et kogu maakond on blokeeritud ja käib hirmus roolijoodikute tagajamine. Selline hirm ongi hea – subjektiivne riskitegur kasvab. Karistamine ei ole seejuures

primaarne, tähtsam on, et karistamise hirmus jätab joodik auto- ga sõitmata, järelikult suureneb tõenäosus ära hoida mõni järjekordne mõttetu surm – see on tähtis.

17.20, stardime Jõgevast mööda maanteed Tallinna poole.

Istun Subarust ümber teise rühma väikebussi, mida nimetatakse eriuksuse jõusaaliks. Selle bussi peal on ka kaalude komplekt. Iga kaalutava auto ratta alla läheb 20kilone plaat. Sestap peab pika kaubaauto kaalumiseks kohale tassima vähemalt kuus plaati, sageli rohkemgi. Selle auto peal sõidavad vaneminspektorid – kaalujälgijad Rein ja Uno. Mõlemad mehed on tugevad ja kaaluvad ise üle 100 kilo – ilmselt aitab ka kaalude tirimine ennast vormis hoida.

Autos on väga täpsed alkomeetrid, GPS-asukoha määramise süsteem ja kiirusemõõtja koos video-kaameraga. Viimasega saab jälgida nii sama kui ka vastutulevat sõidusuunda. Protokollid vormistamiseks on olemas kaasaskantav arvuti ja printer, kõik laua külge kruvitud, et sõidu ajal lendu ei läheks. Eestis võib veoauto maksimaalkaal olla kuni 40 tonni, 2003. aasta rekord on seni olnud 68 tonni. Kõige raskem auto, mida mäletatakse, oli Lääne-Virumaal 85tonnise poolhaagis, mis vedas kaevandusest puisteaineid.

Kõik puhuvad

18.00, Paide linna piiril “Kõik puhuvad”. Politseinikud sätivad paika ajutised liiklusmärgid ja lasevad puhuda kõigil autojuhtidel. Kõik on kained.

18.35, tegevus lõpetakse, et mitte öö peale jääda. Saagiks on üks lubadeta juht, Uno andmetel tundub Paide pätt. Uno on ise kohalik mees, ilmselt teab asja.

18.52, algab sõit Tallinna poole. Samal ajal hakkab vasakul pool päike puude taha vajuma. Politseisõidukite kolonn venib ruttu peaaegu 30 minutile, vastastikku edastatakse sõidukeid, mille liikumine või tegevus teel ei vasta nõuetele või tekitab politseinikes kahtlust.

20.00, esimesed on tagasi baasis, järgneb sõidukite pesu, varustuse äraandmine. Üle asfaldiplatsi tuleb energilise sammuga ülemkomissar Sulu ja küsib: “Noh, kas küsimusi on?” Ei, küsimusi ei ole. On must masendus mõtlematute inimeste pärast, kes joomase peaga ennast ja teisi surnuks sõidavad.

Mõne päeva pärast algab uus töönael, kus liiklushuligaanidega piitsa ja präänikuga võideldakse.

Uus liiklusüksus aitab inimesi

29. august.

Rummu alevisse sisse sõites märkas patrull teeäärsest mahajäetud majast tõusvat suitsu. Õnneks põles ainult veel madrats ja tule kustutasid mehed oma jõududega.

31. august.

Haapsalu poole liikudes märkas patrull enne Virtsut tee ääres seisvat Fordi, millel tundus olevat tehniline rike. Asja lähemalt uurides selgus, et autol on katki bensiinipump. Ford kinnitati politseisõiduki külge ning algas 25 km pikkune teekond Virtsu.

21. september.

Tammsaare teel märkas patrull, et ühest lähedal asuvast garaažiboksist tõuseb suitsu. Kohapeal selgus, et garaažis põleb Volkswagen Transporter. Patrull kutsus kohale tuletõrje ning sulges päästetööde ajaks tänavalõigul liikluse. Pärast kustutustööd garaaži üle vaadates selgus, et põlev sõiduk oli alates selle aasta maist tagaotsitav. Tulekahju sai alguse gaaskeevitusest, millega sõidukit tükeldati. Garaažis viibinud isik anti üle kohale saabunud Tallinna Politseiprefektuuri lõunapolitseiosakonna kriminaalpolitseile.

Kuidas vahistada rahvusvaheliselt tagaotsitavat kurjategijat?

Jätuks kahes viimases Politseilehes ilmunud artiklile, kus kõneldi Eestist pärit, kuid Saksamaal tegutsenud pangaröövlite tabamisest, selgitame rahvusvaheliselt tagaotsitavate vahistamise korda.

Kui rahvusvaheliselt tagaotsitav isik on sisestatud meie riigisisesse tagaotsimissüsteemi, siis ongi sellega juba antud n-ö vahistamiskäsk. Erisus on ainult see, et sanktsiooni on andnud välisriigi kohtunik, sestap tuleb see kinnitada kohaliku kohtuniku juures KrMK § 402 lg 2 järgi.

Kogu protseduur on järgmine:

- välisriigi kohtunik annab sanktsiooni isik vahi alla võtta;
- Interpol edastab selle sisu õigusabipalvena (nn eelarestipalvena) väljatöötatud vormi kohaselt riikidele, kus arvatakse isik olevat;
- saanud sellise tagaotsimispalve, kontrollib Keskkriminaalpolitsei rahvusvahelise kriminaalteabe osakond selle korrektsust ja vastavust meie seadustele;
- kui puudusi pole, sisestatakse isiku andmed Eestis tagaotsitavate isikute andmebaasi (kui on teada isiku täpsem asukoht Eestis, antakse see ülesanne kohalikule politseile);
- kui isik Eestis kinni peetakse või kui konstaabel avastab, et tema piirkonnas elab selline isik, siis tuleb viivitamata informeerida meie osakonda; pärast info saamist edastame kohe kohalikule politseile meil oleva õigusabipalve ehk eelarestipalve.

Kuivõrd ka enamik meie prefektuure ei ole rahvusvaheliselt tagaotsitavate vahistamisega kokku puutunud, võib küsimuste tekkimise korral julgesti helistada meie telefonile (0) 612 3680, millele vastatakse ööpäev läbi. Rahvusvahelise

kriminaalteabe osakonnalt saab abi ka juhul, kui pole teada, kas kohtunik oskab keelt, milles eelarestipalve on meile saabunud. Säärasel juhul võime omalt poolt lisada eelarestipalve mitteametliku tõlke (meie osakonnas ei tööta ühtegi vannutatud tõlki) ja tõkendina vahi all pidamise taotlemise määruse näidise. Oleme edastanud ka väljavõtte Eesti karistusregistrist.

Nimetatu on kogu dokumentatsioon, mille alusel Eesti kohtunik otsustab tagaotsitava vahi all pidamise 18 kuni 40 päeva (päevade arv tuleneb otseselt kriminaalmenetluse koodeksi §-st 402 ja väljaandmise Euroopa konventsiooni §-st 16).

Tuleb tähele panna, et tegemist on eelvangistusega, st isiku kinnipidamisel ei aruta kohus mitte tema väljaandmist, vaid võtab ta vahi alla, et tagada väljaandmine. Kui kohtule esitatud dokumendid on õigus- ja pärased, otsustab kohtunik isiku vahistamise 18 kuni 40 päeva. Vahi alla võtmisest keeldumist peab kohtunik motiveerima.

40 päeva on aeg, mille jooksul peab eelaresti taotlenud riik edastama Eesti ametivõimudele väljaandmistootluse seaduses ettenähtud kanaleid kasutades. Kui väljaandmistootlus on ettenähtud tähtajaks saabunud, toimub menetlus KrMKs sätestatu alusel. Eesti kodanike puhul teeb väljaandmise lõpliku otsuse Vabariigi Valitsus.

Seega ei ole vaja oodata mingit vahistamiskäsku, kui isik on Eesti-sisese tagaotsitavate isikute andmekogus tagaotsitav, vaid tuleb ta kinni pidada ja sellest RKO-le teada anda. Kui isik peetakse kinni ajal, mil valvekohtunik ei ole kättesaadav, saab teda kinni pidada KrMK § 108 alusel 48 tundi, aluseks on seesama õigusabipalve ja kuritegu, mille toimepanemises teda süüdistatakse.

Sergo Eelmäe

KKP rahvusvahelise kriminaalteabe osakonna politseivaneminspektor

Kui rahvusvaheliselt tagaotsitav isik on sisestatud meie riigisisesse tagaotsimissüsteemi, on sellega juba antud tema vahistamiskäsk.

Statistikat

	Eesti taotlused välisriikidele	Välisriikide taotlusi Eestile
1997	2	0
1998*	4	4
1999	3	8
2000	5	16
2001	24	19

* anti välja esimene Eesti Vabariigi kodanik, taotleja oli Soome

Mõrvapaik - Linnamäe teel asuv elumaja.

Diivan, millel Vladimir Bekarev surnuks pussitati.

Korteri esikust leitud asitõendid lubasid püstitada erinevaid versioone.

Mõrvarelv

Kui mõrvarühm eelmise aasta detsembris, avanud Tallinnas Linnamäe teel asuva korteri ukse, leidis eest 20 noahoobiga alasti tapetu, võis aimata, et tegu on viimase aja jõhkraima kiremõrvaga.

Madis Tilga

Tallinna Politseiprefektuuri
vanempressiesindaja

29. detsembri hommikul sai politsei väljakutses Linnamäe teele – ühest korterist oli leitud tapetud mees. Teataja oli tapetu naaberkorteris elav õde, kelle sõnul oli ta sisenemas oma korterisse, kui nägi, et venna korteriuks on paakil.¹ Ukse vahelt oli näha suures toas olev diivan, mille peal paistsid inimese paljad jalad. Ta sisenes korterisse ja nägi oma surnud venda diivanil lebamas. Tapetu oli alasti, rindkerel oli näha verd. Naine kutsus politsei.

Protseduurireeglite kohaselt ei sisenenud kohale jõudnud politseipatrull korterisse, vaid jäi ootama mõrvarühma saabumist. “See on selline reegel, et kui tegemist on ilmselge tapmisega, palume sündmuspaika mitte puutuda,” selgitab Tallinna kriminaalpolitsei mõrvarühma komissar **Elmar Vaher**. “Vahel, kui pole kindel, et tegu on tapmisega, teeb kohale jõudnud politseipatrull välise vaatluse abil kindlaks kas tegemist on vägivaldse surmaga või mitte.”

Enne mõrvarühma korterisse sisenemist tehti kindlaks korteri ruumide jaotus, et vältida eba-meeldivaid üllatusi, juhuks kui mõrvar ei ole korterist lahkunud. Mõrvarühm sisenes. Mõrvareid enam korteris ei olnud, oli ainult korteriperemehe, Tallinna vangla ametniku Vladimir Bekarevi surnukeha. Algas sündmuskoha vaatlus.

Emotsionaalne mõrv

Sündmuspaik koosnes elutoast, magamistoast, köögist, esikust, vannitoast ja WC-st. Mõrvarühmale pakkusid huvi tuba, magamistuba ja köök. Surnukeha lebas televiisori ees oleval diivanil. Surnul ei olnud seljas ühtegi riideeset ning oli tunda tugevat alkoholihaju. Tema näo peal oli diivanipadi.

Surma põhjust polnud raske kindlaks teha – 20 noahoopi kehas ei jätanud kahtlusteks ruumi. “Niivõrd rohkete löökide arv viitab emotsionaalsele mõrvale,” lausub mõrvarühma uurija **Reimo Reisberg**. Emotsionaalne mõrv tähendab, et mõrva põhjuseks on olnud armuasjad, vara jagamised või midagi muud, millel on tunnete

käis käest kätte

üle suur võim. Taparelva koha pealt ei leitud. Diivani ees televiisorilaul oli uuem Samsungi televiisor. Seda lähemalt uurides veendusid politseinikud, et on võimalik kindlaks teha, mis programmi seal viimati vaadati. Nimelt oli tegemist sellise televiisoriga, mis end saadete lõppedes ise välja lülitab. Kui see uuesti tööle panna, lülitub see automaatselt viimati vaadatud programmile. Televiisor pandi tööle ... Kes tahes ka viimati televiisorit ei vaadanud, oli ta soovinud näha pornograafilise sisuga programmi.

Selle info põhjal tekkis esmane tööversioon, et tapjaks võis olla lähedane naisterahvas, kes tekkinud tülis mingil sügavalt emotsionaalsel ajal Vladimiri tappis. Sellist versiooni näis toetavat ka magamistoa vaatlus. Magamistoa oli voodi sassis, tekid olid laiaili toa nurgas ning mõlemal voodis oleval padjal oli magatud – padjadel olid pealohud.

Ohvri asukoha ja noahoopide järgi lisasid politseinikud võimaliku tapja kirjeldusse ka selle, et ta on paremakäeline. Kõik noahoopid olid laiba ühel kehapoolel, mistõttu oli võimalik kindlaks teha ka tapja ja tapetu asukoht pussitamise hetkel. Välise vaatluse põhjal võis öelda, et tapetu ei olnud vastu hakanud. Selle info alusel joonistus esialgne tapja portree – tapetu lähedane paremakäeline naine.

Verine käejälg külmkapil

Vannituba ja WC ei andnud uurimise seisukohalt midagi, küll aga köök. Muu hulgas panid köögis tehtud tähelepanekud aluse uuele tapmisversioonile. Nimelt oli külmkapil verine käejälg. Kuid kuna käsi oli libisenud, muutis see sõrmejälje võtmise kapilt raskeks. Lähemal uurimisel selgus, et külmkappi oli mingil põhjusel liigutatud. Kapi taga oli kahe pistikuauguga pistikupes.

Ühes neist oli külmkapi juhe, kuid teine oli tühi. Ilmselt oli keegi tahtnud pistikust midagi välja tõmmata, mistõttu oli ka kappi nihutatud. Oletati, et vabas pistikupesas võis olla raadiomaki voolujuhe ning et külmkapi pealt oli ära viidud raadiomakk. Seda kinnitas ka kapi peal olev tolmuva laik. See oletus leidis hiljem ka kinnitust.

Veel selgus, et korterist oli kaasa viidud seinatelefon, tapetu hõbeklotser, kuldkest ja rahakott ning vanglaametniku töötõend. Telefon oli kaasa haaratud nähtavasti selleks, et ohver, kui ta siiski ellu jääb, ei saaks helistada. Telefoni puudumine võib pikendada ka laiba leidmisest

teatamise aega – surnukeha leidja ei saaks sama korteri telefonilt tapmisest teatada.

Uus versioon – prostituut

Varastatud asjad viisid mõrvarühma mõtted järgmisele tapmisversioonile. Oli ju korterist varastatud väärtasju ning tapetud nende omanik – kõlab kui röövmõrv või vargus, mis seni teadmata põhjustel lõppes tapmisega.

Politseinikele on teada mitu juhtumit, kus lõbutüdrukud meelitavad kliendi varguse eesmärgil viimase korterisse või elukohta, joodavad kunde purju ning seejärel – sageli koos abilisega, kelle nad hiljem salaja tuppa lasevad – varastavad elamise tühjaks.

Samasugust skeemi toetasid sündmuskoha vaatlusel saadud andmed. Oletati, et Bekarevi juures oli olnud prostituut, kes proovis teda röövida, kuid midagi läks valesti ning ohver tuli tapu. Seda lubas tõenäoliseks pidada ka laiba juurest hoovav tugev alkoholilõhn. Niisiis kasutati

ära ohvri alkoholihoovet, kuid nähtavasti toibus mees alkoholiuimast ning edasine põhjustas juba korteripere-mehe tapmise. Selle kasuks rääkisid nii telerist vaadatud pornofilmi, magamistunnustega sassis voodi, alkoholi järele lehkav tapetu kui ka varastatud asjad. Nagu juba mainitud, oli tapetu ka paljas. Peale hõbeklotseri, kuldkeeti, raadio, dokumentide ja telefoni oli võetud kaasa Bekarevi rahakott haigekassa- ja pangakaardiga.

Laiba juures oli veel lahenduseta asjaolu, miks oli padi hoolikalt surnu näo peale pandud. Välistatud oli, et see võinuks sinna kukkuda. Usutavana tundus, et padjaga oli püütud häält summutada. See sobitus püstitatud hüpoteesi ning leidis hiljem tapjate ülestunnistustes suuresti ka kinnitust.

Muuseas oli tegemist väga korraliku inimesega. Seda kinnitas nii öde kui ka mehe korteri üldine ilme. Riided olid lappes kapis, põrandad puhtad ja tema puhul poleks nähtavasti olnud

Külmkapp, millel oli verine käejälg, viis uurijad uue mõrvaversioonini.

“20 noahoopi kehas ei jätnud kahtlusteks ruumi – tegu oli emotsionaalse mõrvaga.”

Köögis leidunud suitsukonid saadeti koheselt DNA eksper-tiisi.

mõeldav, et voodi on tegemata jäänud. Õde vi-sandas Vladimiri eluviisidest päris ülevaatliku pildi. Nad suhtlesid tihedalt ning ei olnud asja, mida õde poleks teadnud. Õe jutu põhjal ei kut-sunud tema vend kunagi külla oma naistuttavaid ega jätnud mingilgi moel muljet kui lõtvade elu-kommetega inimesest. Ka Vladimiri tuttavaid ja sugulasi küsitledes selgus, et mehel oli väga vähe suhteid naistega.

Õe sõnade järgi läks tema vend ära eelmisel õhtul kell 19.00, sulges enda järel kindlasti ukse, tuli õe juurest läbi ning ütles, et läheb sõprade juurde sünnipäevale. Hommikul leidis ta oma venna tapetuna.

Pöörde toob pangakaart

Järgmisel päeval, 30. detsembril sai politsei vihje, et ühes Mustamäe kaupluses on kasutatud Vladimiri Bekarevi pangakaarti. Siin ei saanud olla palju võimalusi. Kaardi kasutajad pidid viima poliitsei mõrvarite jälile, sest kaardi varastamise ja kasutamise vahele jääv aeg oli niivõrd lühike, et olnuks ebatõenäoline, et kaart on sattunud kolmandate isikute kätte.

Mõrvarid olid pakkunud tapetu pangakaarti ühele Bekarevi tuttavale, kellele asi kahtlane tundus ning kes hirmununa politseiga ühendust võt-tis. Tolle inimese abiga hakati jõudma esimeste mõrva lahendusele viivate juhtlõngadeni.

Paar nädalat tagasi oli Vladimir toonud inkognito² juurde kaks noormeest, kellele ta oli palunud peavarju. Poisid olid mõlemad homoseksuaalid. Nad said inkognito korteris eraldi toa ning sulandusid kergesti omasooihalejate sõpruskon-da, kuhu kuulus ka Vladimir Bekarev.

Inkognito rääkis, et 28. detsembril pidi Vladimiri koos kahe eelmainitud noormehega minema poodi sünnipäeva tarvis asju ostma. Ostukäigult naasid vaid noormehed. Inkognitol tekkisid kaht-

lused, sest poistel, kes varem olid kroonilises raha-puuduses vaevelnud, oli äkki tekkinud raha. Kui poisid talle kaks päeva hiljem, s.o 30. detsembril sisseostude tegemiseks Bekarevi pangakaarti pakkusid, näis asi inkognitole veelgi kahtlasem ning ta hakkas hirmu tundma. Poisid seletasid talle, et Bekarev oli lihtsalt koju jäänud ning pangakaardi neile usaldanud. Nad olid jõudnud kaardiga teha kümneid tehinguid ühes Mustamäe kaupluses, kus nad veensid üht sõbrannast kas-sapidajat kaarti dokumentideta aktsepteerima. Seepärast julgesid noormehed pakkuda seda ka oma võõrustajale, kuid soovitasid tal siiski õiges-se kassasse õige inimese juurde minna.

Armumängust jõhkraks mõrvaks

Tegelikult olid lood 28. septembril arenenud kui ehtsaimas kiremõrvas. Bekarev tegi poodi minnes noormeestele ettepaneku enne sünnipäeva-pidu tema poole minna – armumänge mängima. Homoseksuaalid harrastavad sageli rühmaviisi armatsemisi. Seal kujuneb omakorda välja justkui võimuhierarhia – kes mingit osa täidab ja kuidas temaga käitutakse. Et poisid polnud vastu, siis mindigi enne sünnipäeva Bekarevi poole.

On täheldatud, et homoseksuaalidel on otsese vahekorra kõrval väga olulised mitmesugused rituaalid ja mängud; seda rohkem kui heteropaa-ridel. Kõik sujus kenasti kuni hetkeni, mil Bekarevile mingi osa nende seksuaalses mängus vastu hakkas ning ta keeldus seda tegemast/jätkamast. Sellest piisas, et noormehi tasakaalust välja viia. Köögist toodud nuga torgati 20 korda oma part-neri ja heategija kereesse. Mõlemad torkasid, et säilitada teineteisega solidaarsust, et olla eda-si justkui üks pere. Patja, millel oli olnud osa nende seksuaalses tegevuses, kasutati karjete summutamiseks. Vladimiri keeldumine tundus noormeestele kui reetmine, sest siiamani on homoseksuaalsuse ümber teatav salapära, mil-lega ühiskond on leppinud, kuid pole seda siiski päris omaks võtnud. Sellest tulenevad ka n-õ tsunftireeglid – see, kes tahab välja astuda, võib ohustada teiste au ja kindlustunnet.

Kiire lõplahendus

31. detsembril kogunesid inkognito korterisse aastavahetust tähistama vene rahvusest valda-valt homoseksuaalse orientatsiooniga inimesed, nende hulgas kaks ülevoolavas tujuis noormeest. Seal pidanuks olema ka Vladimir Bekarev, kelle tapmisest oli möödunud kolm päeva.

Uhkelt ettevalmistatud pidu oli peagi kulmi-neerumas – šampanja oli külmas, küünlad põ-lesid. Kõik ootasid. Kolm minutit enne südaööd tormasid korterisse mõrvarühm ja eriteenistus. Nüüdseks teadis politsei, et nad otsivad taga Ida-Virumaalt pärit Jevgeni Korneid (snd 1974) ja Deniss Urõvskit (snd 1979). Vastupanu osutada oli mõttetu.

Mõlemad tunnistasid oma süü üles ja kan-navad Tallinna vanglas 10 aasta pikkust karis-tusaega.

¹ Lasnamäe tornelamute ehistusskeemi kohaselt läheb trepikojast üks väiksesse eeskotta, kus on vastakuti kaks korteri-riist. Kui korteri uks on lahti, on trepikoja uksest võimalik näha korterisse.

² Inkognito on lihtsalt ühe inimese tingimetus – hõlbustamiseks lugemist.

Tagasilöögid politsei mainele

Iga inimesega vahetult suhtlev politseinik peab oma käitumisega andma inimesele teadmise, et politsei on teinud tema probleemi lahendamiseks kõik endast sõltuva. Üksnes nii saab tekkida inimeses usaldus politsei kui abistaja vastu.

Seda lugu ajendasid mind kirjutama viimasel ajal ajakirjanduses järjepanu avaldatud politseiteemalised artiklid, millest ilmneb, et politseinike tegevus paistab inimestele ebaõige. Veidi meenukseks. Selle aasta 26. septembril kirjutas SL Õhtuleht „Politseipatrull ütles, et meie sinnapoole ei lähe, see on Järva maakond“; sama päeva Postimehes oli artikkel pealkirjaga „Roolijoodiku asemel jahtisid politseinikud aknalõhkujaid“ ning 30. septembri Postimehes lugu sellest, kuidas Tartu politseinikud lasksid oletataval vargal kontrollimata minema jalutada.

Kui jätta kõrvale tegelikud asjaolud, siis kerkitab iga kirjeldatud juhtumi puhul esile suhtlemisprobleem politseiniku ja tavakodaniku vahel. Kas ja kuidas on politseinik püüdnud lahendada temale teatavaks tehtud probleemi ja kas probleemist teavitatud inimesel tekib usaldus politseiniku vastu, et ka tulevikus oma probleemidega tema poole pöörduda?

Vale suhtumine

Võib olla tõsi, et politseinik oli hõivatud sündmuskoha fikseerimise ja liikluse reguleerimisega, kuid miks ei antud inimeselt saadud teavet edasi Järva politseile.

On küll õige, et mobiiltelefoni väärtus on väike, kuid miks ei tehtud politseis kindlaks võimaliku kahtlustatava isikut, liiatigi kui kannatanu ta ise kohale toimetas. Miks jäi roolijoodikule vastu saadetud patrull rikkujat ootama linnapiirile, mitte ei sõitnud talle vastu? Neile ja muudelegi üksnes politsei välise käitumise asjaoludele ei andnud artiklites rahuldavat seletust ka politseinikud ise. Ilmselt polegi siin võimalik rahuldavat seletust anda, kui kõik see, mis tulnuks teha, jäi lihtsalt tegemata.

Kulla politseinikud, pange ennast palun nende inimeste olukorda ja kujutage veidi ette nende meeleolu, kui te abile lootes puutuksite ise kokku samasuguse suhtumisega. Kas tõesti tunneksite

Preet Männik
politseipeadirektori
asetäitja

pärast seda, et usaldate politseid? Kas suudate positiivselt mõelda meditsiinist ja meedikust, kui perearst ütleb ilma teid uurimata, et teie haigus on ebaselge ja selle raviks puuduvad võimalused, letaalne tagajärg saabub niikuinii?

Millest selline tegutsemine johtub? Tuleb ju tunnustada, et on möödas need ajad, mil politseijuhtide suhtes rakendati mõjutusvahendeid, kui õigusrikkumiste arv ei vähenenud. Kas kellelegi meenub viimastel aastatel, et kedagi oleks karistatud kuritegevuse kasvu eest piirkonnas? Minule küll mitte ja karistada ei ole vajagi.

Kes kujundab mainet?

Tahtmatult tekib mulje, et politseis töötavad küündimatud ametnikud, kes ei oskagi nende ette kerkinud situatsioonidele lahendust leida. Arvestades aga meie politseis töötavate ametnike haridustaset, oskusi ja saavutatud töötulemusi, tean, et see mulje on petlik.

Sestap tundub, et enamikul juhtudel on ilmselt tegemist kõige ehtsama inimliku laiskusega, enda ning oma ameti- ja töökohta mitteväärtustamisega, ilmselt mõnikord ka professionaalse deformatsiooniga. Politseijuhid võivadki rääkima jääda politsei maine parandamisest, kogukonnakeskuse suurendamisest ja politseist kui rahva teenindajast, kui ametnikud, kes vahetult rahvaga suhtlevad, nende ideid ellu ei vii. Iga ülalmärgitud juhtum annab tagasilöögi pikaks ajaks.

Kõik politseiametnikud on kohustatud aru saama, et tegelikult kujundab politsei kui organisatsiooni mainet iga inimesega suhtlev politseinik, mitte juhtkond ega avalike suhete töötaja. Ka siis, kui me tegelikult ja täielikult inimest rahuldavat lahendit ei suuda saavutada, tuleb igal inimesega vahetult suhtleval politseinikul tegutseda nii, et inimene saab aru ja ka tajub, et tõepoolest on tehtud kõik, et probleemi lahendada. Isegi kui lahend ei ole tema jaoks positiivne, pakub talle rahuldust teadmise, et politseis vähemalt püüdis asja lahendada. Politseiniku tegevus ei pea mitte ainult olema õige ja õiglane, vaid peab teistele õige ja õiglane ka välja paistma.

Seega, head kolleegid, on meil ilmselt veel pikk tee käia selleni, et kaoks maine politseist kui karistusastusest ja tekiks asemele politsei, kelle poole inimesed julgevad ja tahavad oma probleemidega pöörduda. See ei sõltu ainult minust, sinust ega teimest, vaid meist.

Nende juhtumite puhul kumab läbi suhtlemisprobleem politseiniku ja kodaniku vahel.

Kristel-Liis (paremal) koos oma laagripoistega sellel suvel Paldiski rahuvalveoperatsioonide keskuses. Kuna see foto ilmus ka SL Õhtulehes ja poisid ei tahtnud oma nägusid näidata, olid nad seljaga.

Eksinud noorte teejuht

Kui tänavajõugus üles kasvanud noorukil jätkub tahtmist ja visadust, et otsida Internetist üles meiliaadress ning tänada torelda laagri eest, tunnen, et olen täiesti õigel teel,“ usub Harju prefektuuri noorsoopolitseinik Kristel-Liis Kaunismaa (30).

Melli Rüga
toimetaja

Kuid mitte alati pole elule jalgu jäänud noorukid olnud Kristel-Liisi peamiseks südameasjaks. Kui toonases Saue keskkoolis otsustati luua filmikallakuga klass, oli Kristel-Liis õpilaste nimekirjas üks esimesi. Eesti ainsa filmiklassi õpilastel oli prii pääse kõigile uuematele teatrietendustele ning filmivõtteplatsidele. „Meil oli väga särtsakas emakeeleõpetaja Sirje Vaard, kes korraldas pidevalt põnevaid kohtumisi tuntud näitlejate ja filmitegijatega ning kõige tipuks saime kaasa teha ka Jaan Kolbergi mängufilmi „Kadunud tee“ massistseenis,“ meenutab Kristel-Liis oma keskkooliaega.

Filmimaailm haaras ja huvitas Kristel-Liisi sedavõrd, et pärast keskkooli lõppu Viljandi kultuurikolledžisse edasi õppima minek tundus noorele näitlejahakatisel ainuõige sammuna. „Olin üks nendest boheemlikest noortest, kes

kandis pikki seelikuid, suletuttidega nahkehted rinnal rippumas ning teksapükstest endameisterdatud koolikott üle õla. Olin enam kui veendunud, et minu tulevik on filmikunst ja ei midagi muud,“ meenutab ta.

Elul olid aga Kristel-Liisiga teised plaanid. „Mõten vahel, et jumal tänatud, et ma sel korral sisseastujate nimekirjas tahapoole jäin. Ilma selleta poleks ma ilmselt veel nii pea jõudnud arusaamisele selles, mida ma tegelikult elus teha tahaksin,“ on Kristel-Liis rahul, et temast näitlejat ei saanud.

Et mitte lasta aastal niisama tühja minna, otsustas noor hakkaja tüdruk, et läheb Saue kooli tagasi, aga seekord juba õpetajaks. Esimese klassi juhatajana pani Kristel-Liis juba siis suurt rõhku oma õpilaste peredega suhtlemisele. „Ega asjata öelda, et kodu on inimese peegel. Kui kodu on väärtushinnangud paigas, on võimalus, et laps halvale teele satub, siiski märksa väiksem kui nendes peredes, kus vanemad oma laste jaoks nii palju aega leida ei taha,“ usub Kristel-Liis.

Kuigi Kristel-Liis sai õpetajatööga suurepäraselt hakkama ning rahul olid nii lapsed kui ka nende vanemad, tundis ta ise vajadust elus eda-

si liikuda. Õige pea ootaski Tallinna pedagoogikaseminari algklassiõpetajaks õppivat Kristel-Liisi ees igasuvisel praktikapaiga valimine. „Et Kaagvere erikool oli tol ajal veel okastraadiga eraldatud kinnipidamisasutus, tundus see mulle eriliselt huvitava väljakutsena.“

„Praktika Kaagveres oli minu jaoks täiesti omaette kogemus. Laste toimikuid lugedes tulid vahel suisa külmajudinad peale. Näiteks võis seesama armas väike tüdruk, kes sulle trepil istudes patsikesi pähe punus, olla näinud pealt jõhkra tapmist. Samas on raske leida suurema südamega inimesi, kui seda olid ja on Kaagvere kasvatajad ning õpetajad,“ leiab Kristel-Liis.

Pärast teise kursuse praktikat Eesti esimeses turvakodus Oliver sai Kristel-Liisile lõplikult selgeks, mis suunas elus edasi liikuda. „Tundsin end seal nende vanemateta laste keskel esimest korda tõeliselt vajalikuna ning sain aru, et minu tegelik kutsumus ongi tegelda lastega, kelle elu pole läinud alati päris nii, nagu iga laps seda vääraks,“ on Kristel-Liis oma valikuga rahul.

Vahetanud praktikajärgsel sügisel algklassiõpetaja eriala sotsiaalpedagoogi oma vastu, jätkas Kristel-Liis samal ajal töölkäimist Oliveri turvakodus. „Kasvasin sealsete töötajate ja lastega sedavõrd kokku, et sõitsin ka pärast ametliku praktikaaja lõppu loenguvabadel päevadel bussiga Pärnusse, olin 24 tundi tööl ja tulin hommikul jälle Tallinna tagasi.“

Kasuõde Liis

Oliveri turvakoduga on seotud Kristel-Liisi elus veel teinegi väga tähtis seik. Nimelt leidis ta sealt endale noorema õe. „Ühel päeval toodi turvakodusse kolm uut last. Ema oli joodik, isa oli ennast üle poonud ning nüüd tuli hakata lastele peret otsima. Leidsimegi. Ainult et abielupaar, kes otsustas kõik kolm last ühe hooga enesele võtta, tõi lapsed juba mõne nädala pärast turvakodusse tagasi. Põhjenduseks öeldi vaid, et asi osutus raskemaks, kui esialgu osati kujutleda.“

Kristel-Liisile jäi eriti südamesse üks kolmest lapsest – esimesse klassi minev Liis. „Kutsusin väikese tüdruku kord enesega oma vanematekoju kaasa. Olin emale-isale ka varem Liisist rääkinud, kuid lapsendamisest polnud meil veel juttu olnud. Jõudsime õhtul koju ja hommikul ütles ema, et mul on nüüd väike õde,“ jutustab ootamatult vanema õe rolli sattunud Kristel-Liis.

„Olen vahel mõelnud, kui suurt julgust võis see otsus mu vanematelt nõuda. Südame teeb soojaks ka see, et kui teised kasuvanemad üritavad tihti peale oma kasulapsi nende pärisvanematest eemale hoida, siis minu ema käis Liisiga mitu korda vanglas tema päris ema vaatamas,“ tunneb Kristel-Liis oma ema üle uhkust. Täna on Liisist saanud noor ja hoollitsev ema.

Kristel-Liis Kaunismaa on kindel, et õige lähenemisega on võimalik eksinud noored õigele teele tagasi juhtida.

Perekond Kaunismaa 2002. aasta kevadel Soomaa matkaradadel.

Kristel-Liis ja Ramon on ühe kandi lapsed „Meil mõlemal olid Pekingi paleekoerad ja kahekesi on ju koeraga palju lõbusam jalutada kui üksi,“ räägib Kristel-Liis sellest, kuidas lapsepõlvesõprusest kasvas välja midagi enam. „Kui suuremaks sirgusime, tulid kummalegi vahepeal omad huvid ja uuesti saime kokku alles siis, kui mina juba Tallinnas olin.“ Tänavu tähistasid Kristel-Liis ja Ramon oma üheksandat pulma-aastapäeva.

Seminari viimasel kursusel sündis tütar Gerttu. „Kuigi oli hetki, mil oleksin kooli pisitütre pärast äärepealt pooleli jättnud, toetasid ja julgustasid mu mees ja vanemad mind sedavõrd, et sain diplomi kätte siiski koos oma kursusekaaslastega.“ Täna on 8aastasest Gerttust kasvanud tragi iseseisev tüdruk, kes käib muusikaklassis ja teeb tublisti sporti.

Politseiniku tütar

Samas teab ta politseiniku lapsena täpselt, kuidas erinevaid olukordi õigesti lahendada. „Kord oli üks meie maja inimestest purjus peaga välisukse ette magama jäänud ning mu tütar ja ta sõbrannad ei saanud majast välja. Gerttu ei kaotanud pead, vaid läks otsejoones majavanema juurde ning helistas mulle alles siis, kui probleem oli juba lahendatud,“ jutustab Kristel-Liis. „Gerttu lasteaiakasvataja meenutab siiani, kuidas mu tütar oli oma rühmakaaslasele, kes teise lapse asja ära võttis, pidanud maha pika loengu sellest, miks ei tohi varastada.“

Politseinik sai Kristel-Liisist tänu oma kursusekaaslaste eeskujule. „Mitu meist tegi oma suvise praktika politseis ning et Harjus oli parasjagu üks noorsoopolitseiniku koht vaba, otsustasingi seal end proovile panna.“ Töö politseis sobis Kristel-Liisile sedavõrd, et peagi tuli otsus ka po-

litseikool Paikusel läbi teha ja tärnid õlale saada.

Täna on Kristel-Liis lisaks politseikoolile seljataga ka diplomiope Tallinna pedagoogikaseminaris. Kõrgharidusega sotsiaalpedagoogina teab ta täpselt, mis suunas oma töös edasi areneda.

Kolm viimast aastat on Kristel-Liisi visiitkaardiks olnud Harju politsei ja kaitseväge koostöös toimuvate suvelaagrite „Samm edasi“ korraldamine. „Kõigepealt küsisin endalt, mis võiks pakkuda huvi 12–15aastastele noormeestele, kes on juba korra seadusega pahuksisse sattunud ning kelle kodus pole samuti kõik korras. Nii sündiski idee koguda kokku 15 samaealist Harjumaa poissi ning anda neile võimalus elada nädal aega kaitsevägeosa territooriumil sõjaväelise režiimiga laagris.“

se režiimiga laagris.“

Mitte tavalised laagrid

Peamine erinevus tavalise lastelaagriga võrreldes on see, et Kristel-Liis peab oma hoolealused pidevas tegevuses hoidma. „Siin on poisid, kes üritavad üksteist üle trumbata sellega, kelle isa on kauem ja rohkem kordi vangis istunud või kelle emal on rohkem mehi olnud. Kui nendele jätta päevakavasse mõni natuke pikem vaba moment, on pahandused väga kerged tulema,“ selgitab laagrijuh.

Kristel-Liisi ülesanne selles laagris on peaaegjalikult vaadata, et lastel oleks söök laual ning buss, mis neid ringi sõidutab, õigel ajal ukses. Põhilised tegevuse organiseerijad ning juhendajad on kaks sama kaitsevägepataljoni ajateenijat.

Päevarežiim on poistele niisama range nagu ülejäänud pataljoni rahvale. Hommikul kell 7 on äratus, siis voodi korda ning mõni kilomeeter igahommikust sõrki. Ujumine, enesekaitse, jalgratta- ja metsamatkad koos telgis ööbimistega, seiklusrajad ja paadisõidud on vaid väike osa sellest, mida noored laagris teevad. Lisaks sportlikele tegevustele viib Kristel-Liis noorukeid ka arestimajadesse ning noorsoovanglatesse. „Üldjuhul on poisid nähtust tõsiselt kohkunud ning pärastistes vestlusringides annab enamik neist endale aru, et sama saatus võib kergesti ka neid endid tabada,“ usub Kristel-Liis.

Kuigi Kristel-Liis on kolm viimast aastat püüdnud eksinud poisse õigele teele juhatada, tegi ta oma ülikooli diplomitöö teemal „Tüdrukute kuritegevus.“ „Ideid tüdrukute laagri korraldamiseks on tublisti, nüüd on tarvis need vaid kiiresti ellu kutsuda,“ lubab Kristel-Liis.

Politsei haridusprojekti Eestipoolsed esindajad koos Hollandi kolleegidega.

Hollandisse haridust saama

Hollandi õppesüsteemi 10 plussi

- + Kadett saab õpetajalt vaid juhendeid, teadmiseni peab ta jõudma ise.
- + Juhendajad ja õpetajad kohtlevad kadette võrdväärsete partneritena.
- + Suur roll on kadettide iseseisval töö.
- + Kolmekuuline süsteem – kolm kuud koolis, kolm praktilal.
- + Eksimuste puhul vastutab nii õpilane kui ka juhendaja.
- + Kõrgel tasemel õppevara.
- + Koostöö – õpilane on ka teisele õpilasele õpetajaks.
- + Juhendajaks on terve politseisüsteem.
- + Libisev graafik eksamite sooritamisel.
- + Pingevaba õpi- ja parki-kakeskkond.

Augustikuu viimasel nädalal tutvusid meie politsei haridusprojekti ärksamad eestvedajad Hollandi Kuningriigi Warnsveldis kompetentsuspõhise koolitusega sealses politseikoolis ja politseiasutustes.

Oma muljeid ja arvamusi Hollandis toimiva õppesüsteemi erinevustest meil kasutusel oleva jagavad Nelly Ruuge Tartu Politseiprefektuurist, Triin Uudeväli Tallinna Politseiprefektuurist ning Kalvi Almosen Julgestuspolitseist.

Mis üllatas?

Nelly: Hollandis on politseiametnike koolitus juba mõnda aastat täiesti teistel alustel kui meil praegu. Põhirõhk on iseseisval töö ja kadeti analüüsivõime arendamisel. Õpitakse oma vigadest. Muidugi tekitab teatavaid kahtlusi see, kas meie koolitussüsteemiga – esimesest klassist alates kuni keskkooli lõpetamiseni motoga “Õpetajal on alati õigus ja tema teab kõike kõige paremini” – harjunud (harjutatud) õpilane on nüüd ühtäkki võimeline ise vastuseid ja võimalusi ot-

Tallinna PP vanemkonstaabel Triin Uudeväli ning Tartu PP konstaabel Kert Kotkas poevarga kinnipidamist demonstreerimas.

simat. Aga eks aeg näitab. Üllatas rühma ühtsus. Sai jälle meelde tuletada, et kollektiivis peitub jõud. Koos õpitakse ja korraldatakse seminare, et õppeaineid paremini omandada. Arvan, et see on väga hea võimalus just nõrgemal tasemel olevatele kadettidele.

Kalvi: Mina sain Hollandis käies kinnitust sellele, et meie praegused õpetamismeetodid ja suunad ei olegi nii ajast ja arust. Palju on sellist, mida tehakse väga sarnaselt Hollandiga ja isegi paremini. Peamine erinevus on aga see, et seal õpetaja ei õpeta õpilast, vaid suunab teda viidete, küsimuste ja arutelude kaudu teadmiste juurde. Ei ole ju õpilane (noor inimene) nii saamatu, kui tavaliselt arvatakse.

Õpitakse kogemuste varal ja kogemused tulevad tegemiste kaudu. Tegemistega kaasnevad eksimised, aga kui need ei tulene ilmselt laiskusest, lohakusest ega omakasupüüust, ei karistata nende eest.

Triin: Kõige üllatavam oli just tavakodaniku suhtumine politseisse. Kadetid tunnevad uhkust tänaval vormis olles, inimesed on rõõmsad, nähes politseid. Usaldus on seal märksa suurem, inimene pöördub alati ja iga probleemiga politsei poole. Tunduvalt paremini on organiseeritud ka töö. Hollandi n-õ konstaabel ei tegele paberimajandusega nii palju kui meie, rohkem pannakse rõhku suulisele aitamisele ja suhtlemisele.

Õppimise koha pealt oli üllatav see, et kadetid teevad oma tööd väga innustunult, nad tahavad saada politseinikuks, tahavad õppida. Loomulikult avaldab muljet ka kogu õppesüsteem. Kadett õpib ikkagi ise, pole nii, et õpetaja seisab tahvli ees ja ülejäänud klass on vait. Õpilaste käsutus on programm, kus on olemas kõik õppeülesanded täpsete juhenditega, mida nad tegema peavad; samuti lingid, kust saab materjali. Kui neist jääb väheseks, siis aitab juba juhendaja või õpetaja, kes ei ütle aga n-õ õiget vastust ette, vaid suunab juhendatava õigele teele.

Ja mis on veel eriti huvitav – kadett võib pöörduda oma küsimusega ükskõik millise auastmega politseiniku poole. Meie süsteemis selline asi ei toimi, ülemus on ikka ülemus, mitte kolleeg.

Toimetus

Eesti Politsei – 85

12. novembril peab Eesti politsei oma 85. sünnipäeva. Kolm politseinikku kolmest erinevast ajaetapist annavad pildi sellest, millised muutused on politsei nende aastate jooksul läbi teinud.

Oma mälestusi ja mõtteid politseist jagavad tänane politseiveteran Frohland Piirisild, Politseikooli politseiasedirektor Juhan Kubu ning Sisekaitseakadeemia politseikolledži II kursuse kadett Aare Kangur.

Tallina ratsapatrulli politseinikud 30-date keskpaigas.

Eesti politsei algusaastatel

Oli aasta 1935. Värskest sõjaväest tulnud ja heas vormis noore mehena kirjutasin ma avalduse politseisse tööle saamiseks. Sellel ajal oli konkurss politseitööle ikka väga suur. Mõistus pidi peas olema ja musklid ka parajalt tugevad.

Frohland Piirisild

Vastuvõtulaua taga istus igasuguseid kõrgeid ametnike – politseidirektorist kuni ministri endani välja. Tegin kõik ära mis vaja ja siis pidin kaks nädalat ootama, enne kui otsus käes. Viimasel ööl enne tulemuse teada saamist nägin unes, et politseidirektor pani mulle uhke vormimütsi pähe. Ütlesin hommikul emale-isale, et nii, nüüd saab teie pojast politseinik. Ja sai ka.

Sattusin ratsapatrulli. Olen maal üles kasvanud poiss ja koerad ning hobused on mulle alati meeldinud. Igal õhtul läks kaks meist ratsapolitseinikest Kalamajja ja kaks Lasnamäele patrullima. Vaheatus kestis neli tundi, õhtul kümnest kuni kella kaheni öösel. Nii on meelse juhtum, kui üks kraade (nii kutsusime me omal ajal pätipoisse) meie poole hõikas - "Riigi päevavargad!". Ei no siis ei olnud muud, kui üks mees läks ühelt poolt maja ja teine teiselt poolt ning lõikasime kraadel tee nagu naksti ära. Kingad jalast ja kumminuiaga vastu paljaid jalataldu. Kraade ei saanud muud, kui paluma: "Jummal politsei, ää löögu, ää löögu kulla politsei." Kui muu enam ei aidanud, siis kumminui löi lõpuks asja ikka korda.

Elu oli turvalisem

Aga politsei elu oli selle ajal ikka väga hea võrreldes tänapäevaga. Harv juhul, kui maal mõni lammas ära varastati või linnas aken sisse löödi. Ja siis teadsid ka oma piirkonda nii hästi, et kätte saamata ei jäänud ükski kurjategija. Palk oli ka siis täitsa normis. Konstaabel sai kuus keskmiselt 90-100 krooni, sellega sai ära toita naise ja kaks last ning pidada hõlpsasti üleval 2-toalist korterit. Politseiasutus aitas oma töötajat muidugi ka kõvasti. Töökoha kaudu sai osta mööblit ja muid asju, millele oma rahakott kohe peale ei hakanud. Pärast võeti see osade kaupa palgast lihtsalt maha.

Ratsapolitseinikena tegime me tihtipeale eskorti tähtsatele riigiametnikele. Suur hulk linna-rahvast tuli ekstra vaatama, kui Narva maanteelt Kadrioru poole tulime – kolm mees ühel pool autot ja kolm teisel pool, rüht sirge, uhke vorm seljas, valged kindad käes ja hobused nii läikimas, et kui lumivalge kindaga hobusel üle turja tõmmata, ei jäänud sellele halli varjugi.

Ratsapolitseinik Frohland Piirisild aastal 1935.

FAKTE

Eesti politsei ajaloo

- 12. novembril 1918 võttis Tallinna miilitsaülemaks määratud Aleksander Hellat politseiasutused Saksa okupatsioonivõimudelt üle ja loodi Eesti politsei.
- 1. jaanuaril 1919 sai omavalitsuslikust miilitsast riiklik politsei, kes allus siseministeriumile. Politseid asus juhtima Politsei Peavalitsus.
- 1. juulil 1921 pandi alus politsei kutseharidusele.
- 1. detsembril 1921 ilmus esimene Eesti Politseilehe number.
- 1. mail 1924 loodi ühtne Politsei Peavalitsus, kes allus siseministeriumile.
- 1. jaanuaril 1926 hakati kasutama sõnu politseidirektor, prefektuur, prefekt, komissar, konstaabel.
- 1. aprillil 1929 määrati Tallinnas ametisse liikluspolitseinik.
- 17. juunil 1940 sisenesid Eestisse Punaarmee väeosad.
- 5. juunil 1990 loodi Paikuse Politseikool.
- 20. septembril 1990 võttis Eesti Vabariigi Ülemnõukogu vastu politseiseaduse.
- 31. oktoobril 1990 nimetati ametisse esimene politseipeadirektor Jüri Nurme.
- 5. novembril 1990 nimetati ametisse 12 politseiprefekti.
- 20. novembril 1990 loodi Eesti Vabariigi Riiklik Politseiamet.
- 23. novembril 1990 loodi politseiprefektuurid.
- 1. märtsil 1991 taas loodi Eesti politsei.

Eesti politsei taasloomine

Kuigi politsei taasloomise aastapäevaks peetakse 1991. aasta 1. märtsi, on selge, et ükski organisatsioon ei saa sündida ühe päevaga ning sellele peab eelnema mingi loomisaeg. Mina puutusin politsei loomisega lähemalt kokku Läänemaal.

Juhan Kubu

Tolleks ajaks oli mul seljataga ligi 25aastane teenistus miilitsas, kusjuures viimased kaheksa aastat olin juhtinud Lääne maakonna siseasjade osakonda. Esimesena hakkas politsei loomise vajadusest juba 1980. aastate lõpus avalikult rääkima toleaegne siseminister Marko Tiba. Politsei reaalseks loomiseks tekkisid tingimused aga alles hiljem, kui oli loodud seadusandlik baas ja selle alusel kavandatud politsei loomise organisatsiooniliste meetmete plaan. Plaanis nähti ette, et politseisüsteemile üleminekuks on vaja kehtestada üleminekuperiood, mille jooksul tuleb lõpetada kõik ettevalmistustööd. Ülemineku lõpptähtajaks määrati 1991. aasta 1. märts. Esimesed politseiprefektid, sealhulgas ka minu, määras valitsus ametisse ja andis volitused politsei loomiseks juba 1990. aasta novembrikuus.

Arvan, et sel ajal polnud vist kellelgi täit ettekujutust, milliseks uus politsei tegelikult kujunema peab ja kuidas ta peab tööle hakkama. Entusiasmi oli aga tohutu. Sellist loomingulist lähenemist politseiorganisatsiooni ülesehitusele nagu siis annab otsida. Iga päev tõi uusi ideid ja teostusi, igas maakonnas sündis midagi uut ja ennukuulmatut. Minu ja paljude minu toleaegsete kolleegide õlgadele langes algul kahekordne koormus – kuni 1. märtsini 1991 tuli juhtida igapäevast miilitsatööd ning samal ajal luua uut politseid.

Siinkohal on hea meel meenutada paljusid

endisi kolleege tollasest miilitsast, kes agaralt politsei loomisel kaasa löid. Paljudest on saanud nüüd tuntud inimesed nii politseis kui ka Kaitseliidus (Margus Sirts, Enn Ilves, Benno Leesik, Arnold Juhans jt).

Läänemaa politsei 1. märtsil 1991

Selleks ajaks olin politsei uue koosseisu välja valinud, aga pilt oli üpris kurb. Alustada tuli ainult 47 politseinikuga, s.o poole koosseisuga! Teada oli, et Paikuse politseikoolist on oodata täienduseks üksikuid, ning oli selge, et kaadriprobleem jääb meid kohe algusest peale kummitama. Vormirietust veel polnud, igatahes politseivande andmise ajal olime erariietes. Meie neli-viis "sidrunit" ja mootorrattad värvisime oma jõududega valge-siniseks ja küljele maalisime "POLITSEI". Maja sildi vahetasime ka välja.

1. märtsil 1991. aastal kogunesime kõik praeguse linnavalitsuse saali, kus peeti pidulik koosolek ja anti politseivanne. Vaatasin politseivande andmise ajal vastseid politseiametnikke ja tundsin uhkust selle üle, et meid siiski nii palju oli. Need olid kindlad mehed ja naised, kes olid otustanud ennast ka edaspidi pühendada korra kaitsmisele, hoolimata sellest, et õhkkond oli väga ärev. Äsja oli toime pandud Vilniuse veresaun, Läti siseministeriumi püüdsid vallutada relvastatud üksused.

Ähvardusi, hirmutamist ja süüdistusi reeturlikkuses tuli ka meile nii endistelt kolleegidelt, kes olid sunnitud teenistusest lahkuma ja keda politseisse ei võetud, kui ka kurjategijatelt. Samal ajal kasvas kuritegevus lausa päevadega ja armuaga ei kavatsenud meile keegi anda. Sellises õhkkonnas jõudsidki kätte 1991. aasta kuumad augustipäevad, mil impeeriumimeelsed püüdsid riigipööret läbi viia. Sel ajal anti kõigile politseiprefektuuridele ülesanne takistada igati relvade sattumist riigipöörde-meelsete kätte, ja

Eesti politsei täna

Miks ma otsustasin õppida politseinikuks? Üks tahab saada kokaks, teine poliitikuks. Ma ei olegi eriti mõelnud, miks just politseinikuks, ju see lihtsalt läks nii teatavate sündmuste ja asjaolude kokkulangemise tõttu. Eks teatav maailma parandamise kikk ole ka südames, tahaks inimesi aidata, samas on politseinikuna hea täita oma kodanikukohust riigi ees.

Aare Kangur

Tulevikule mõeldes olen seda meelt, et iga politseinik peaks alustama karjääriredeli algusest, näiteks patrullist, ning aja möödudes peaks tal olema võimalus järjest kõrgemale tõusta. Mina tahaksin kätt proovida jälituses ja teha seda vähemalt nii kaua, kuni vanus lubab. Jälituse puhul on tegemist ennekõike ju liikuva tööga, mis peaks noorele inimesele mokka ja konti mööda olema.

Praegu on aga peamine koolis hästi hakkama saada. Esimese poolaasta olime kogu kursusega politseikoolis. Sellesse perioodi jäävad enamasti praktilised tunnid ning sporti tegime kõvasti. Politseikolledžis on suurem rõhk jälle teoreetilistel teadmistel, nii et kõik on kenasti tasakaalus. Koolipäev algab kell 8.30 esimese loenguga ja kestab kella poole kolmeni, vahepeal on tunnike lõunat. Päev kulgeb õppimise tähe all: kolm loengut päevas ja öhtul veel kodutööd. Koolist vaba aeg kulub sisekaitseakadeemia laulukooris laulmisele, lisaks harjutan teenistusrelvast laskmist, loen (praegu on käsil Bulgakovi „Meister ja Margarita“) ning väikestviisi teen ka judot.

Minu arvates oleks tänases politseis kõige rohkem tarvis muuta inimeste suhtumist. Õnneks on hakanud miilit-saagne mentaliteet, et „möisa kõis, las lohiseb“, kaduma.

Tänane Sisekaitseakadeemia Politseikolledž tudeng Aare Kangur loengus koos oma kursusekaaslastega.

Praegused (uue põlvkonna) politseinikud mõistavad, et süsteem töötab korralikult üksnes siis, kui kõik selle elemendid korralikult töötavad. Palju probleeme kerkibki just suhtumise pärast, et keegi kuskil kõrgel kohal lööb lihtsalt käega ning lükkab vastutuse alluvate kanda. Sellist asja ei tohi olla!

Loodan, et näiteks viie aasta pärast on politsei juba rahva teenistuses ning usaldus politseinike vastu on veelgi suurem. Arvan, et selleks ajaks on politsei sisekliima muutunud ka töötajasõbralikumaks ja mis peamine – süsteem töötab stabiilselt. Kindlasti on viie aasta pärast rahaline olukord tunduvalt paranenud, saab politseile soetada piisavas koguses vajalikku tehnikat ja inventari; politseinike suhtlemiskultuur on aga kiiduväärt.

himeeste turvalisuse huvides tuli peita ka relvartoteegid. Õnneks lõppes kõik siiski hästi.

Veel üks huvitav juhtum politsei loomise algperioodist, mis näitab, kui segane võis olukord teinekord olla. 1993. aasta veebruaris, mil Haapsalu ja mujaltki olid Vene väed ametlikult juba lahkunud, hakkasid ühel päeval korrapidamisteestitusse saabuma ärevad telefonikõned, et mööda Haapsalu peatänavat jalutab kümnekond Vene madrust. Helistajad kartsid, et järsku on mingi dessant tehtud ja võimud ei teagi seda. Saatsin kohe mehed välja ja lasin madrused politseisse tuua. Selgus, et tegemist on hoopis Piirsalus asunud endise Vene sõjaväe ladude valverühma madrustega, kes olid muust

maailmast nii ära lõigatud, et ei teadnud vahepealsetest sündmustest mitte midagi. Saanud teada, et nad asuvad nüüd iseseisva riigi territooriumil ja vist viimaste Vene sõjaväelastena, ehmusid nad päris kaineiks. Usun, et Tallinna siluett sööbis Siberist pärit olevatele madrustele igaveseks mällu, kui nad viimase laevaga lahkusid.

Igale prefektuurile anti oma endiste miilit-saautode sini-valgeks värvimisel vabad käed. Sellel fotol on Tartu politsei „uued masinad“

Vägistamine – müüdid ja

Ohvriuuringute andmete põhjal vägistatakse Eestis igal aastal üle 2000 naise. Vägistamise ja vägistajate ümber keerleb hulk müüte, muutes kuriteo ebaisikuliseks ning vägistaja vaimuhaigeks, keda oma naabruskonnas ei arvata elavat.

Uno Traat

Sisekaitseakadeemia
kriminoloogia õppejõud

Enamik inimesi ei adu, et vägivallaohver pole tundmatu proua X, vaid naabrineiu, naise sõbranna, klassiõde. Sageli ei jõua teade selle jõhkra kuriteo kohta isegi politseistatistikasse, sest ohver kas häbeneb niivõrd seda juhtumit, kardab kättemaksu teatamise korral või arvab, et asjaga edasine tegelemine ei anna talle midagi.

Vägistamist peetakse üheks raskemaks, kuid ka üheks keerulisemaks kuriteoliigiks. Asjaolust, et see kuritegu puudutab inimelu intiimseimat ja emotsionaalseimat valdkonda, tuleneb ka suur hulk eelarvamusi ja müüte, mis ümbritsevad udupilvena käsitlusi vägistajast, ohvrust või teost. Müütide levikut soodustab ka vägistamiskuritegevuse suur latentsus ja usaldusväärse statistika väga vähene kättesaadavus. Väärarusaamade ja müütide olemasolu takistab nii vägistamiskuritegevuse adekvaatset mõistmist ja kuritegevuse ärahoidmist kui ka raskendab kriminaalmenetlust ja võitlust kurjategijatega.

Varasemal ajal on vägistamiseks peetud seda, kui ohver on naine ja kurjategija on mees. Praegu määratletakse vägistamist laiemalt: kurjategija võib olla ka naine ja ohver mees või nii ründaja kui ka ohver ühest soost isikud. Tavainimese tasandil ühiskonnas peetakse aga siiani vägistamiseks valdavalt juhtumeid, kus ohver on naine ja pahategija mees, seetõttu ringleb rohkem müüte just sellise olukorra kohta.

Sarivägistajate motiivid

Vägistajaist ohtlikuma ja salakavalama allkategorია moodustavad sarivägistajad. Põhjalikumalt ongi uuritud just neid eelkõige nende kergema kättesaadavuse tõttu, sest paljud neist viibivad kinnipidamiskohtades. Sellised uuringud on võimaldanud eristada sarivägistajaile omaseid nelja tüüpilist seksuaalmotivatsiooni elementi.

- 1. Teravad seksuaalfantaasiad.** Kuigi ka paljudel seaduskuulekatel inimestel on kujunenud seksuaalfantaasiad, ilmnevad seksuaalkurjategijail need eriti teravdatud kujul. Viimaste fantaasiad aitavad kaasa ohvri objektistamisele.
- 2. Sümbolid ehk eredad fetišid.** Paljude vägistajate psüühikas ilmneb teatav sümbolism. Naise mingit kehaosa fetišeeritakse. Ohvrit nähakse üksnes objektina, mitte elusolendina.
- 3. Rituaalid.** Üpris tüüpiline on rituaalide ilmumine kurjategija käitumises. Rituaalid võivad kasvada lausa sõltuvuseks. Rituaalide täitmine aitab vägistajal kujundada kindlat järjepidevalt korduvat käitumismustrit.
- 4. Sundmõtted.** Mõnikord vallutavad sundmõtted kogu psüühika. Mingit kaastunnet ohvri vastu ei teki.

tegelikkus

Levinuimad müüdid

1. Vägistajad on võõrad mehed. Paljudes riikides tehtud ohvriuuringud on juba aastakümneid väga veenvalt näidanud, et enamikus vägistamisjuhtudes (u 70...90%) tundis ohver ründajat varem. Sageli ründavad just endised või praegused jooma- või narkokaaslased, endised või praegused elukaaslased, poiss-sõbrad, tuttavad jt. Just asjaolu, et vägistaja on ohvrile enamasti tuttav, toobki kaasa vaadeldava kuriteoliigi latentsuse. Sestap avaldub ka vägistamistes vägivallakuritegevust uurides avastatud käitumismuster, mille järgi vägivallategu pannakse üldjuhul toime tuttava isiku vastu.

2. Naised soovivad alateadvuslikult, et neid vägisi võetaks. Nimetatud väidet kritiseerivad eriti teravalt feministidest teadlased, ent ka teised. Kui jätta väga üksikud enamasti psüühiliste häiretega isendid välja, ei ole tervetel naistel alateadvuslikke masohhistlikke tendentse leitud.

3. Juhul kui naine ei pane meeleheitlikult vastu ega karju valjusti appi, on ta nõus. Vägistamise ohvreid uurinud meedikud ja psühholoogid väidavad aga, et sageli blokeerivad ootamatust ründest tingitud šokk ja hirm keelepaelad ning vastupanuvõime.

4. Vägistatakse ainult noori naisi. Maailma statistika veenab aga, et vägistamisohvrite vanus ulatub 4 kuust kuni 92 aastani.

5. Vägistamine pannakse toime kuskil hämaras pargisopis, metsateel, põõsastikus või mujal hoonetest kaugel. Tegelikult vägistatakse enamasti ruumides, sh kas ühiselamus, ohvri või pahategija kodus vms kohas. Kui seisukoht, et vägistatud on eelkõige ruumides, on leidnud kinnitust paljudes sooja kliimaga riikides korraldatud uuringutes, siis seda enam toimib see seisukoht Eesti kohta. Ei kehti ka arvamused, et vägistamishooaeg algab alles siis, kui „mäta on ära kuivanud“.

6. Vägistamine on läbi sekundite jooksul. Tegelikult kestavad vägistamised märksa kauem, mõnikord päevi, ja ohvrit rünnatakse korduvalt. Näiteks kestab Ameerika Ühendriikides tehtud arvukate uurimuste järgi vägistamine keskmiselt 4 tundi.

7. Vägistaja on mees, kellel pole kaua olnud seksuaalsuheteid. Uurimustest on ilmnunud, et enamikul vägistajaist oli seksuaalsuhe: nad olid kas abielus, neil oli tüdruksõber, armuke vms. Veelgi rohkem, tunnustatumaid vägistamisprobleemide uurijaid Nicholas Groth väidab, et vägistaja on eelkõige emotsionaalsete probleemidega isik, kelle jaoks seks on teisejärguline. Vägistamisega püüab ta lahendada oma isiklikke probleeme, nautida võimu, üleolekutunnet ja kontrolli ohvri üle.

8. Vägistaja on vaimuhaige isik. See müüt on kestnud eriti kaua ja jõuliselt. Põhjalikumad uuringud on võimaldanud väita, et enamik vägistajaid ei ole vaimuhaiged, vaid inimesed, kelle väärtushinnanguis, moraalis ja arusaamades naissoo kohta võib kahelda. Ainult umbes 5% või vähem vägistajaist on vaimselt haiged inimesed.

Seksuaalkuritegevus jääb siiski endiselt kuritegevuse vähe uuritud valdkonnaks, mida tuleb sügavuti ja järjepidevalt edasi uurida ning seda ka Eestis.

Foto: Bullis

Sõnadeta keel kaitseb

Jälgides kahe inimese vestlust, sealjuures kuulmata, millest nad räägivad, võib nende keha asendi, miimika ja žestide põhjal küllaltki täpselt ära arvata vestluse sisu. Seda võimaldab üks turvataktika tähtsamaid osi – kehakeel.

Arvo Pille

Politseikooli
õppeosakonna
politseitöö talituse
ülemkomissar

Kuidas näha läbi kallaletungi-plaani?

1. Liikumine

– asendi muutmine

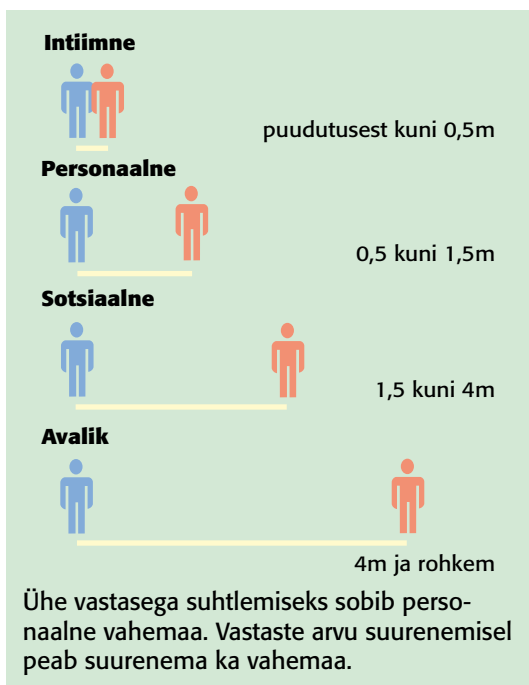
- See võib tähendada mida tahes, kuid ka kallaletungi ettevalmistamist. Enne kallaletungi peab isik muutma oma asendit (nt istumast tõusmiseks jalad tooli alla panema). On täheldatud, et sageli hakkab isik enne politseinikule kallaletungi toas ringi käima.
- Asendi muutmisele tuleb alati tähelepanu pöörata, vähemalt seni, kuni on selge selle eesmärk.

2. Käte asend

– käte liikumine

Vestluse ajal vaadatakse tavaliselt vastasele silma,

Üldjuhul arvavad inimesed, et vestluses on kõige tähtsamad sõnad. Õeldu tähtsuse rõhutamiseks tõstetakse häält või muudetakse hääletooni. On aga kindlaks tehtud, et vastuvõetava info mõjust moodustavad sõnad umbes 7%, hääle kõrguse ja tooni muutmine lisab veel umbes 38%. Ülejäänud osa mõjust (umbes 55%) moodustab info edastaja käitumine ja väljanägemine, st kehakeel.

Eelöeldust järeldub, et me võime kõnelda kui tahes ilusaid ja õigeid sõnu, kui aga meie käitumine ega väljanägemine nendele sõnadele ei vasta, on rääkimine asjatu. Politseinikuga suhtlev isik otsib ja usub sageli just seda infot, mida ta saab nägemise, mitte kuulmise teel.

Sõnadeta keelt tuleb õppida

Politseinike seas kasutatakse kehakeele asemel tihtipeale väljendit sõnadeta keel, et eristada politseinikele tähtis kehakeel üldisest kehakeelest. Politseiniku vestluses on sõnadeta keelel suur tähtsus, kuna selle abil võib ette näha ja ära arvata vastase käitumist. Sageli ütlevad sõnad üsna

vähe sellest, mida inimene mõtleb, tunneb või kavatsseb. On tavaline, et politseinikuga vestlev inimene püüab varjata oma kavatsusi, teadmisi ja meeleolu. Siin tulebki meile appi sõnadeta keel, kui sellest ainult osatakse vajalikke järeldusi teha. Ja seda peab oskama, sest sõnadeta keelest arusaamisest sõltub väga sageli politseiniku tegevuse ohutus.

Ilmed ja žestid on kõigil inimestel üpris sarnased. Need väljendavad tahtmatuid, sageli endale teadvustamata reageeringuid. Sõnadeta keel on alati olemas, seda ei saa olematuks muuta. Seepärast peab meeles pidama, et meil on võimalik saada teateid vastase ja tema kavatsuste kohta ilma, et lausutaks ühtki sõna – tuleb vaid osata nähtud lahti mõtestada.

Samal ajal ei tohi unustada, et me ise n-ö räägime endast oma vastasele samal viisil. See eeldab oma tegude kontrollimist, mis peab algama märksa varem, kui oleme harjunud.

Oma tegude kontroll peab sisaldama

- sõnadeta teateid – kõne omapära (hääle toon, kõne kiirus, tugevus), vaatamise viise, žeste, ilmeid, liigutusi, keha asendeid, vahemaad vastasega, puudutusi, riietust, eraldusmärke;
- sõnalisi teateid – suhtlemis- ja rääkimisoskust;
- toimkonna suhtlemist – tegevuse kavandamist, ettevaatusele manitsevate asjaolude tundmist, kallaletungi võimaliku ettevalmistuse tunnuste tundmist, leppekeele olemasolu;
- jõu kasutamise väljendamisest – juuresolekust kuni relvani, käskluste ja korralduste andmist.

Suurem vahemaa on ohutum

Vaatame mõningaid oma tegevuse kontrollimise momente lähemalt.

Vahemaa suuruse valikul tuleb arvesse võtta, kas

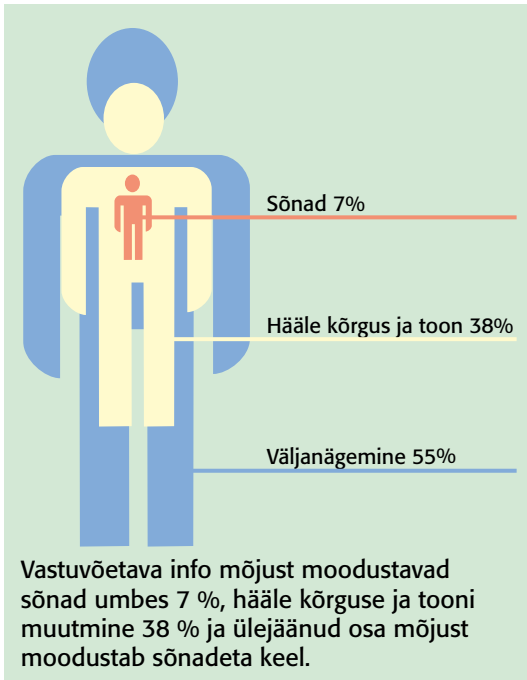
- vastane on pruukinud alkoholi;
- vastane on agressiivne;
- on tegemist vaimuhaigega.

Kui vastane tuleb liiga lähedale, on soovitatav astuda tagasi ja püüda hoida valitud vahemaad. Võib hoiatada, et ta seisaks paigal. Peab meeles pidama, et vägivallaga seotud juhtudel kasvab vastase agressiivsus vahemaa suurenedes.

Samas ei ole vahemaa pikkuse kohta absoluutset reeglit. Arvestada tuleb nii konkreetset olukorda kui ka vastase sõnadega või sõnadeta

ootamatu ohu eest

väljendatud agressiivsusele reageerimise võimalust. Vahemaad valides tuleb silmas pidada ka seda, et ei mõjutaks pealetükkivana (nt intiimne vahemaa). Ühe vastasega suhtlemiseks sobib tavaliselt personaalne vahemaa, kuna liiga kaugel olles võib meie väljendatav jõud vastasele mõjumata jääda. Vastaste arvu kasvades peab suurenema ka vahemaa.

Sõnadeta keele abil vastaste väljanägemise ja käitumise kohta saadav info võib sisaldada ka ettevaatlikkusele manitsevaid asjaolusid.

Üldised asjaolud on tätoveeringud, nn II astme relvad (vastase käes olevad või teda ümbritsevad esemed, mida võib kasutada relvana), rühma kuuluvuse tunnused ning riiete puudumine või puudulikkus.

Konkreetse sündmusega seonduvad asjaolud on

- varasemad sündmused – kas isik on teada kui vägivaltsusele kalduv või on tagaotsitav vägivalda kasutamise eest; kas teataja räägib varasemast vägivalda kasutamisest;
- vägivaldne sündmus – kas teade oli vägivalda kasutamise kohta; kas sündmuskohal on vägivaldamärke (veri, lõhutud esemed).

Konkreetse isikuga seonduvad asjaolud

- Vaimuhaige või joobnu – kas isik on teada kui narkomaan või koht, kus sündmus toimus, kui narkootikumide pruukimise koht; kas kohalolijad räägivad vaimuhaigest. Vaimuhaige ega joobnu käitumist ei tohi kunagi samastada tavapärase käitumisega – see oleks asjatu

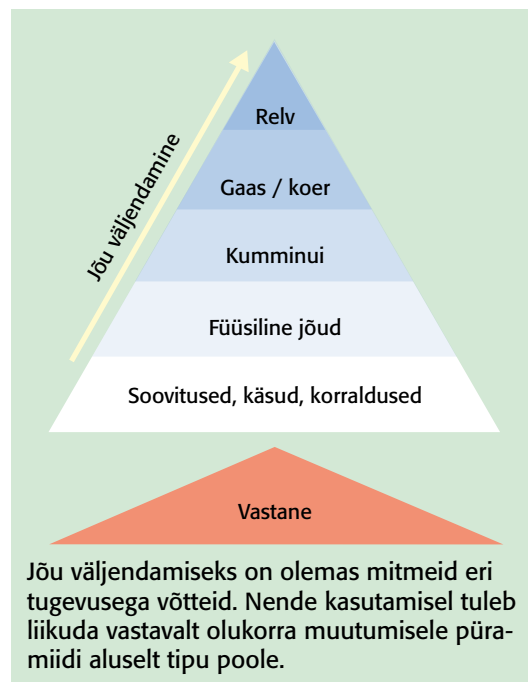
risk ja ka naiivsus. Ei tohi unustada, et nende valulävi on tunduvalt kõrgem kui tavalistel inimestel ning et asjadest saavad nad aru aeglasemalt.

- Rühm – kas olemasolevatest jõududest piisab; kas oleks kasu kiirest tegutsemisest. Rühmaga kokku puutudes peab alati arvestama nn rühmavaimu ilminguid. Vastane, kes üksi olles eales politseile vastupanu ei osutaks, võib soovida teiste rühmeliikmete silmis välja paista. Kaasa võib mängida kartus, et teda peetakse araks ja saamatuks. Samas on võimalik, et vastane tunnetab ülejäänud rühmeliikmete toetust ning arvestab nende reaalset abi.

Jõudu saab väljendada mitmeti

Jõu väljendamise viisi valides tuleb arvestada, et kui rakendatakse viisi, mis ei vasta olukorrale, võib vastane tõlgendada seda kui enda suhtes lubamatut käitumist. Tavaliselt kutsub see esile agressiivsuse ja võib muuta situatsiooni politseiniku jaoks kriitiliseks. Oskus valida õige jõu väljendamise viis omandatakse kogemustega.

Politseinik peab olema rahulik ja end pide-

valt kontrollima, et mitte mõjuda agressiivselt ega kutsuda esile hirmu. Tuleb mees pidada, et alati, kui selleks tekib vajadus, on võimalik tegevdada jõu väljendamise viisi; vastupidine on aga juba palju raskem.

Joonised on võetud ja tõlgitud soomlaste *Tapani Rinne* ja *Markku Suonenvirta* õppevarast.

käed jäävad seejuures vaateväljast välja. Tugeva vastase pilk võib politseiniku mõnikord segadusse ajada, seepärast soovitatakse vaadata vastase lõuga või kaela. Et oma tähelepanu mitte hajutada, ei tohi julgestav politseinik vestlusse sekkuda.

3. Näoilme – näoliikumise

Hammaste kokkusurumine ja näoliikumise tõmbumine on selged tegutsemise asumise tunnused. Sülje pritsimine ja vaht huultel näitavad, et isikul on raske oma tegevust kontrollida.

4. Higiipiisad näos

Higiipiisad ilmuvad tavaliselt siis, kui isik tunneb end olevat väljapääsmatus olukorras ning võib rünnata ja võidelda tagajärgedele mõtlemata. Sama kehtib ka uriini ja väljaheite järele haiseva või oksega määratud isiku kohta. Arvamus, et viimastega saab hakkama n-õ ühe käega, võib olla ekslik ning sellised isikud võivad olla tõeliselt ohtlikud.

5. Ekslev pilk

kiired kõrvalpilgid, äraolev pilk või ühte punkti vaatamine (kumminui, relv, temaga mittevestlev politseinik).

Nakkushaigusohuks tuleb

Narkomaania ei tähenda politseini-kele mitte ainult kuritegevuse kasvu, vaid ka suuremat ohtu nakatuda erinevatesse nakkushaigustesse. Ometi on teadliku tegutsemise korral igaühel võimalik oma tervist nende haiguste eest kaitsta.

Juta Endoja

Politseiameti personaliosakonna töökeskkonna peaspetsialist

Kui kuulsime juhtumit, kus politseiametnik sai süstlanõelast torkevigastuse, kui asus B-hepatiidi viiruse kandjast narkomaani läbi otsima, tegi see meid kõiki murelikuks ja ärevaks. Õnneks oli konkreetne politseiametnik B-hepatiidi vastu vaktsiinitud ning jätkab oma teenistust tänaseni, kuid küsimused, mida on vaja selgitada, jäid. Kas oli tegemist õneliku saatusega või puuduski konkreetsel juhul realne oht haigestuda? Mida peaks politseinik teadma nakkushaigustest?

Juba teist aastat vaktsiinitakse Eesti politseiametnikke B-hepatiidi vastu. Vaktsiinimise maksab kinni iga politseiasutus. Täna on näiteks Tallinna Politseiprefektuuris vaktsiinitud ligi 80% isikkoosseisust. Mitmel pool korraldatakse ka samateemalisi õppepäevi ning turvataktikaõppusi.

Lisaks turvataktika- ja nakkushaigustealastele teadmistele on väga tähtis ka vajalike kiirdesinfekantide ning ühekordsete kilekinnaste ja torkekindlate kaitsekinnaste piisav olemasolu. Praegu on vaid üksikutel politseiametnikel võimalik kasutada oma töös torkekindlaid kindaid.

Nakkus levib kiiresti

Süstalde ja nõelte ühine kasutamine on loonud narkomaanide seas vere kaudu levivatele viirustele roheline tee. Paari viimase aastaga on narkootikumide süstijate suurimaks terviseprobleemiks kujunenud kroonilised viirusinfektsioonid, millest ohtlikumad on inimese immuunpuudulikkuse viirus (HIV) ja kaks hepatiiti tekitavat viirust – B-hepatiidi viirus (HBV) ja C-hepatiidi viirus (HCV). Erinevail andmeil on veenisestest uimastite pruukijaist Eestis praegu rohkem kui pooled haigestunud viirushepatiiti ning see arv suureneb kiiresti.

Üle viie aasta uimasteid veresoonde manusta-

Ühekordsed kilekindad takistavad nakkusohtliku vere sattumist nahale, kiirdesinfekant Sterillium salvrätikud tapavad 30 sekundiga hepatiidivirused, HIVi ja ka tuberkuloosipisikud.

nuist on B-hepatiiti haigestunud ligi 80%. Üksnes paar aastat soonesiseid uimasteid tarvitanud narkomaanidest on umbes kolmandik saanud C-hepatiidi. Kui soonesisestest uimastite pruukimine on kestnud üle kümne aasta, on peaaegu kõik haigestunud C-hepatiiti.

Kolm ohtlikku viirust

B-hepatiit

B-hepatiidi peiteaeg on 2–3 kuud. Haiguse kliiniline pilt võib olla erinev: sümptomiteta haigusest kuni ägeda, eluohtliku hepatiidini. Sümptomid on peavalu, iiveldus, oksendamine, väsimus, sügelemine, paremale roidealusesse piirkonda lokaliseeruvad maovalud.

Kui kutsetöös saab isik verekontaktse trauma ja ta on B-hepatiidi vastu vaktsiinimata, kasutatakse nakkuse profülaktikaks hüperimmunoglobuliini, kuid ravi tuleb alustada 48 tunni jooksul pärast torkevigastust või verekontakti.

C-hepatiit

C-hepatiidi vastu vaktsiini ei ole. C-hepatiiti nakatatakse samuti peamiselt vere vahendusel ja see seostub enamasti süstitavate meelemürkide pruukimisega.

Üks-kaks nädalat pärast nakatumist võib verest C-hepatiiti juba määrata. Raviks kasutatakse antiviroloogilisi preparaate.

Aids

Aids on haigus, mis hävitab keha võime võidelda teiste haiguste ja nakkustega. Haiguse põh-

pidevalt valmis olla

Gimbel Black Needle kummist korduvkasutusega läbiotsimiskindad maksavad 180 krooni paar ning kaitsevad sõrmeotsi lõigete ja nõelatorgete eest.

justaja on viirus, mida tuntakse HIVi nimetuse all. Aids on HIVi viimane aste. Inimesed võivad kanda HIVi mitu aastat, ilma et nad haigeks jääksid. Umbes 40%-l HIVi nakatunuist arenevad 2–6 nädala pärast järgmised nähud: palavik, väsimus, kurguvalu, peavalu, lümfisõlmede hüpertroofia, lööve, liigese- või lihasevalud. Neid nähtusid on raske eristada teiste ägedate viirushaiguste omadest. Seda perioodi nimetatakse prodromaalperioodiks ning sel ajal on nakkusohtlikkus suurem kui sellele järgneval ligi kaheksa-aastaselt perioodil. Seejärel võib HIVi nakatunu olla sümptomiteta või väheste sümptomitega aastaid.

Immuunpuudulikkuse süvenemise tagajärjel hakkab nakatumisest keskmiselt kaheksa aasta pärast suurenema vastuvõtlikkus infektsioonidele. Esimesed nõrgenenud sümptomid võivad olla

Kiire arstiabi

- **Tallinnas:** Merimetsa Nakkuskeskus (Paldiski mnt 68), tel 659 8507, 659 8508 (ööpäevaringne valvearst).
- **Tartus:** Tartu Ülikooli Kliinikum, sisekliiniku nakkushaiguste osakond, tel 056 977 990 (ööpäevaringne valvearst).
- **Narvas:** Narva Haigla nakkushaiguste osakond (Karja 6), tel 48 804.

Kuidas ennast nakatumise eest kaitsta?

- Kata kätel olevad marrastused ja haavad alati plaastriga, kanna kaitsekindaid.
- Vere pritsimise korral pühi veri hoolikalt ära ja hävita lapp turvalisel moel, nt pane kilekotti või põleta.
- Hoia taskus kiirdesinfekanti Sterillum (torkevigastuse järel kasutamiseks), ühekordseid kindaid (verega määrdu nud isikuga kokku puutudes) ning suu- ja ninamaski (piisknakkuse vältimiseks kõhiva kopsutuberkuloosiga kokku puutudes).
- Terve või kahjustatud nahapinna kokku puutel nakkusohtliku verega kõrvalda nahale sattunud veri rohke jooksva vee all, seejärel pese see piirkond seebi ja veega ning loputa jooksva veega. Välitin- gimuses desinfitseeri piirkond.
- Nahka läbivate torkevigastuste korral loputa vigastuse kohta jooksva vee all ja lase oma verel vabalt haavast väljuda (ära haavapiirkonda pigista ega ime!), seejärel pese vigastuse koht seebi ja veega, loputa jooksva veega ning desin- fitseeri.
- Nakkusohtliku vere sattumisel limaskestale loputada suu- või ninaõont rohke puhta veega, silma steriilse füsioloogilise lahusega (0,9% NaCl).

Nakkusarstide hinnangul on nahka läbiva verise nõelaga torkamise korral HIViga nakatumise oht siiski ainult 0,3%, B-hepa- tiidiga nakatumise oht on ilma vaktsiiniga 5–30% ja C-hepatiidi puhul 1–5%.

Need nahast tugevdatud läbiotsimiskindad Friskmaster Max kaitsevad kätt löigete ja nõelatorgete eest. Hind 795 krooni paar.

Arvo Pille

Politseikooli õppeosakonna politseitöö talituse ülemkomissar

Turvataktika seisukohalt rõhutaksin kaht momenti. Esiteks peab politseiametnik endale ohtu teadvustama ja teiseks peab ta oskama seda ohtu vältida. Ühelt poolt ununevad kunagi kuulnud head soovitused, sest nakkushaigetepoolset ohtu ei tunnetata pidevalt. Teiselt poolt kujuneb tiheda nakkushaigetega kokkupuute tagajärjel välja rutiin – on ju inimloomuses harjumus arvata, et kui senini minuga midagi juhtunud ei ole, ega siis juhtu ka edaspidi.

Küsimusele, kas enese kaitsmiseks nakkusohu eest piisab ainult kaitsevahenditest, võib vastata üheselt – ei piisa. Meil võivad olla ükskõik kui head kaitsevahendid, aga kui me ei oska neid oma ohutuse tagamiseks kasutada, siis ei ole neist ka abi. Sestap ei pea iga politseinik teadma mitte ainult seda, milliseid ohutust tagavaid vahendeid ta näiteks isikut läbi kombates peaks kasutama, vaid ka seda, kuidas neid vahendeid kasutades tagada enda maksimaalne ohutus.

kopsupõletik ja vööohatis. Sümptomite lisandumisega suureneb veres HI-viiruse sisaldus ja koos sellega ka nakkusohutlikkus. HIVi infektsioon tuvastatakse antikehade määramisega verest. Inimest, kelle verest on leitud HIVi antikehad, nimetatakse HIV-positiivseks. Antikehade teke võib kesta kuni kuus kuud pärast HIVi nakatumist.

Eelkirjeldatud prodromaalstaadiumis on HIVi antikehad sageli negatiivsed, kuid infektsioon tuvastatakse siiski vereproovi PCR analüüsiga.

HI-viiruse tõrjumiseks ei ole vaktsiini, kuid tänapäeval võib HI-viiruse edenemist märgatavalt pidurdada antiviroloogiliste ravimitega ning seda tavaliselt kolme ravimi kombinatsioonis. Enamikule HIVi tüsistustele on olemas efektiivne ravi.

Pärast kutsetöös juhtunud verekontakti HIV-positiivse verega võib HIVi ravimite manustamine märgatavalt vähendada nakatumisriski. Profülaktilist antiretroviirusravi tuleb alustada võimalikult kiiresti, soovitatavalt kahe tunni, hiljemalt 24 tunni jooksul pärast õnnetust.

Muud nakkused

Paljudel regulaarselt soonesiseseid narkootikumide manustajatel nakatuvad ka süstekohad erinevate bakterioloogiliste infektsioonidega. Pistekohta võib tekkida krooniline haavand, eriti kui süstitakse kubeme- või kaelaveeni. Seetõttu tuleb narkomaaniga kokku puutudes kanda kindaid, pärast aga pesta käsi ja kasutada kiirdesinfekante.

Kiire arstiabi päästab

Nakkusohutlikus olukorras (veri pärineb veeni süstitaval narkomaanilt) olnud politseiteenistuja ja nakkusallikas tuleb kohe saata vastavasse meditsiiniastutusse nakkusrisiki hindama ja profülaktikat saama. Kõik politseiteenistujate analüüsise ja HI-viirusvastase ravi kulud katab Politseiamet. Igast tõsisest nakkusohutlikust juhtumist tuleb informeerida ka oma vahetut juhti ja koostada vormikohane teatis.

Meil kedagi pärast süstlatorkevigastust või vere silma sattumist teenistusest ei kõrvaldata. Töötajal on õigus pärast kokkupuutejuhtumit jätkata tööd isegi siis, kui nakkusarst on pärast nakatumisrisiki hindamist pidanud vajalikuks HIV-vastast antiretroviirusprofülaktikat. Lihtsustatult öeldes tähendab ravi ühe kuu jooksul tablettide söömist või süstide saamist, vereanalüüsise andmist, mitte haiglavoodis ega kodus olemist.

TEIE PARTNER DESINFEKTSIOONIS

Lisainfo AS MediPharm Kotka 26, tel 6137620, www.medipharm.ee

Milline inimene on Eesti politseinik?

Teadlaste arvates piisab inimese kirjeldamiseks viiest isiksuseomadusest, et ennustada indiviidi käitumist erinevates situatsioonides. Aastail 1998–2000 korraldati Eesti politseis siiani laiaulatuslikem isiksuseuuring, et selgitada nende viie omaduse esinemise ulatust ja määrata meie politseitöötajate hulgas.

Kuigi toonane testimine küttis üles palju kirgi ja lõpuks see ka katkestati, sest testitulemustes esines olulisi subjektiivseid ja mitteteaduslikke lähenemisi, ei tähenda see, et testide tulemused iseenesest ebaadekvaatsed oleksid. Puudulik oli üksnes tulemuste põhjal loodud punktisüsteem kui üldhinnang konkreetse inimese politseiametnikuks sobimise kohta. Tuhanded töötajad said tollal oma testitulemustest individuaalset tagasisidet, kuid kogu andmebaasi analüüsimine sai lõplikult teoks alles sellel aastal.

Testimisel kasutati "Isiksuse baasomaduste küsimustikku" (edaspidi NESKA) ja "Konstruktiivse mõtlemise küsimustikku" (edaspidi KMK). Et selgitada ka seda, kas ja kui tugevalt on NESKAs kirjeldatud isiksuseomadused seotud KMKs kirjeldatud põhiliste käitumisviiside ja hoiakutega, tehti analüüsiks valik ainult mõlemale küsimustikule vastanud isikute seast. Analüüsitud 832 isikust oli 67% mehi ja 33% naisi, kes jaotusid vanuserühmadesse järgmiselt: kuni 30aastasi oli 47,6%, 31–44aastasi 37,6% ja üle 45aastasi 14,8%. Uurituist oli 35% keskeri-, 34% kesk- ja 31% kõrgharidusega.

Isiksuseomaduste uurimine NESKAs

Politseis kasutatud NESKA koosnes 95 väitest, mis kirjeldavad isiksuse viit baasomadust:

- neurootilisust (emotsionaalselt ebastabiilne, haavatav, masendunud, abitu, lootusetu, vastuvõtlik stressile, ärrituv, teistest sõltuv);
- ekstravertsust (sõbralik, rõõmsameelne, elamusjanuline, eestvedaja, seltskondlik);
- sotsiaalsust ehk soojust (usaldav, sõbralik, altruistlik, siiras, tagasihoidlik, osavõtlik, abivalmis);
- meelekindlust ehk kohusetundlikkust (seab kindlaid sihte ja püüdleb nende poole, distsiplineeritud, asjalik, korralik);
- avatust kogemusele ehk vastuvõtlikkust (paindlik, kohanemisvõimeline, salliv, vastuvõtlik uutele ideedele, elu mõtte üle mõtisklev).

Et kirjeldatud isiksuseomaduste kasu või kahju politseitöös ei saa tõlgendada üheselt (nt on liiga kõrge ekstravertsuse tasemega kaasnev sõbralikkus üldjuhul positiivne, kuid samas võib ekstravertsusele omane elamusjanu minetada

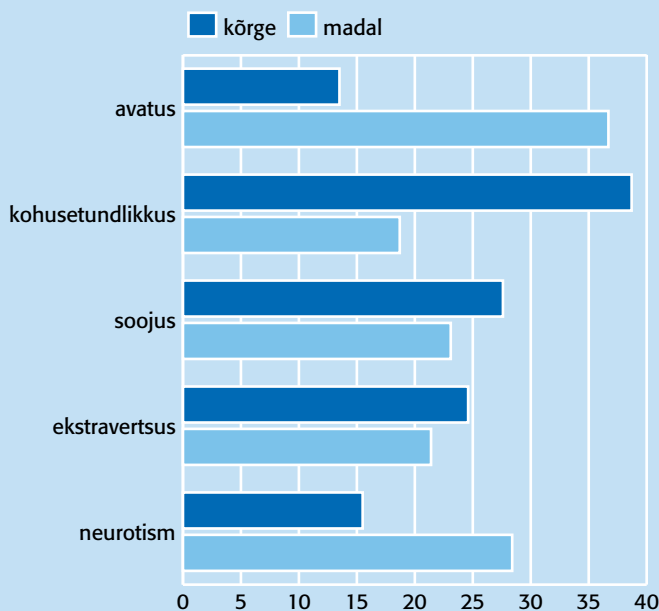
Liivia Anion

Politseiameti
psühholoogiatalituse
juhataja, doktorant

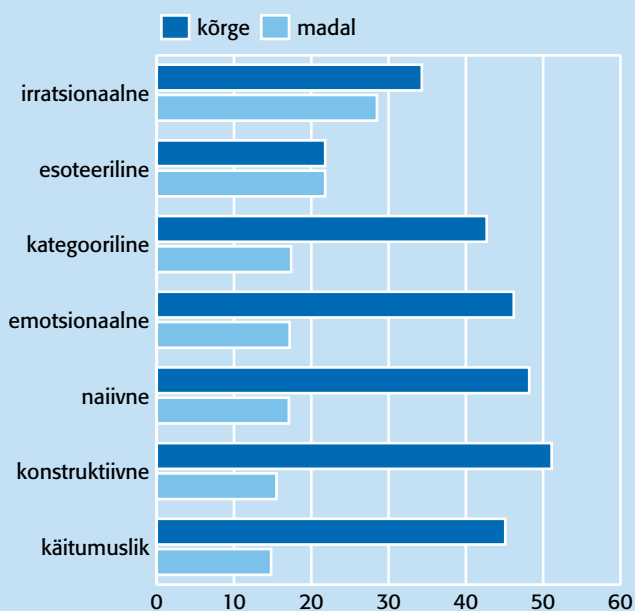

Politseitöös saavutavad paremaid tulemusi avatud ning abivalmid inimesed.

Madala ja kõrge taseme esinemine NESKA järgi

Madala ja kõrge taseme esinemissageduse võrdlus KMK järgi

Milline on hea politseinik?

Annika Lall
KEKKi kriminalist

Arvan, et hea politseinik peaks olema õiglane ja asjalik ning leplik ja aus nii kolleegide kui ka kannatanu vastu. Oma tegemistes peaks ta olema kaalulevalt vastutustundlik, mis tekitab tema vastu usaldust ja jätab mulje kui otsustusvõimelisest inimesest. Kindlasti on hea politseinik tähelepanelik ümbritseva suhtes, avatud ja omaalgatuslik ning hoolikas töös. Hea politseinik on oma ala professionaal.

politseiniku ohutunde ning suurendada riskivõimelisust), saab rääkida üksnes nende omaduste tööd soodustavatest või takistavatest üldistest põhimõtetest. Politsei praegustest ülesannetest lähtudes tundub, et politseinikult oodatakse madalat neurootilisuse ning kõrget ekstravertsuse, sotsiaalsuse ja avatuse taset ning suurt meelekindlust (vastavat taset saab igaüks oma personaalselt tagasisidelehelte vaadata ja kogu politsei üldiste tasemetega võrrelda).

Uurimustulemused (joonis 1) viitavad politseiteenistujate suurele kohusetundlikkusele, mis tähendab suutlikkust kontrollida oma impulsse, olla tähelepanelik, ilmutada tegutsedes otsustavust ja püsivust. Kohusetunne oli tugevalt positiivselt seotud konstruktiivsuse, käitumusliku ja emotsionaalse toimetulekuga, ent ka naiivse optimisega, mis võib tähendada olukordade nägemist ainult meelekindluse aspektist, tekitada alusetuid ootusi või enesehinnangu ebaadekvaatsust.

Enam-vähem võrdselt oli enesekindlaid, selt-sivaid, jutukaid, aktiivseid, optimistlikke (ekstravertsuse kõrge tase) ning kinniseid, osavõtmatuid, vaikseid ja ebaseltskondlikke (ekstravertsuse madal tase) isikuid. Suhteliselt väikesed olid erinevused ka sotsiaalsuse ehk soojuse taseme esinemises – umbusklikest, egotsentristest, skeptilistest, vaenulikest ja teistega koostööd mitte teha armastavatest inimestest (soojuse madal tase) oli rohkem kaastundlikke, heasüdamlikke, abivalmis, andestavaid ja natuke kergeusklikke inimesi (kõrge tase).

Madala sotsiaalsusega võidakse teiste vastu tunda ebameeldivus- ja vastikustunnet, mis mõjutavad käitumist ning mitmeid hoiakuid (k.a klienditeenindust). Analüüs näitas, et sotsiaalsus

seondus positiivselt konstruktiivsuse, naiivse optimisega (k.a lihtsustatud lahendused ja ebarealistlikud ootused), käitumusliku ja emotsionaalse toimetulekuga. Kõrge sotsiaalsusega inimesed toetuvad rohkem argumentidele ja vähem uskumustele, nende mõtlemine on paindlikum ning olukordade tajumine adekvaatsem.

Neurootilisus oli tugevalt seotud paljude skaaladega (arvandmeid saab küsida artikli autorilt): mida kõrgem oli neurootilisuse tase, seda madalamad olid konstruktiivsuse, käitumusliku ja emotsionaalse toimetuleku ning kõrgemad irratsionaalsuse ja esoteerilisuse tasemed; mõõdukas positiivne seos oli kategoorilisusega.

Nende tulemuste puhul teeb murelikuks vastuolu politseis avatuse väärtuseks tunnistamise ja avatuse tegeliku madala taseme vahel (joonis 1). Kõrge avatustasemega inimene tunneb hästi ära teiste inimeste emotsioonid, on pidevalt valmis vastu võtma uut infot ja oma kogemustest õppima, mida ei saa öelda 36,7% vastanute kohta. Avatus oli tugevalt positiivselt seotud oskuse ja võimega säilitada keerulistes olukordades analüüsi- ja tegutsemisvõimet ning mõõdukalt konstruktiivsusega, kuid samas ka esoteerilisusega (lahendatakse probleeme mõtetes, seejuures võidakse toetuda uskumustele). Mida avatum, seda vähem kategooriline inimene on.

Toimetuleku uurimine KMKga

KMK koosnes 48+6 väitest ning kirjeldas keerulistes olukordades edukat kohanemist ja käitumist mõjutavaid isiksuseomadusi:

- 1) konstruktiivsus näitas suutlikkust õppida kogemusest, säilitada enesekindlust, aktiivsust, eesmärgile orienteeritust ja lahenduse leidmise lootust;

- 2) irratsionaalsus tõi esile mõtlemise loogikavead, kalduvuse asendada argumenteerimine uskumustega;
- 3) emotsionaalne toimetulek näitas võimet ja oskust toime tulla oma ebaõnnestumistega, säilitada keerulistes olukordades rahu, optimismi ning eneseusaldust;
- 4) käitumuslik toimetulek kirjeldas oskust ja võimet säilitada tegutsemis- ja analüüsivõimet ka keerulistes olukordades;
- 5) naiivne optimism viitas situatsiooni lihtsustamisele, ebarealistlikele ootustele ja tingimatale enesehinnangule;
- 6) esoteerilisus näitas uskumuste ja eelarvamuste domineerimist, reaalse probleemi ignoreerimist;
- 7) kategoorilisus viitas perfektsionismile, jäigale mõtteviisile, idealistlikele eesmärkidele, ebadekvaatsele hinnanguile.

Oma tööga tulevad ilmselt edukamalt toime need politseinikud, kellel on kõrge konstruktiivsuse, emotsionaalse ja käitumusliku toimetuleku ning madal irratsionaalsuse, naiivse optimismi, esoteerilisuse ja kategoorilisuse tase. Uurimuse tulemused (joonis 2) näitavad, et üle poole vastanuist suudab ja oskab kontrollida oma emotsionaalseid seisundeid, säilitada aktiivsust, eesmärgile orienteeritust, enesekindlust ja lootust leida lahendus (konstruktiivsus); kõige rohkem oli neid kuni 30aastaste hulgas.

Irratsionaalsuse tase (loogikavead, uskumuste tähtsustamine, järelduste kategoorilisus, mille sisu on tegelikult ebaadekvaatne olukorra tunnetamine) oli kõrge 34%-l vastanuist, mis minu arvates on küll liiga kõrge näitaja, kuid mida võib põhjendada politseitöö spetsiifikaga (olukordade eluohtlikkus, hirm, juriidiline vastutus, politseilegendid jm).

Ühes ajakirja varasemas numbris kirjutasin läbipõlemisest, mille üks olulisi riskifaktoreid on ebarealistlikud ootused, mis teatavas mõttes kajastuvad KMKga mõõdetud naiivses optimismis (ebarealistlik optimism uskuda oma

eesmärkide saavutamisesse isegi siis, kui see pole tegelikkuses võimalik), mille tase oli kõrge peaaegu pooltel vastanuist ja seda kõige rohkem üle 45aastaste hulgas.

Nii emotsionaalse kui ka käitumusliku toimetuleku tase oli kõrge peaaegu pooltel politseiteenistujatel, seejuures oli tähelepanuvääriv tugeva seos emotsionaalse toimetuleku ja soo vahel.

Esoteerilisuse madala tasemega inimesi, kellele on omane analüüsida nähtusi kriitiliselt ning otsida põhjustele ratsionaalseid seletusi, oli politseis 42,7%. Meeste ja naiste vastuste võrdlus näitas, et naistel on statistiliselt oluliselt kõrgem esoteerilisuse tase.

Kategoorilisuse kõrge taseme domineerimine näitab, et üsna paljudele politseinikele on omane lähtuda mustvalgest loogikast ja olla oma järeldustes liiga jäik. Kategoorilisus korreleerus negatiivselt vanusega. Juhtimispositsiooni järgi võrreldes oli mittejuhtide kategoorilisuse tase oluliselt kõrgem (mustvalge maailmapilt) kui kõrgematel politseijuhtidel.

Oma iseloomu tuleb tunda

Inimese sotsiaalne käitumine ja tööedukus sõltuvad suurel määral sellest, kuidas inimene ennast hindab ja väärtustab, mil määral suudab ta eri olukordades ennast ja oma võimeid analüüsida ning kui enesekindlalt ja veendunult asub ta tegutsema.

Kuigi ülal kirjeldatud isiksuse baasomadusi on peaaegu võimatu muuta, ei tähenda see, et näiteks liiga kõrge neurootilisuse tasemega politseinik ei tuleks oma tööga hästi toime. Isiksuseomadused on omavahel tugevalt põimunud ja moodustavad ühtse terviku, mistõttu ei peaks muretsema selle pärast, kui mõnd omadust on soovitud vähem või rohkem, sest mõni teine omadus kompenseerib selle puudujäägi. Kasulik on aga iseenda omadusi tunda, sest vastupidi raskesti muutuvatele isiksuseomadustele saab edukalt muuta mõtlemist ja käitumist.

Milline on hea politseinik?

Indrek Tibar
JUPO liiklusjärelevalve osakonna politseinspektor

Politseinikust teeb hea politseiniku tasakaalus ning kindlameelne. Liikluspolitseinikuna tean omast käest, kui tähtis on osata võtta kindel seisukoht ning seejärel sellele ka kindlaks jääda. Väga oluline on politseitöös ka kõrgelt arenenud kohusetunne.

Oma töös saavutab paremaid tulemusi kindlasti politseinik, kes on loomult avatud ning sõbralik. See on eeldus, et inimestega saaks tekkida hea ja usaldusväärne kontakt.

Uusimad lähenemisviisid politsei isiksuseomadustele

Omadusi, mis teevad inimesest hea politseiniku, on raske määrata. Arukust, tervet mõistust, usaldusväärset ja ausust on politsei erialakirjanduses nimetatud kõige sagedamini. Värbamisel politseisse otsitakse parimat ametnikku ja õiget isiksusetüüpi, määratakse nii politseinikule vajalikke kui ka negatiivseid omadusi. B. A. Sanders märgib, et ikka veel puudub kokkulepe, millised omadused on politseinikule kõige sobivamad (Maybe there's no such thing as a "good cop": Organizational challenges in selecting quality officers. – Policing: An International Journal

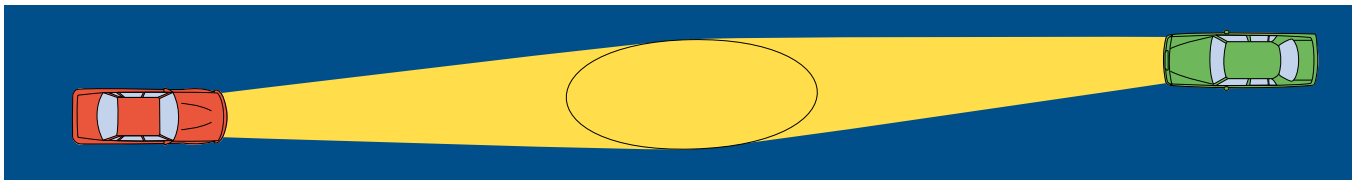
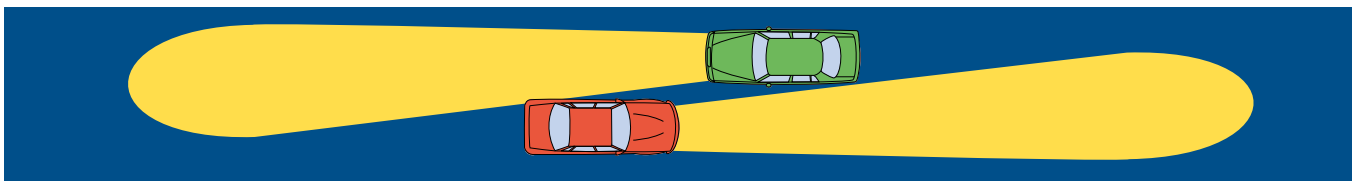
of Police Strategies and Management 2003, vol. 26, no 2, pp. 313–328).

Tuleb tegelda kahe küsimuste ringiga:

- 1) keerukas on hinnata töö tulemuslikkust ja siduda tööülesandeid isiksuseomadustega;
- 2) politseinike käitumine on oluliselt mõjutatud politseiorganisatsioonist, mõnikord ka nende isiksuseomadustest hoolimata (nt võib uus ametisse astuja headest isiksuseomadustest ja heast väljaõppest hoolimata korrumpeeruda, kui ta avastab end korrumpeerunud organisatsioonis).

Uusimatest lähenemistest kumab aga seisukoht, et tuleks lõpetada käsitus politseitegevusest kui unikaalsest tööst, mis eeldab ebatavalisi inimesi. Politseinikuametit tuleks vaadelda üldisemalt teiste ametite kontekstis, sest uuringud on näidanud, et politseinike isiksuseomaduste profiil kattub nii mõnegi teise ameti esindaja omaga.

Tuleks vaadata isiksuseomaduste taha ja võib-olla peaks rääkima heast töötajast, mitte heast politseinikust. Nüüdisaegsete ideede pärast ei tohiks aga unustada, et aegu on politseitööd peetud üheks unikaalsemaks.

Tuled kohtumisel**Vähenda kiirust****Vaheta tuled kui valgusvihud on kohtunud****Vaheta tuled tagasi hetk enne kohtumist**

Sügisene liiklus nõuab

Sügis tähendab autojuhile pimedaid öid, teele langevaid puulehti, palju vihma, lähenevaid öökülmi ja sellest tulenevate ohtlike olukordade suurenemist liikluses. Käes on paras aeg ennast ja oma neljarattalist kaaslast külmade tulekuks ette valmistada.

Allan Annus

Politseiameti
tehnikatalituse
politseivaneminspektor

Võrdselt tähelepanu tuleb pöörata nii auto tehnoseisundile kui ka sõidustiili korrigeerimisele.

1. Vaata üle auto tehnoseisund

Tuled

Pimedal ajal on eriti tähtis hea nähtavus. Juht peab olema teistele nähtav ja ise hästi nägema. Katkine tuleklaas või tuhmunud reflektor tuleb välja vahetada. Kuigi laterna vahetus ei ole odav, on seda vaja ohutuse tagamiseks. Uue laterna hind on oluliselt väiksem sõiduki avariijärgse remondi hinnast. Hulleml veel, kui kokkuhoiu tõttu satub ohtu inimelu.

Tasub kontrollida ka akut, vajaduse korral seda laadida, lisada vedelikku ning kontrollida laadimisvoolu.

Klaasipühkijad

Sügisel on sademete hulk märksa suurem kui

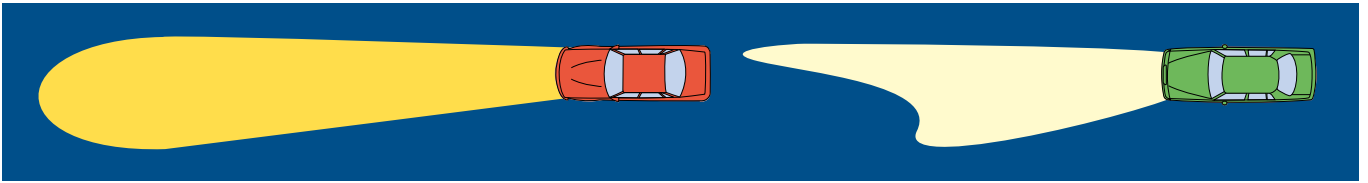
suvel. Kuigi klaasipühkijad on tänavu suvel vähe töötanud, võivad nende kummid olla kuumast päikesest pragunenud ja karedad. Seda, kui raske on sõita saju halbade nn kojameestega, teab iga autojuht. Peale selle tasub kindlasti hoolikamalt puhastada autoklaase seestpoolt. Mõlemalt poolt puhast klaasi on vaja sügisel juba seepärast, et madalalt vastu paistev päike sõitu ei segaks.

Rehvid

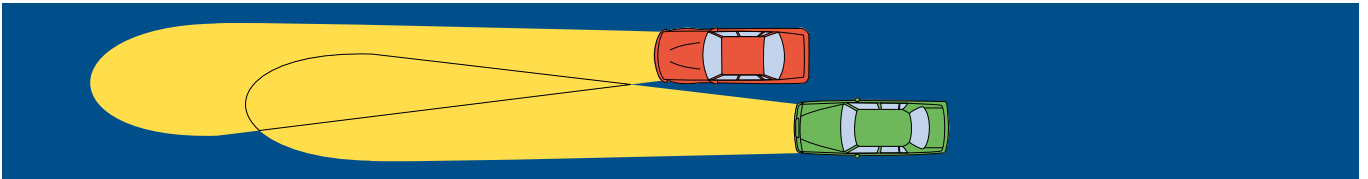
Rehvid mängivad sõiduohutuse seisukohalt sügisel väga suurt rolli. Suvel, kuival ja soojal ajal on teepinna ja rehvi haardumine hea, millest ka rehvi kulumine suurem. Peale selle on suverehvi kummisegu jahedate ilmade saabudes muutunud jäigemaks.

Üsna levinud on meie autojuhtide seas suhtumine: "Küllap vean nende kummidega talveni välja, siis panen uued." Probleem ongi selles, et rehvi, millega mindi vastu suvele (ja mis ei olnud võib-olla juba siis kõige paremas seisus), on nüüd kulunud kriitilise piirini. Tekib küsimus: kas tõesti peab veel enne talve ostma uue (või hea) jooksu rehve? Ilmselt peab. Kui on selge, et järgmist suvehooaega enam praeguse rehviaga ei alusta, siis on uute ostmiseks õige aeg just nüüd. Et rehvi märja teekattega eriti ei kulu, pole karta, et kulutame rehvid enne järgmist kevadet ära.

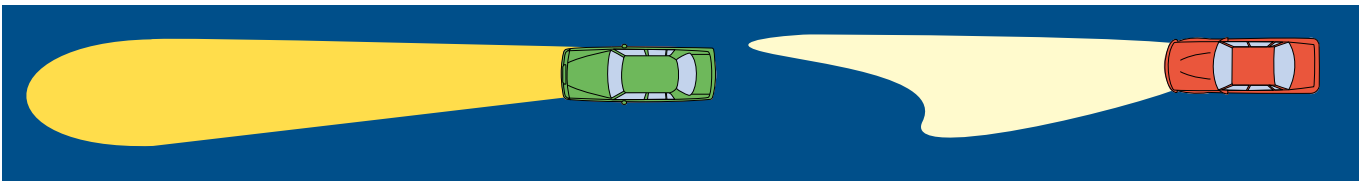

Tuled möödasõidul

Kui lähened tagant, hoiu kaugtulesid, kuni tuled hakkavad eessõitjat valgustama

Vaheta uuesti kaugtuledeks, hetk enne eessõitjani jõudmist

Kui sinust möödutakse, vaheta lähituledele, kui möödasõitja hakkab tagasi reastuma

suuremat tähelepanu

Küll juhib aga piisava sügavusega muster teel oleva vee ratta ja tee vahelt välja ning meil pole vaja olla hirmul tekkida võiva vesiliu pärast.

Aknapesuvedelik

Kindlasti peaks aknapesuvedelikule lisama suurema külmakindlusega vedelikku, sest suvel kasutatav võib külmal ajal jäässe minna.

2. Korrigeri oma sõidustiili

Millised on need reaalsed ohud, mis ähvardavad juhti pimedal ajal ja libeda saabudes? Üks neist on kindlasti halb nähtavus. Et juht märkab ohtu hiljem, siis on ka tegutsemisaega vähem. Sestap tuleks asulavälisel teel sõites kasutada julgemalt täistulesid.

Tähtis on näha kaugemale ette ja märgata ohtu võimalikult vara, kuid sõiduki lähituled valgustavad teed ainult nii lähedale, et juht jõuab pimedas maanteel ohtu märgates ainult reageerida. Ta näeb selgelt seda, millele ta otsa sõidab. Aega teha ohu vältimiseks mingi manööver enam pole.

Suurenenud sademete hulk, teele langenud puulehed või must jää seavad nii mõnegi juhi olukorda, kus auto liigub omapäi sinna, kuhu juht ei soovi. Säärasel juhul aitab ainult külm närv ja kiire tegutsemine. Kuna iga libisemine on tingitud

haardumise kadumisest rehvi ja teepinna vahel, siis on ilmselge, et juht peab oma kiire tegutsemisega kadunud haardumise taastama.

Mida teha külglibisemise korral?

Lihtsaim ja kiireim vahend selleks on lahutada sidur. Rattad hakkavad veerema vabalt ja sõiduki juhitavus taastub pikkamööda. Samas ei tohi unustada kiiret ja õiget roolitööd. Kui auto on külglibisemises, tuleb rooli kiiresti keerata libisemise suunas ja pärast jälle tagasi. Samal ajal ei tohi puutuda ohtlikus olukorras paljude juhtide lemmikpedaali – pidurit.

Eespool kirjeldatud käitumine olgu pigem varuvariant, sest sellistes ohtlikes olukordades on raske hakkama saada.

Küll on aga ohtlike olukordade vältimiseks üks väga hea suvalise juhtimisoskusega juhtidele sobiv tegutsemisviis – vähendage sõidukiirust. Kiirust tuleb vähendada juba selleks, et hoida ära ohtu, mida võivad põhjustada halb ilm, piiratud nähtavus, võimalik libedus, juhi enda oskamatus, sõiduki tehnoseisukord jne.

Kui suudate sügise saabudes muuta oma mõtlemist ning saada aru, mis ohte peidavad endas põhjamaa rasked teeolud ja pimedad ööd, siis olete teinud suure sammu nii teiste kui ka enda turvalisuse tagamiseks liikluses.

Meeldetuletuseks

Naastrehvid võib sõidukile alla panna alates 15. oktoobrist.

Sinu saatatus on sinu

Inimese käed ja aju on omavahel tihedalt seotud – see on aksioom, millele toetub enamik kiroloogiaõpetustes. Igal inimesel on unikaalne, just temale iseloomulik manerism ja viipekeel – käte korduvad liigutused, mis, kantuna emotsioonidest, peegeldavad rohkem või vähem varjatud psühholoogilist eripära.

Gea Ling

KEKKi
sõrmejäljeosakonna
juhataja

Eelmises numbris ilmunu põhjal võiks sarkastiliselt küsida: kas annab veel kaugemale minna? Annab, sest kohe astume veelgi soisemale pinnale – hakkame otsima seoseid sõrmejälgede ja isiksuseomaduste vahel.

Valdav osa käsitlusi, mille kohe kõrvale jätame, pühendub klassikalisele kiroloogiale – käejoonte interpreteerimisele. Sõrmejälgi ja peopesades leiduvaid dermatoglüüfilisi mustreid käsitlevaid teooriaid ja uurimusi kohtab eelmistega võrreldes tunduvalt vähem – kuid

siiski piisavalt, et neis võhikuna esmapilgul igasugune orientatsioon kaotada. Vaatamata mõningatele variatsioonidele uuringute aluseks võetud jäljetüüpide klassifikatsioonis ja autori vaatenurgast, mis sõltub, kas tegemist on psühholoogi, psühhiaatri või arstiga, on põhiskeemid, millele enamik teooriaid ja käsitlusi toetub, siiski küllalt sarnased.

Et peopesa papillaarkurrustiku konfiguratsioonide tõlgendamine läheks liiga keerukaks ning eeldaks tülikalt suure hulga baasterminite ja la-

Silmus

Vaimne ja emotsionaalne elastsus; võimalikud kontsentreerumisraskused, kuid hea kohanemisevõime ja muretu meelelaad; mitmekülsus, paindlikkus ning emotsionaalne tundlikkus.

Kaar

Enessesesulgumine, kinnisus ja enese mahasurumine; eneseusalduse puudumine nii oma tegude kui teadmiste osas; kahtlustamine ja salatsemine; haavatavus ja kiivus teiste edusammude üle.

enese kätes II

dinakeelsete mõistete eelnevat selgeks tegemist, piirdume edaspidises vaid sõrmejälgedega.

1933. aastal hakkas inglane Noel Jaquin (Society for the Study of Physiological Patterns asutaja) teadaolevalt esimesena spekuldeerima isiku sõrmejälgede ja psüühika vaheliste seoste võimalikkuse üle, murdes pead, kas kurjategijatel leiduv keerdkurrustik võiks näidata moraali- ja kõlblustaju hälvet.

Ta jagas sõrmejäljed viide kategooriasse: silmusteks, kaarteks, telkkaarteks, keerduks ja kaksiksilmusega keerduks. Seitse aastat väldanud analüüsi põhjal määratles Jaquin igale jäljetüübile vastavad isikuomadused, mis üldjoontes on samasugustena läbinud aastakümnete jooksul paljude teadlaste käsitusi, ulatudes tänapäeva ning on kokkuvõtlikult esitletud allpool olevatel joonistel.

On teooriaid (Vera Compton 1953), mis peavad tähenduslikuks ka jäljetsentri asetsust ning väidavad selle põhjal olevat võimaliku määrata, kas isik on psüühiliselt tasakaalus (kui jälje tsenter asetseb keskel), introvertne (kui jälje tsenter kaldub väikese sõrme poole) või ekstravertne (kui see kaldub põidla poole). Huvitav tundub ka väide (Andrew Fitzherbert 1986), et mida tugevamad ja selgemad on jäljed, seda ekstreemsemalt iga muustritüübi omadused väljenduvad.

Kui käejoonte lugemisel on oluline parema- või vasakukäelisuse, st dominantkäte määramine, siis sõrmejälgede puhul ei ole ühel käel teise ees mingeid eeliseid. Reegliski on vaid, et ühe ja sama muustritüübi esinemine mõlema käe sarnastel sõrmedel võimendab, erinevate muustritüüpide esinemine aga, vastupidiselt, nõrgendab teatud omadusi.

Käsi on nähtav osa inimese ajust.
(W. Goethe)

Telkkaar

Tundlik ja artistlik temperament; vähene pühen- dumisvõime; idealistlikkus ja impulsiivsus; üliemotsio- naalsus ja pingul närvisüs- teem.

Keerd

Sõltumatus, originaalsus, otsustavus ja individuaal- sus; emotsionaalne elast- sus, mis tuleneb isekatest soovidest ja vajadustest; kõigutamatus tavade ja vastuseisu osas. (Keerdkur- rustikku on läbi aegade peetud kõige tugevama mõjuga jäljetüübiks, mida mõningad teooriad käsitl- evad ka kui dominantmus- trit.)

Kaksiksilmusega keerd

Praktilisus ja materiaalsus; kriitiline, kaalutlev ja pika vihaga; ebakindlus, mis on tingitud kahestunud mõt- telaadist.

Kas iseloomuteooria peab paika?

Tähelepanekud, et konkreetse jäljetüübi esinemine kindlatel sõrmedel ja teatud kombinatsioonid on kas rohkem või vähem tavapärased, saidki aluseks täpsemate “psühholoogiliste profiilide” koostamisel. Võttes aluseks konkreetse kurjategija R. K. jäljekaardi, kes lisaks varem toime pandud kuhjale vargustele sai kõige tipuks “tuntuks” ka kui poitseinikutapja ja toetusdes Beryl B. Hutchinsoni (“Your Life in Your Hands” 1967) ning Andrew Fitzherberti (“Hand Psychology” 1986) käsitlusele, tuleb tema profiil järgmine.

R. K. jäljekaardil on võrdselt viiel sõrmel esindatud ulnaarne silmuskurrustik ning viiel keerd-

kurrustik. Nimetissõrmede jäljetüüp on erinev (O ja /), mis eeldab nõrgemaid, teineteises nn lahustuvaid omadusi, ülejäänud neljal sõrme paaril kattuv, mis eeldab omaduste võimendumist.

Silmused tähistavad liikuvust – head kohanemisvõimet ja emotsionaalset paindlikkust. Ulnaarsed silmused viitavad kalduvusele tegutseda kas kellegi soovitusel või sageli sõltuvalt juhusest. Silmus mõlemal pöidlal näitab tahtejõudu. Kombinatsioon, kus parema käe nimetissõrmel on keerd- ja vasaku käe nimetissõrmel silmuskurrustik, eeldab leidlikkust takistustest möödamineks, mitte nende ületamiseks ning paindlikkust valikute tegemisel. Väikestel sõrme-

R. K. jäljekaart

PAREM KÄSI

Pöial	Nimetissõrm	Keskmine sõrm	Nimetu sõrm	Väike sõrm
\ Ulnaarne silmus	O Keerd	O Keerd	O Keerd	\ Ulnaarne silmus

VASAK KÄSI

Pöial	Nimetissõrm	Keskmine sõrm	Nimetu sõrm	Väike sõrm
/ Ulnaarne silmus	/ Ulnaarne silmus	O Keerd	O Keerd	/ Ulnaarne silmus

* Ulnaarne silmus – silmuskurrustiku tüüpi sõrmejalg, kus papillaarkurrud kujunevad silmusekujuliselt nii, et silmus avaneb väikese sõrme või väikese sõrme pool asetseva küünarluu (ld ulna) poole. Paremal käel tähis \, vasakul /.

* Radiaalne silmus – silmuskurrustiku tüüpi sõrmejalg, kus papillaarkurrud kujunevad silmusekujuliselt nii, et silmus avaneb pöidla või pöidla pool asetseva kodarluu (ld radius) poole. Paremal käel tähis /, vasakul \.

* Keerd – keerdkurrustiku tüüpi sõrmejalg, kus papillaarkurrud kujunevad kontsentriselt, päri- või vastupäeva spiraalselt või ellipsikujuliselt. Tähis paremal ja vasakul käel O.

Dermatoglüüfika arengust nüüdisajal

1833. aastal leidis anatoom Bell naha papillaarkurrustiku funktsiooni seisnevat selles, et see “tagab inimese käele kindlama haarde” – selgitust peeti mõistlikuks ja evolutsiooni vaatenurgast ka põhjendatuks. See rahuldab, kuid mitte kauaks.

Hoolimata sellest, et nii arstiteaduse ja arsti kutse-eetika rajaja Hippokrates (u 460 – u 377 e.m.a) kui tema kaasmaalane ja ametivend Galenos (u

130 – u 200) püüdsid juba antiikajal siduda inimese käejooni kui kehaehituse eripära tema psühholoogiliste omadustega ning individualiseerida seeläbi määratavat ravi, ei peetud dermatoglüüfikat pikka aega valdkonnaks, mis vääriks teadusringkondade tõsisemat tähelepanu. See oli midagi, mille üle kas muiaati või kehitati õlgu. Murrangu valitsevalt eitav-ignoreerivasse meelelaadi tõi kahekümnend sajand.

Väidetavalt peatub dermatoglüüfide kujunemine lootel 24. rasedusnädalaks ning sellest alates eritunnuseid enam juurde ei teki. Edasised muutused toimuvad üksnes mustri mõõtmetes. Paljude uuringute kohaselt mängib dermatoglüüfide formee-

rumises olulist osa nii pärilikkus kui ka loote keskkonnatingimused.

Nii jõuti eelmise sajandi teises pooles selleni, et teaduslik-dermatoglüüfilised analüüsid hakkasid baseeruma geneetilistel uuringutel ja kromosoomidefektide diagnoosidel. Märkimisväärsed uuringuid, millest enamik on avaldatud ainult meditsiiniajakirjades, on tehtud dermatoglüüfide kui pärilike südamehaiguste, leukeemia, vähi, Downi sündroomi, Alzheimeri tõve, skisofreenia ja paljude teiste vaimsete haiguste indikaatoritest.

Avastati, et mitmed haigused seonduvad teatud spetsiifiliste käejoonte konfiguratsioonidega ning et teatud käitumishäirete ilmnemist on võimalik välja lugeda mõningatest ebata-

KOMMENTAAR

Uurija iseloomustus kohtualusele

del olevad ulnaarsed silmused viitavad sundimatu ja vabale väljendus- ning suhtluslaadile.

Keerud tähistavad individualismi. Isiku õpetamine võtab aega, kuid olles oskused omandanud, tegutseb ta pea instinktiivselt. Otsustamisel ei armasta tagantkiirustamist, tegevuse katkestamisel ärritub. Keerud keskmistel sõrmedel näitavad individualismi tööelus, mis võib viia ebatavaliste karjäärivalikuteni; eeldavad kindlaid filosoofilisi seisukohti ja ideid, viidates otsusekindlale, veendumustega natuurile. Keerud nimetutel sõrmedel tähendavad, et üldkontseptsioonides, mis puudutavad ilu ja õnne, on isik väga valiv ning järgib neis küsimustes oma isiklike eelistusi. Ükskõik kui ebatraditsioonilised need valikud või lähenemised ka poleks, on teda raske ümber veenda.

Inimene vajab fakte

Inimesed on kogu oma eksistentsi vältel püüdnud kõike selgitada, põhjendada ja tõestada. Me armastame asju, mida annab määratleda musta või valgena, hea või halvana, õige või valena. Kõik, mis jääb ühe või teise vahele, on tühipaljas spekulatsioon. Ükski terve mõistusega inimene ei hakkaks ju kodakondse, olgu see pisisuli, varas või mõrtsukas, üle kohut mõistma, tuginedes kalduvustele või loomumadustele, mida saab väidetavalt lugeda tema kätele.

Ja ometi oli ka legendaarne Rooma väejuht Gaius Julius Caesar (13.VII 100 – 15.III 44 e.m.a) mees, kes olla mõistnud oma meeste üle kohut ei millegi muu kui käelugemise põhjal.

Sedapuhku võiks oma rännakud lõpetada ja naasta eelmises numbris ümber pööratud medali esimesele küljele – valdkonda, kus jalgealune kindel ja seljatagune kaitstud. Kuid...kohtuekspertidelt õiguslikku hinnangut eeldavale küsimusele "Kas isiku sõrmejälgede kaardi põhjal on võimalik tuvastada tema võimalikku osalust selles või selles süüteos?", me siiski ei vasta.

R. K. jättis vestlusel üsna tavalise inimese mulje. Endast välja ta minuga vesteldes ei läinud kordagi. Samuti ei ähvardanud ta mind isiklikult. Küll nõudis ta tagasi asju, mis olid temalt läbiotsimise ajal ära võetud. See viitab sellele, et ta seisib agaralt enda õiguste eest. Ta oli hea suhtleja ning seetõttu rääkis oma tegudest suhteliselt meelsasti. Et ta oli mitu korda kohtulikult karistatud, ei olnud ta rumal ja teadis täpselt, kuidas rääkida, et mitte endale raskemat koosseisu kaela tõmmata.

Tal oli üllatavalt hea mälu enda toimepandud varguste kohta. Ta oli enne komissari tulistamist käinud vargil peaaegu iga päev. Mõni päev pani ta toime isegi mitu vargust. Samas mäletas ta neid kohti, kus ta vargil oli käinud ja mis esemeid kuskilt varastanud, väga hästi ja oli võimeline nendest detailselt rääkima isegi pikema aja möödudes. Lisaks sellele, et ta väitis varastamise oma töö olevat, armastas ta kiidelda ka sellega, et kui ta isegi kunagi vanglast vabanema peaks, ei hakkaks ta iialgi ausal teel leiba teenima, vaid jätkaks varastamist. Füüsiliselt oli R. K. väga tugev, ta oli kõvasti jõutrenni teinud. Samuti oli näha tema sõrmenukkidest, et ta on palju neid n-õ vastu seina peksnud, mille tagajärjel tekib sõrmenukkidele paksem nahakiht. See viitab tema füüsilisele domineer-

rimisvajadusele. Spordi tegemist pidas R. K. oma töö (loe: varastamise) eduka tegemise aluseks. Ta armastas rääkida, et objektid, kuhu ta vargile läks, valis ta välja tervisejooksu tehes.

Vargil käies oli ta alati väga hästi riides. Ta kandis kas ülikonda või muid korralikke riideid, viisakat musta mantlit ning valget salli. Käes oli tal spordikott n-õ tööriistadega. Kõrvaltvaataja teda tõenäoliselt vargaks ei pidanud. Sõiduvahendina kasutas ta taksoid. Ta kandis kaasas ka relva. Otseselt rõõvima ta enda sõnul ei läinud. Sageli kasvasid tema vargused rõõvimiseks üle, kui keegi peale sattus. R.K. teadis, et kui ta tapaks veel kellegi, ei oleks temale enam raske mat karistust võimalik mõista. Komissari tapmise põhjuseks nimetas R. K. seda, et ta oli nurka surrutud ja ta ainuke soov oli lihtsalt põgenema pääseda. Ta ütles, et on varas, mitte tapja. Samas kirjeldas ta ka üht juhtumit, kus üks teine varas üritas temalt spordikotti, kus olid varguseks vajalikud tööriistad, ära varastada. Ta oli sellele isikule küll öelnud, et too seda ei teeks, sest ta on ise samasugune varas kui teinegi, kuid et too koti ikka ära rebis, tulistas Kalda temal jala läbi ja võttis koti tagasi. Kokkuvõtteks võib öelda, et tegemist on inimesega, kes peab ennast professionaalseks vargaks.

valistest tunnustest. Nii näiteks on Downi sündroomi korral peetud stereotüüpseks tunnuste kogumit, mida iseloomustab (vasakul käel) ulnaarne silmuskurrustik põidlal, nimetis-sõrmel, keskmisel sõrmel, väikesel sõrmel ja radiaalne silmuskurrustik nimetel sõrmel; peopessa suunduv silmus keskmise ja nimetu sõrme vahel; peopessa keskosas või selle ligidal asetsev delta ning dermatoglüüfilise mustri puudumine peopessa põidlapäkal ehk thenaarses piirkonnas.

Olgu eeltoodud kirjeldusega kuidas on, kuid tänaseks väidab meditsiiniline dermatoglüüfika kindlalt, et mõningaid haigusi on võimalik diagnoosida, tuginedes vaid dermatoglüüfilistele analüüsile. On ka teadlasi,

kes kinnitavad end olevat võimelised kuni 90-protsendilise täpsusega prognoosima skisofreeniat ja leukeemiat või määrama kaasasündinud hälvete asukohta.

Saksamaal on dermatoglüüfikanalüüsi hakatud suhtuma sedavõrd tõsiselt, et loodud on spetsiaalsed arvutiprogrammid, mis hindavad kiirelt käejäljendites leiduvaid tunnuseid ning võimaldavad seeläbi kuni 80-protsendilise täpsusega ennustada vastsündinu südamekahjustuste, vähi, leukeemia, suhkurtõve või vaimuhaiguse ilmnemise ja arengu võimalust ja tõenäosust.

Et vältida väärarvamusi ja -tõlgendusi, nagu oleks mis tahes kõrvalekaldeid, hálbeid, haigusi ja sündroome

võimalik avastada, tuginedes üksnes kätelt loetavatele spetsiifilistele tunnustele, tuleks rõhutada – need on tõsiselt võetavad ja usaldatavad siis, kui põhinevad kompleksuuringutel meditsiinilise diagnostikaga – päriiliku ja geeniuuringutega.

Aastakümneid tehtud teadusuuringute läbi on inimese käed osutunud kaalukaks vahendiks nii psühholoogilises, meditsiinilises kui ka geneetilises diagnostikas.

Tuginedes võrdväärsele nii käeanalüütikute traditsioonilistele teooriatele kui ka meditsiinilisele diagnostikale, on tagatud kindel empiiriline baas dermatoglüüfika või miksi mitte – nüüdisaegseks kiroloogia arenguks.

Järva Politseiprefektuur –

Seekord käis Politseileht külas Järva prefektuuri rahval. Eesti südames asuva maakonna turvalisus on 74 politseitöötaja kätes. Neist kaheksa tööde ja tegemistega teeme allpool veidi lähemalt tutvust.

Ellar Eesmaa

Kriminaalosakonna komissar Ellar Eesmaa (43) on kuritegevuse vastu võidelnud viimased 22 aastat oma elust. Sõjaväest tulnud noort poissi huvitas korrakaitstöö sedavõrd, et oma alale on ta jäänud kuni tänaseni. 21mehelise meeskonna peana teab Ellar väga hästi, kui tähtis on meeskonnatöö ja üksteisega hästi läbisaamine. Rõõm n-õ valgeks saanud juhtumist on mitu korda suurem, kui selle taga on mitme inimese pikk ja professionaalne töö.

Tuhandete kuritegude avastamise juures olnud komissar teab, et igast kuriteost jääb sündmuskohta kas või üks jälg. See võib olla üksik juuksekarv või kriimustus, kuid midagi leiab alati. „Tuleb meelde juhtum, kui Paldiskis tegutsesid pangautomaatide vargad. Oli pime ja olime kõik taskulampidega neljakäpukil lahti murtud automaadi juures, kui märkasime järsku lähedal olevat süljelärakat. Hilisema DNA analüüsi alusel tuli tänu sellele jäljele päevavalgele veel peaaegu kümme seni avastamata juhtumit.

Et tööle lõõgastavat vaheldust saada, hakkas Ellar kuus aastat tagasi ratsahobuseid kasvutama. Kõik oma hobused treenib ta ise. „Kui osta aastane hobune ning püüda teda korralikult välja koolitada, võtab see aastaid ja nõuab tohutut tööd,” kinnitab komissar. „Kuid igareedesed õhtused ratsamatkad loodusesse on seda suurt tööd väärt.”

Enne hobuseid oli Ellari peamine hobi motosport. Soolomootorratturina saavutas ta ko-

guni I järgu, kuid kuna tol ajal oli sponsoreid väga raske leida, muutus edasiminekuks omal jõul liiga kulukaks. Küll on aga Ellari tänased parimad sõbrad pärit just tollest eluetapist.

Kuid seegi pole veel kõik. Kaksikümne aastat jahimehena mööda metsi ringi rännanuna teab Ellar väga hästi, mida tähendab suure metsimisega silmitsi seista. „Läksin kord ilma püssita metsisigade toidukohale sööta viima. Korraga märkasin, et tohtu suur emis tormas otsejoones minu poole, ilmselt olin ta pesakonnale liiga lähedale sattunud. Ma ei mäleta, kuidas ma esimese puuni jõudsin, ja veel vähem on mul mees see, kuidas ma sinna otsa sain, aga nii kiiresti pole ma ilmselt oma elus veel kunagi tegutsenud,” meenutab ta. Siga passis puu all muidugi veel tükk aega, enne kui jahimees puu otsast alla sai.

Janek Tšeljadinov

Nii mitmekülgset ja oma alale sedavõrd pühendunud politseinikku, nagu on väljaõppeinstruktor Janek Tšeljadinov (31), on raske leida. „Valisin politseinikuameti, et saaksin inimesi aidata,” ütleb endisesse liikluspolitsei büroosse kuulunud inspektor välja lihtsa tõe. Täna õpetab Janek oma kolleegidele, kuidas olla valmis ja kuidas käituda erinevates olukordades. „Iga politseinik peab olema võimeline tabama sihtmärki täpselt

nooruslik Eesti süda

ka siis, kui seljataga on näiteks mitu kilomeetrit jooksu,“ on ta ise kindel.

Vajadus selliseks valmisolekuks on Janekil võtta omaenda minevikust. Just tema oli kolmas Mäo risti tragöödias osalenud politseinik, kes jäi küll ellu, kuid sai kurjategijate tulest raskelt haavata. Janek oli ainus, kel õnnestus tol korral vastutuli avada. „Paraku ei tundnud ma siis oma relva küllalt hästi ega olnud ka piisavalt palju harjutanud selleks, et ennast vajalikul momendil kaitsta.“ Kurjategijate kuulid tabasid Janeki kätt ning läbistasid lõualuu. Üks kuulidest sahis läbi juuste. „Oleksid kuulid liikunud pool sentimeetrit kõrgemalt või madalamalt, poleks minagi seal eluga pääsenud,“ tõdeb ta.

Janeki korraldatud õppused ei seisne pelgalt lasketiirus salve tühjaks tulistamises. Mitmekümne kilomeetri pikkused treeningurajad ja erinevad ülesanded sisaldavad nii laskmist, roomamist kui ka rattasõitu, lisaks tuleb osata orienteeruda, tuletada meelde eelmises kontrolpunktis näidatud näod, püüda kinni kurjategija, teha läbiotsimine jne.

Kui aga Kaitseliitu kuuluval mehel jääb tööst mõni vaba hetk, võib teda talvel leida hokiväljakult kirglikult litrit taga ajamas. „Üheski teises spordialas ei ole nii palju kiirust ja energiat,“ räägib Janek, kes tõmbab uisud jalga nii pea, kui veepind jääga kattub. Suvel sukeldub ta aga hoopestükki veel alla. „Sukeldudes jäävad kõik argimured ja mõtted veepinnale ning tekib imeline tunne, nagu oleksid vaid üks tilk suurest merest, vaba ja sõltumatu.“ Samasuguse vabadustunde annavad langevarjuhüpped, mida Janek ette võtab. Vastukaaluks kogu sellele adrenaliinitulvale istub Janek nii mõnigi kord ratta selga, sõidab loodusesse ja lasseb oma fotoaparaadil üles leida need imelised hetked loodusest, mis enamikul meist argirutiinis märkamata jäävad.

Kalev Toomingas ja Lembit Ausmaa

Konstaablid Kalev Toomingas (49) ja Lembit Ausmaa (42) hoiavad silma peal Aegviidust kuni Jõgeva piirini, st nende valvata on peaaegu pool maakonnast. Kauaaegsete paarimeestena teavad

Kalev ja Lembit täpselt, mida kaaslane parasjagu mõtleb või kuidas tegutseb, ning just see teadmine teeb nende endi sõnul koostöö lihtsaks ja nauditavaks.

Järvamaal tuntakse Kalevit ja Lembitut aga ennekõike kui maakonna suurima salaviinatehase avastajaid. Kui paarimehed selle aasta 8. mail Albu valda Järva-Madise külla üht metsavargust uurima läksid, viisid jäljed metsatuka ääres asuva ja varem kirikule kuulunud majani. Et mehed lähenesid majale metsa poolt, mitte maantee-poolsest küljest, ei jäänud nad üles sätitud kaamerate vaatevälja.

„Juba eemalt tundsi tugevat puskarilõhna ning õuel ilutses kadunud puuhunnik, kõik puud juba ilusasti lühikeseks saetud ja äraagi lõhutud,“ jutustab Lembit. „Uks oli lahti, kuid majas ei paistnud kedagi. Küll kostis aga pööningult kellegi samme ning masinate vaikset surinat.“ Pööninguredelist üles roninud meestele avanes vaatepilt, mille sarnast enne siinkandis nähtud polnud: mahajäetud maja pööningul oli nüüdisaegseima tehnoloogiaga viinavabrik. „Töö oli parasjagu täies hoos – pärm ja suhkur plasttunnides katusekorruse ühes otsas, keskel kolm täisautomaatset puskariparaati ning pööningu teises otsas 22 liitrit 97% piiritust äravedu ootamas,“ kirjeldab Kalev. Ainukesel parasjagu kohal olnud töölisel ei jäänud üle muud, kui koos politsei-

Kaia Iva
Türi linnaapea

Türi linna ja Järva politseiprefektuuri koostöö on olnud pidev ja tulemuslik. Aastaid on toimunud regulaarsed linna juhtivkonstaabli, linnas tegutsevate turvafirmade esindajate ning linnaapea nõupidamised. On hea meel, et Türi linnas töötab juhtivkonstaablina Priit Paal, kes on oma töös põhjalik, koostööaldis ning tulemusel orienteeritud.

Tõnis Kõiv
Paide linnaapea

Paide linn on koos politseiga korraldanud palju ühiseid projekte. Soovimata neid kõiki üles lugeda, mainin vaid valvekaamerate paigaldamist keskvaljakule ja linna algusesse ning politsei, turvafirmade ja linnavalituse koostöös käima pandud ühispatrullimist. Traditsiooniks on saanud linnaapea vastuvõtt ja politseinike meelespidamine politsei tähtpäevade puhul.

kega oodata oma peremehe saabumist. Praegu ootab viinavabriku omanik oma väljateenitud karistust. Kalev ja Lembit jätkavad aga tublilt oma igapäevatööd, et Järvamaa elanikel oleks turvaline ja rahulik elu.

Jaago Kuriks

Koeru vallavanem, Järvamaa Omavalitsuste Liidu esimees

Järvamaa kohalike omavalitsuste koostöö maakonna politseiprefektuuriga toimib hästi. Oluline on politsei osalemine maakonna arengukava sotsiaalse alalõikude tööriühmades. Maakond on turvaline kindlasti eelkõige hea politseitöö tulemusena, kuid alati saab paremini ja kuritegude avastamises on arenguruumi veel küllaga.

Tähve Milt

Järva maavanema kt

Koostöö on igati heal tasemel. Üks suuremaid ühisprojekte on noorte kuritegevuse ärahoidmise kava väljatöötamine. Sellesse projekti on kaasa haaratud maakonna mitmete valdkondade liidrid ja politseil on selles töös üks peamisi rolle. Koos korraldame ka paljusid maakonna üritusi, nagu näiteks võidupüha tähistamist ja kriisilõppusi.

Alo Allemann, Peeter Laas, Üllar Kütt ja Marju Teinfeldt

Politseiinspektor Marju Teinfeldt (27), politseinoreeminspektor Peeter Laas (29), politseivaneeminspektor Üllar Kütt (29) ja vanemkonstaabel Alo Allemann (32) on see võistkond, kes saavutas 2002. aasta augustis Eesti politsei kutsemeistrite võistlustel parima koha ning tõi koju uhke hõbedase võidukarika.

„Meie meeskonna edu tagas see, et iga liige oli väga tugev mingil kindlal alal ja üheskoos moodustasime ühtlaselt kõrgel tasemel võistkonna. Pealegi olid Peeter ja Üllar juba enne säärastest võistlustest osa võtnud,“ kiidab Alo oma võistkonnakaaslast. Alo on politseis olnud kõige kauem, üle 10 aasta. „Politseitöös võlub mind ennekõike see, et tegu on äärmiselt mitmekülgse ametiga. Iga päev on uued situatsioonid, uued inimesed ning see teeb töö ülimalt huvitavaks.“

Üllaril saab politseis olnud 5 aastat. „Meelde tuleb üks naljakas seik. Maanteel regulaarset liikluskontrolli tehes märkasin järsku, et ühes vastutulevas autos on roolis laps. Pidasime auto kinni, oligi juhiistmel laps mis laps, ema istus kõrval. Küsisime poisi käest juhiluba, laps vaatas meile arusaamatult otsa ja ei saanud sõnagi suust. Siis selgus, et autol oli rool teisel pool,“ meenutab Üllar.

Peeter, kellel on samuti 5 aastat politseisse

tööletulekust möödas, tuletab meelde juhtumi, kui nad Üllariga ühe Mazda kinni pidasid. Ainus põhjus kinnipidamiseks oli see, et eelmisel ööl oli ära varastatud Peetri naabri auto, mis oli samuti Mazda. „Noored poisid roolis, dokumente ei olnud, auto numbrid ei klappinud ning silma jäi kohe ka tohutu võtmekimp rooli kõrval rippumas,“ jutustab Peeter. Hilisemal uurimisel selgus, et kogu see kamp oligi Mazdade ärandamisele spetsialiseerunud, ning lisaks Peetri naabri auto vargusele lahendati nii veel suure hulga teiste Mazdade kadumine.

Marju on võistkonna pesamuna. „Kui hakati võistluste meeskonda moodustama, olin mina korrakaitstes töötavatest naispolitseinikest ainus, kes parasjagu minna sai. Hea meel on, et läksin. Selline võistlus annab igapäevatoeks palju kasulikke teadmisi ning lisaks ka hea koostöökogemuse,“ on Marju kindel.

Tööst vaba aega veedab igaüks aga erinevalt: Alope meeldib laulmas käia ning jõusaalis ennast vormis hoida, Peetrit huvitab motosport ja jõutõstmine, Üllar mängib korvpalli ja hoiab ennast kursis uuendustega infotehnoloogia valdkonnas ning Marju käib nädalas kaks korda aerobikas ja korra ujumas.

Selle aasta kutsemeisterlikkuse võistlustel sai Järva teise koha. „Eks järgmisel korral läheme taas võidukarikat püüdma,“ on võistkond ühel meelel.

Toimetus

Erki Nelis

Järva politseiprefekt

Järva prefektuur on noor – meil on palju noori ja tublisid töötajaid, kellel on rohkesti häid ideid ja teotahet.

Üldjuhul on kuritegevus suurem seal, kus liiguvad kopsakamad summad. Paide linna ja üldse Järvamaa õnn või õnnetus on see, et Tallinna läheduse tõttu ei jõua siia esiteks suured investeeringud ning teiseks eelistavad paljud kohalikud inimesed töökohana pealinna. Sestap on Järvamaal

politseinike probleemiks ennekõike läbisõitvad kurjategijad. Samas näitab statistika kuritegude arvu pidevat vähenemist meie maakonnas. Kindlasti aitab siin kaasa ka politsei tihe koostöö linnavalitsuste ja omavalitsustega preventiivtöö valdkonnas.

Ja lõpetuseks – meie prefektuur on elanike usaldusreitingute poolest koos Saare- ja Hiiumaaga Eestis tipus.

Pildil - Norra ratsapolitseainiku kõrval Oslo politseimaja ees vasakult paremale - Priit Männik, Enrik Luts, Siiri Pars, Ele Nuka, Elina Rikken, Anneli Kolgo, Veronika Viru, Mari Zobel-Roosiväli, Elmar Nurmela. Pildilt puuduvad Kalle Laanet ja Ulvi Oksa.

Naised – politsei nõrgem pool?

Kas politseis on naistel piisavalt võimalusi meestega võrdselt edasi liikuda? Sellele küsimusele käis meie üheteistliikmeline esindus vastuseid otsimas Oslo Politseiakadeemias toimunud Põhja- ja Baltimaade Naispolitseinike Ühenduse (PBNÜ) samateemalisel konverentsil.

14.–16. septembrini toimunud konverentsil teemal “Võrdõiguslikkus politseijõududes” (“Equality wanted within the police force”) võtsid lisaks Eesti esindusele osa kolleegid Taanist, Soomest, Islandilt, Lätist, Leedust, Hollandist, Norrast, Poolast ja Rootsist. 116 osavõtja hulgas oli ka 16 meeskolleegi. Ühtlasi otsustati, et järgmise PBNÜ konverentsi korraldajamaaks saab 2006. aastal Eesti.

Konverentsi eesmärk oli arutada soolise võrdsuse tähtsust politseivaldkondades, kus domineerivad mehed, lähtudes nii asjatundlikkusest kui ka inimõigustest, samas püüti anda mõningaid juhtnööre soolise võrdsuse saavutamiseks nendes valdkondades.

Kohaletulnuid tervitas nii Norra justiitsminister Odd Einar Dörum kui ka Norra politseijuht Ingelin Killengreen. Ettekannetes oli läbiv teema inimõigused. Eraldi tahaks esile tõsta väga huvitavat ettekannet Elizabeth Rehnilt, kes oli aastail 1990–1995 esimene Soome naiskaitseminister ning töötas hiljem ÜRO Bosnia ja

Hertsegoviina missiooni juhina. Konverentsi töörühmade teemad algasid enamjaolt küsimusega miks?: miks peaksid naispolitseinikud osalema eriuksustes, miks politseijuhtimises, miks rahuvalvemissioonidel? Lähemalt käsitleti ka naisorganisatsioonide rolli, paindliku töötaja küsimust ning naiste võimalusi saavutada edu juhtivatel töökohtadel. Töörühmi juhtisid neid politseivaldkondi hästi tundvad ja selle tööga seotud naispolitseinikud.

PBNÜ juhatuse liikmena tundsin loomulikult huvi, milline on meie delegatsiooni liikmete arvamus ning mida uut ja huvitavat teada saadi. Arutati, kas meil on oma organisatsioonis võrdõiguslikkusega probleeme; kui jah, siis milliseid ja mis tegelikult võivad olla nende põhjusteks. Need arutelud on jätkunud tänaseni, ning siinkohal kutsuksingi kõiki Politseilehe lugejaid kaasa mõtlema: mida arvate teie, kas ja milliseid probleeme on meie organisatsioonis võrdõiguslikkusega? Seda võib teha nii ajakirja veergudel, meilitsi või üksteisega puhkepausidel mõtteid jagades.

Konverentsi materjalid on kättesaadavad Politseiameti raamatukogus.

Veronika Viru

Põhja- ja Baltimaade
Naispolitseinike
Ühenduse kontaktisik
Eesti politseis

PBNÜ koduleht:
www.nbpn.org

Kui tunned, et see teemavaldkond pakub huvi, oled oodatud kaasa lööma politseis töötavaid naisi ühendava organisatsiooni loomises Eestis. Meie väike huvirühm on tänaseks kokku tulnud kaks korda ning praegu käivad ettevalmistused, et oleks võimalik juba selle aasta 24. ja 25. novembril luua ametlikult päris oma organisatsioon. Kellel on huvi meiega ühineda, palun saatke oma kontaktandmed meiliaadressile veronika.viru@pol.ee. Samale aadressile võib saata küsimusi nii meie huvirühma kui ka PBNÜ toimetamiste kohta.

Saksa politseilaev SYLT

Vanaaja Saksa politseinik koos sõidukiga, kõrval seisavad (vasakult) Hollandi, Poola Eesti ja Ungari politseinikud.

Paremalt: Jõgeva Politseiprefektuuri politseiinspektori Karl Pöder, Vene miilitsavormis tütarlaps Maria Kaliningradist, kes esines koos Inglismaa puhkpilliorkestriga ning artikli autor Husumis.

Politseipäev Husumis

Janno Ruus

Rapla Politseiprefektuuri korrakaitseosakonna ülemkomissar, IPA juhatuse liige

Saksamaal Schleswig-Holsteini liidumaal asuv väike Husumi linn tähistas oma 400. sünnipäeva politseipäeva korraldamisega. Lisaks meile olid kohal IPA esindused Hollandist, Ungarist, Taanist, Poolast ja Venemaalt.

Septembrikuu eelviimasel nädalal startisime Eestist koos Jõgeva Politseiprefektuuri politseiinspektori Karl Pöderiga, ees ootamas peaaegu kahe tuhande kilomeetri pikkune autosõit politseivärvides Opeliga.

Teekond Läti-Leedu-Poola kaudu kestis kaks päeva ja oli täpselt 1920 kilomeetrit pikk. Ainus probleem tekkis Poola piiril, kus nõuti lisaks olemasolevatele dokumentidele veel Eesti ja Poola politseijuhtide lisakokkuleppeid eraldusmärkide ja vilkurite kinnitkamise kohta. Pärast paaritunnist asjaajamist olid vajalikud lepped olemas ning vilkurid kaetud Poola ajalehe ja Eestist pärit kilekotiga ning sõit võis jätkuda. Igatahes olime 18. septembri õhtuks kokkulepitud kohas ja val-

mis vastu võtma ning omalt poolt pakkuma seda, mida üritus ette nägi.

Järgmistel päevadel viidi meid Husumist kolme tunni meresõidu kaugusele Hooge saarele, kus elab 180 elanikku, on oma üheklassiline kool ja elatusallikaks põhiliselt turism. Sõiduvahend oli ehtne politseilaev SYLT, kohalolnutele tutvustati navigatsioonisead-

meid ja meresõidu tarkusi. Käisime ka kohalikus linnas Husumis ning naaberlinnades Flensburgis ja Friedrichstadtis. Meile näidati kaht politseijaoskonda, tutvusime sealse töökorraldusega ning töövahenditega. Kõige pidulikuma õhtu veetsime Husumi raekojas, kus esines puhkpilliorkester Inglismaalt. See oli nendel päevadel ka esimene kord, mil riietusime pidulikku politseivormi.

Linna aastapäeva pöhiüritus toimus 21. septembril Husumis. Eelmisel päeval pesime oma sõidukid veel kord kohalikus pesulas puhtaks ning hommikul rivistusid kõigi riikide politseiautod Husumi jõe kaldal, otse vanalinnas. Raekoja platsil peeti aktus, kus ametivande andsid Saksamaa politseikadetid. Seejärel sai rahvas tutvuda eri riikide politseitehnika ning vormiriietusega. Ilusamateks vormideks peetigi Eesti ja Hollandi politseivormi. Meie politseiauto tunti ära riigi tunnuse EST järgi. Et meil oli kaasas kastitähis Lõvi Leo komme, ei vaibunud laste huvi enne, kui kast oli tühi.

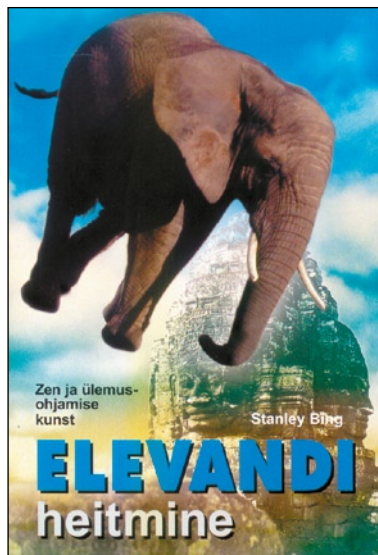
Tagasiteeks valisime Taani ja Rootsi, sest eba-meeldivused Poolas olid veel värskelt meeles. Liiatigi on see tee ka lühem, kuna Husum asub Taani piirist ainult 40 kilomeetri kaugusel. Koos laevasõiduga reisisime jällegi kaks päeva, kuid märksa paremates oludes. Ainuke vahejuhtum oli Rootsis. Nimelt tahab Rootsi politsei ette teada, kui riigis liigub teise riigi operatiivsõiduk. Palusime vabandust ja pärast dokumentide kontrolli juhatati meid sõbralikult sadamasse. Rootsi politseinikud, kes olid samuti IPA liikmed, olid nõus meile ka linna tutvustama, kuid vähese aja tõttu jäi meil see pakkumine vastu võtmata.

Kokkuvõtteks saab öelda, et reis oli väga huvitav ja inforohke. Kohtusime endiste IPA sõpradega ning saime juurde palju uusi kontakte ja sõpru. Samuti said kohalikud elanikud palju uut ja huvitavat infot meie riigi, politsei ning IPA kohta.

Tõeline näide IPast

Vesteldi ka nõnda: et venelanna, kes oskas ainult vene keelt, soovis suhelda inglasega, kes oskas ainult inglise keelt, siis tõlkis Karl venelanna jutu saksa keelde ning hollandlane, kes oskas nii saksa kui ka inglise keelt, tõlkis inglasele. Teine variant sama venelannaga: ungarlane ütles midagi poola keeles poolakale, poolakas saksa keeles hollandlasele, hollandlane inglise keeles minule ja mina vene keeles venelannale. Selle kohta ütlesid poolakad ja hollandlased, et see ongi IPA.

Küllike Valk
Politseiameti
üldosakonna
juhtivinspektor

Kommenteeritud liikluseeskiri

Selles rubriigis tutvustame neid õpikuid ja raamatuid, mis on Politseiameti raamatukogu vahendusel ostetud üleriigilise hankena ning jaotatud jaotuskava alusel. Septembris oli selleks kirjastuse Mats väljaanne “Kommenteeritud liikluseeskiri” (kolmas, parandatud ja täiendatud trükk).

Raamatu hankimisel on silmas peetud sihtrühma, kelleks on eelkõige liiklusalaste väärtegade menetlejad. Eesmärk on parandada ning ühtlustada vääртеomenetluse protokollide ja kiirmenetluse otsuste kvaliteeti, arvestades ühiskonna suurt huvi liikluseeskirja rikkujate vastu. Raamatu peaksid kas või mälu värskendamiseks läbi sirvima kõik, kes autoroolis sõidavad. Kultuurne liiklemine peab olema politseiorganisatsioonil elunormiks.

Lisaks põhjalikele selgitustele sisaldab raamat ka kõigi liiklusalaste õigusaktide loetelu.

SEADUS

Rubriik: Raamat Elevandi heitmine

Juhtimisteemalised raamatud püüavad pilku nii poelettidel kui ka raamatukogudes. Politseiameti raamatukogu uudiskirjanduse riiulit ehib väikeseformaadiline raamat kirjastuselt Pegasus “**Elevandi heitmine**” (Tallinn, 2003). Autor Stanley Bing annab humoorikalt

Elevandi heitmine

Juhtimisteemalised raamatud püüavad pilku nii poelettidel kui ka raamatukogudes. Politseiameti raamatukogu uudiskirjanduse riiulit ehib väikeseformaadiline raamat kirjastuselt Pegasus “Elevandi heitmine” (Tallinn, 2003). Autor Stanley Bing annab humoorikalt kümneid ja kümneid häid nõuandeid, kuidas saada hakkama elevantist ülemusega, kuidas käituda temaga koosolekul, kuidas teda usaldada (ja kas üldse?!), kuidas väljendada oma tänulikkust jne. See on südantkosutav lugemine kõigile neile, kes igapäevatoos puutuvad kokku nii heade kui ka halbade ülemustega ning kes on ka ise ülemused. Analüüsigi ja hinnake elevanti endas ning oma kogemusi temaga toimetulekul.

Aripäeva Kirjastuses on koostamisel uus käsiraamat, mis on mõeldud igale juhtimisvaldkonnas tegutsejale. Käsiraamatus on palju elulisi näiteid ja näidiseid igal tasandil olevale juhile.

kümneid ja kümneid häid nõuandeid, kuidas saada hakkama elevantist ülemusega, kuidas käituda temaga koosolekul, kuidas teda usaldada (ja kas üldse?!), kuidas väljendada oma tänulikkust jne. See on südantkosutav lugemine kõigile neile, kes igapäevatoos puutuvad kokku nii heade kui ka halbade ülemustega ning kes on ka ise ülemused. Analüüsigi ja hinnake elevanti endas ning oma kogemusi temaga toimetulekul.

Mõni näide veel n-õ juhtimisõpikute kohta, mida tasub kindlasti lugeda. Nende kohta on lühitutvustus ka

Mõni näide veel n-õ juhtimisõpikute kohta, mida tasub kindlasti lugeda. Nende kohta on lühitutvustus ka Politseiameti raamatukogu kodulehel Intranetis.

Covey, S. R. **Esmatähtis esikohale. Elada, armastada, õppida, jätta endast jälgi.** Tallinn: Ilo, 2000.

Goldratt, E. M. **Asi pole vedamises.** Tartu: Fontes, 1999.

Goldratt, E. M. **Eesmärk.** Tartu: Fontes, 1998.

Goldratt, E. M. **Kriitiline ahel.** Tallinn: A. Y. Goldratt Baltic, 1999.

Koch, R. **80:20 printsiip. Kuidas saavutada vähe-maga rohkem.** Tallinn: Tea, 2003.

Lacey, H. **Kuidas lahendada konflikte töökohal.** Tartu: Elmatar, 2002.

McKenna, P. **Esimene võrdsete seas.** Tallinn: Pegasus, 2003.

Roots, H. **Organisatsioonikultuuri tüübid.** Tallinn: Sisekaitseakadeemia, 2002.

Siimon, A. **Juhtimine.** Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2003.

Valk, A. **Organisatsioon ja juhtimine avalikus sektoris.** Tallinn: Sisekaitseakadeemia, 2003.

Winston, S. **Tiptasemel juht. 101 võimalust aja, inimeste ja dokumentide juhtimiseks.** Tallinn: Tea, 1997.

12. septembril Nõmme Spordikeskuses toimunud krossijooksu meistrivõistluste võitja naiskond.....

..... ja meeskond.

Eesti politsei 2003. aasta krossijooksu meistrivõistlused

12. september 2003, Nõmme Spordikeskus

1000 m

Naised 51 ja vanemad

1. Merle Nuia	
Pärnu PP	5.03
2. Agnes Palu	
Pärnu PP	5.42

Naised 41–50

1. Heli Haak Võru PP	4.12
2. Linda Oks Valga PP	4.13
3. Galina Antonova Harju PP	4.17

Naised 31–40

1. Epp Jalakas SKA politseikolledž	3.45
2. Pille Vennikas TPP	3.50
3. Ülle Kraun Lääne-Harju PP	4.18

Naised kuni 30

1. Marian Muuga SKA politseikolledž	3.09
2. Annika Vahtramäe Viljandi PP	3.17
3. Kalli Meriste Pärnu PP	3.23

2000 m

Mehed 51 ja vanemad

1. Jevgeni Vološin Narva PP	6.50
2. Voldemar Sarapu Narva PP	7.22
3. Jaan Mulluste Pärnu PP	8.55

Mehed 41–50

1. Aivar Rõžko KKP	6.29
2. Vampula Oper Võru PP	6.30
3. Aleksander Tihomirov Narva PP	6.37

3000 m

Mehed 31–40

1. Peeter Männik Pärnu PP	9.33
2. Ahto Jakson Saare PP	9.40
3. Gunnar Vahi Valga PP	10.12

Mehed kuni 30

1. Arli Mändmets TPP	9.04
2. Aare Kutsar Julgestuspolitsei	9.13
3. Emeri Pöld TPP	9.26

Võistkondlik paremusjärjestus

1. SKA politseikolledž	103 punkti
2. Tallinna Politseiprefektuur	103
3. Pärnu Politseiprefektuur	96

Eesti politsei 2003. aasta viievõistluse meistrivõistlused

19. ja 26. september 2003

Naised

Marian Muuga Sisekaitseakadeemia	2988
Triin Krahv Sisekaitseakadeemia	2869
Kirsti Tertõtnaja Politseikool	2796

Mehed

36 ja vanemad

Raivo Sinimets Ida-Viru PP	3066
Tõnu Ainsoo Valga PP	2115
Raivo Kiuru Tartu PP	2107

36 ja nooremad

Emeri Pöld Tallinna PP I	4840
Tarmo Tapfer Valga PP	4441
Raivo Mänd Julgestuspolitsei	4428

3. oktoobril Politseikooli lasketiirus toimunud Politsei PPC võistluste tublimad.

Politsei PPC

3. oktoober 2003, Politseikooli lasketiir

1. Oliver Purik Julgestuspolitsei Sig-Sauer	496
2. Andres Kutser Politseikool Glock	494
3. Ants Kalev Politseiamet Glock	478

PM arvestuses

1. Lauri Abel Politseikool	478
2. Vjatseslav Všivtsev Narva PP	477
3. Jüri Pilt Pärnu PP	477

Politsei MV kergejõustikus 2003

15.08.2003, Haapsalu staadion

100 m

Naised kuni 30

1. Käthlin Reinberg	14,33
2. Kirsti Tertõtnaja	14,67
3. Annika Tikk	15,01

Naised kuni 40

1. Margit Klaus	16,50
2. Elen Hallik	16,50
3. Ülle Kraun	16,88

Naised kuni 50

1. Irina Fjodorova	17,64
2. Erika Kaskla	17,73

Naised 51 ja vanemad

1. Kaidi Langu	20,13
2. Ljudmilla Stepanova	21,56

800 m

Naised kuni 30

1. Annika Vahtramäe	2.45,93
2. Kalli Meriste	2.46,40
3. Regina Lilienbach K.	2.49,93

Naised kuni 40

1. Margit Klaus	3.19,02
2. Talvi Saarmann	3.54,31
3. Katrin Satsi	3.56,41

Naised kuni 50

1. Galina Antonova	3.48,49
2. Irina Fjodorova	3.57,49

Kõrgus

Naised kuni 30

1. Marita Kukk	1.55
2. Annika Vahtramäe	1.45
3. Inga Laine	1.45

Naised kuni 40

1. Margit Klaus	1.25
2. Talvi Saarmann	1.15

Naised kuni 50

1. Rita Utjupin	1.00
-----------------	------

Naised 4 x 100 m teatejooks

1. Tartu PP	56,90
Lilia Matonina, Käthlin Reinbeg, Virpi Aunison, Kaidi Käärmann	
2. Pärnu PP	59,10
Marge Kivisild, Kaili Meriste, Evelyn Liländer, Kati Nõmm	

3. Politseikool 59,50
Regina Lilenbach K., Triin Tähtla,
Jana Õim, Kirsti Tertõtsnaja

Kaugus**Naised kuni 30**

1. Marita Kukk 5.22
2. Käthlin Reinberg 5.19
3. Kirsti Tertõtsnaja 4.84

Naised kuni 40

1. Aet Vendelin 3.46
2. Talvi Saarmann 3.37
3. Ülle Kraun 3.30

Naised 51 ja vanemad

1. Kaidi Langu 2.46
2. Tiiu Künnapuu 2.34
3. Ljudmilla Stepanova 2.30

Kuul**Naised kuni 30**

1. Tiiu Kull 10.45
2. Annika Tikk 10.33
3. Annika Vahtramäe 9.14

Naised kuni 40

1. Aet Vendelin 8.30
2. Helen Hallik 7.16
3. Katrin Satsi 6.64

Naised kuni 50

1. Aili Sinimäe 7.60
2. Erika Kaskla 7.05
3. Eve Koger 6.90

Naised 51 ja vanemad

1. Kaidi Langu 6.40
2. Tiiu Künnapuu 5.30
3. Ljudmilla Stepanova 5.28

100 m**Mehed kuni 30**

1. Tauno Koppel 11,70
2. Kaido Parbus 12,12
3. Raiko Elming 12,13

Mehed kuni 40

1. Tarmo Tapfer 12,15
2. Tõnu Ainsoo 12,84
3. Janek Ardon 13,27

Mehed kuni 50

1. Aivar Rõžko 13,67
2. Olev Laak 13,74
3. Heino Mumm 14,00

Mehed 51 ja vanemad

1. Jaan Mulluste 15,54
2. Jevgeni Vološin 15,96
3. Vladimir Staltsov 17,56

1500 m**Mehed kuni 30**

1. Arli Mändmets 4.17,53
2. Emeri Põld 4.28,06
3. Jarmo Kass 4.37,70

Mehed kuni 40

1. Peeter Männik 4.42,41
2. Ahto Jaakson 4.43,73

3. Alo Allemann 4.59,76

Mehed kuni 50

1. Aivar Rõžko 5.05,52
2. Vampula Oper 5.06,04
3. Aleksandr Tihhomirov 5.06,87

Mehed 51 ja vanemad

1. Jevgeni Vološin 5.19,76
2. Voldemar Sarapu 5.45,57
3. Paavo Kruusmaa 9.20,06

Mehed 4 x 100 m teatejooks

1. Tallinn PP 45,88
Rain Saggor, Emeri Põld,
Marko Kivila, Jaanus Siider

2. KKP 46,09

Ivo Kolk, Tauno Koppel,
Kaido Barbus, Raido Sammelseg
3. Julgestuspolitsei 47,54

Tarmo Kobin, Kent Puiestee,
Raivo Mänd, Andrus Kaha

Kõrgus**Mehed kuni 30**

1. Tarmo Kobin 2.00
2. Emeri Põld 1.90
3. Andrus Toomla 1.85

Mehed kuni 40

1. Tarmo Tapfer 1.70
2. Alvar Vill 1.65
3. Andrus Jalonen 1.60

Mehed kuni 50

1. Nikolai Bronski 1.45
2. Vladimir Kissel 1.35
3. Leonid Arefjev 1.30

Mehed 51 ja vanemad

1. Vladimir Staltsov 1.05
2. Paavo Kruusmaa 0.85

Kaugus**Mehed kuni 30**

1. Kaido Parbus 7.12
2. Kent Puiestee 6.72
3. Raiko Elming 6.61

Mehed kuni 40

1. Tarmo Tapfer 6.40
2. Tõnu Ainsoo 5.58
3. Janek Ardon 5.25

Mehed kuni 50

1. Heino Mumm 5.00
2. Railis Raup 4.93
3. Olev Laak 4.70

Mehed 51 ja vanemad

1. Jaan Mulluste 4.45
2. Jevgeni Vološin 3.80
3. Vladimir Staltsov 2.96

Kuul**Mehed kuni 30**

1. Sven Simuste 12.88
2. Peeter Aan 12.47
3. Tauno Koppel 11.90

Mehed kuni 40

1. Tarmo Pihlak 11.00
2. Arvi Laak 10.07
3. Urmas Treier 9.93

Mehed kuni 50

1. Jevgeni Jessin 11.39
2. Olev Laak 10.41
3. Raivo Kiuru 9.71

Mehed 51 ja vanemad

1. Jevgeni Vološin 8.92
2. Jaan Mulluste 8.71
3. Kalju Vaiver 8.59

Oda**Mehed kuni 30**

1. Taimo Tugi 53.33
2. Kaur Kappak 48.42
3. Margo Kivila 47.97

Mehed kuni 40

1. Andrus Jalonen 42.44
2. Margus Kotter 38.80
3. Alvar Vill 36.98

Mehed kuni 50

1. Jevgeni Jessin 42.53
2. Heino Mumm 39.63
3. Valeri Petrov 37.35

Mehed 51 ja vanemad

1. Kalju Vaiver 27.36
2. Jevgeni Vološin 25.63
3. Paavo Kruusmaa 16.32

**XIII politsei Euroopa
meistrivõistlused laskmises**

03.–09.09.2003, Moskva

Standard

8. Ain Muru Julgestuspolitsei 1226.1
31. Endel Järv Julgestuspolitsei 1038

60 lasku lamades

14. Ain Muru 585
31. Endel Järv 572

Õhupüstol 10 m

25. Lauri Abel Politseikool 558
38. Vahur Tamuri Tallinna PP 538

Olümpia kiirlaskmine

21. Vahur Tamuri Tallinna PP 546

Sportpüstol 25 m

29. Lauri Abel Politseikool 537
33. Vahur Tamuri Tallinna PP 532

**Tallinna NIKE sõdurijooks Tallinna
Sügisjooksu 10 km distantsil**

6.09.2003

I koha võitis Politseiameti võistkond

koosseisus Madis Kuznetsov, Aivar Rõžko, Arli
Mändmets, Emeri Põld, Olav Karu, Kunnar
Vahi, Aleksei Elram, Aare Kutsar, Alar Toome
ja Ahti Jakson.

Lõvi Leo ootab 12. novembri pärastlõunal Tallinna Pagari 1 asuvasse Politseiametisse kõiki lapsi oma sünnipäevale. Et Leo teaks, kui suure kringli peaks tellima, palub ta peole tulijatel hiljemalt 3. novembriks oma tulemisest teatada meilitsi urve.miidla@pol.ee või telefonidel 612 3091 (Melli Rüga) või 612 3255 (Urve Miidla). Kirjutage või õelge telefoni teel oma nimi, vanus ja kodune aadress, et Lõvi Leo saaks saata sünnipäevakutse, kus on kirjas ka kellaaeg.

Lõvi Leo tuletab meelde, et nüüd peab igal inimesel, aga lastel kohe kindlasti väljas liikudes helkur riidel olema, et autojuhid neid ka hämaral teel aegsasti märkaksid.

Oma suvest kirjutasid Renata, Herik ja Marit aga nõnda:

Herik Aug (vasakul) sel suvel koos oma noorema vennaga Elistvere loomapargis põõnavat karuotti vaatamas.

Herik: Meie perel oli tore suvi. Tegime pika reisi mööda Eestit, Tallinnast kuni Võrumaani välja. Käisime loomaaias, Palamusel Tootsi koolimajas, Suurel Munamäel ja Piusa koobastes.

Renata: Minu suve kõige toredam sündmus oli esinemine koos oma võimlemisrühmaga "Kirke" Pärnus Kalevi võimlemispäevadel. Et me esineme nii hästi, sai meie rühm edasi ka Vallikäärus toimuvale galakontserdile.

Marit: Minu suvi oli tore. Käisime koos perega loomaaias ja mere ääres ujumas. Olin veel ka maal, kus tegin palju põnevaid asju.

Marit lila suvi möödus ujudes, päikest võttes ja sõpradel külas käies.

Lõvi Leol on sünnipäev

Sügis on käes. Lõvi Leo toa seinal on kalender, kus on korraga näha kolm kuud. Nüüd on avatud juba see leht, millel on septembri-, oktoobri- ja novembrikuu. Ja novembrikuu ühe kuupäeva oli Leo juba aasta algul ära märkinud. See on 12. november. Selle päeva kohale oli Leo kleepinud politsei vapi ja kirjutanud juurde "Sünnipäev". Jah, samal päeval, mil Eesti politsei peab sünnipäeva, on ka Lõvi Leo sünnipäev. Leo ootab seda päeva väga, sest siis tulevad külla sõbrad, toovad kingitusi ning üldse on tore ja vahva.

Leo luges kalendris sünnipäevani jäänud päevi ja leidis, et ongi aeg hakata ettevalmistusi tegema. "Vanaisa oskab mulle kindlasti head nõu anda, mida oleks vaja teha," mõtles Leo ja läks vanaisa otsima. Vanaisa oli õues ja riisus kokku lehti, mis katsid muru tiheda vaibana. Ega neid puudele enam kuigi palju polnud jäänudki. Vanaisa kuulas lõvipoisi jutu ära ja jäi mõttesse. "Vaata, Leo, ühel õigel sünnipäevatordil peavad ka küünlad olema," lausus ta. "Kui minu 80ndat sünnipäeva pidasime, jäi küünlaid just nii palju alles, kui sinul nüüd vanust täitub, ja üks jääb veel ülegi. Need on minu toas laual, otsi ise sealt üles!" soovitas vanaisa ning jätkas õue puhastamist.

Leo läks vanaisa tuppa. Vanaisa lauale olid tõstetud pildialbumid. Ju oli ta oma politseiaastaid meenutanud, sest seal oli asju, mida vanaisa polnud enam ammu kasutanud: politsei võõrihm, binokkel, graveeringuga portsigar, suur taskulamp ja veel igasuguseid huvitavaid esemeid. "Aga kus siin küünlad on?" ahastas Leo ning asus murelikult otsima.

Lapsed, aidake Lõvi Leol sünnipäevatordi küünlad üles otsida! Mitu küünalt leidsite? Kui vanaks Lõvi Leo 12. novembril saab?

Eelmises numbris ilmunud piltmõistatuse lahendasid õigesti Marti lila Viljandist, Renata Lukk Läänemaalt ja Herik Aug Saaremaalt. Nendele saadab Lõvi Leo ka väikese kingituse. Lõvi Leo koolikott oli kapi otsas, aabits riulis, õpikud laua all, pliiatsitops koos pintsliga laua peal ning joonlaud ja tahvel mänguasjade kastis. Tarvis oleks Lõvi Leole osta veel vihikuid, värve, pliiatseid, pabereid ning loomulikult pinal ja päevik.

19. septembril avati Pärnumaal Paikusel asuvas politseikoolis uus nüüdisaegne lasketiir. Ligi kaks miljonit krooni maksuma läinud lasketiiru avamises osalesid lisaks politseikooli rahvale ka siseministeriumi asekanstler Kalev Timberg, politseipeadirektori asetäitja Priit Männik ja Paikuse vallavanem Kuno Erkmann.

19. septembril toimus politseikoolis aktus, kus lõpudiplomid sai 35 uut politseinikku – 11 naist ja 24 meest. Politseinikud asuvad tööle 12 politseiprefektuuri. Kõige rohkem uusi töötajaid – üheksa – saab Tallinna prefektuur; Tartusse ja Pärnusse läheb tööle neli politseinikku.

Augusti keskel Harjumaal toimunud eriuksuste võistlusel "Estonian SWAT Competition 2003" oli esimest korda esindatud ka politsei Põlva prefektuuri meeskonna näol. Kõiel turnimine paneb proovile meeste jõu ja vastupidavuse. Nagu pildil oleva võistleja grimassist näha, ei ole see kerge. Proovige seda teha ka siis, kui teil ripub lisaks oma kaalule ümber paarkümmend kilo lisavarustust.

Ohvitseri päästmise harjutuses pidid kaaslased ohtlikust kohast ära vedama liikumisvõimetu kaaslast. Alati võib juhtuda, et kurjategijate kinnipidamise ajal saab keegi politseinikest pihta või lihtsalt väänab jala ning kaaslased peavad ta eemale tassima.

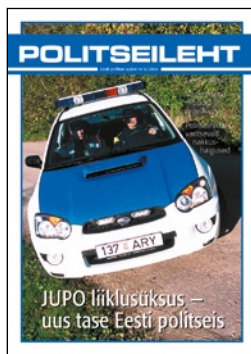

Pantvangi vabastamise harjutuse ajal startis kogu võistkond koos, seljas killuvestid ja peas gaasimaskid. Harjutuse alguses pidi rühma täpsuslaskur tabama kaugelt sigaretipakisuurust puitkloti, mille järel teised tormasid majja pantvangi vabastama

10. oktoobril andis autofirma Viking Motors Eesti politseile pidulikult üle 15 uhiuut Opel Vectrat. Autodega tutvub Politseiameti tehnikatalituse politseivaneminspektor Allan Annus.

PEZÜME

Приятного чтения!

Дорогой читатель!

Октябрьский номер журнала «Politseileht» юбилейный. 12 ноября Эстонская полиция отметит свое 85-летие. В связи с этим ко всем полицейским с приветствием обращается президент Эстонской Республики Арнольд Рюйтель.

Заглавная статья посвящена новому полицейскому подразделению, Службе дорожного надзора в составе Охранной полиции. Своими впечатлениями о проведенном вместе с сотрудниками подразделения дорожной полиции рабочем дне на маршруте Тарту-Таллинн делится журналист Хейкки Киротар.

В рубрике, посвященной раскрытию преступлений, речь идет о раскрытом в Таллиннской префектуре полиции убийстве на эмоциональной почве работника тюрьмы, которому было нанесено 20 ножевых ранений. Мадис Тилга приоткрывает закулисные подробности этого преступления.

Персона номера – Кристель-Лийз Каунисмаа, инспектор по работе с молодежью Харьюской префектуры полиции. В течение последних трех лет она энергично и успешно организует летние лагеря отдыха для находящихся не в ладах с законом мальчиков. Недельные лагеря с установленным воинским распорядком и руководителями-военными заставляют многих ребят взглянуть на жизнь другими глазами.

Отдельные страницы посвящены юбилею полиции.

Авторы делятся мнениями и воспоминаниями о разных периодах Эстонской полиции.

Эксперт-криминалист Геа Линг продолжает рассказывать об интересных исследованиях отпечатков пальцев.

Уно Траат рассуждает о мотивах тяжкого преступления – изнасилования.

В рубрике «Тактика безопасности» рассказывается о тех ситуациях в работе полицейского, когда он может заразиться инфекционными заболеваниями; а также о чем говорит язык без слов.

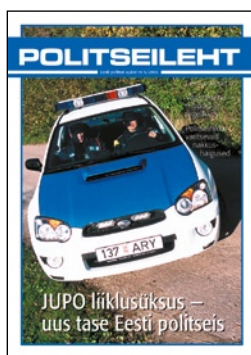
В рубрике психологии Лийвия Анион знакомит читателя с результатами проведенных несколько лет назад психологических тестов.

Прийт Мянник в своей статье обращает внимание полицейских на то, каковы могут быть последствия их халатного отношения к обычным гражданам.

На этот раз наш журнал побывал в гостях у Ярваской префектуры полиции. Своими впечатлениями о посещении Голландии, Норвегии и Германии делятся полицейские, побывавшие в этих странах в гостях у своих коллег.

Конечно же, и на этот раз в журнале есть спортивная страничка и детская рубрика львенка Лео. Как всегда представлены и новые книги.

SUMMARY

Enjoy your reading!

Dear Reader

This month's "Politseileht" has the air of the forthcoming jubilee about it. On 12 November the Estonian Police will be 85 years of age. In honour of the said event Arnold Rüütel, the President of the Republic of Estonia sends his greetings to the whole Estonian Police in the editorial.

The cover story of the magazine is dedicated to the Traffic Surveillance Division of the Personal Protection Service or, as the people call it, the new traffic unit. Journalist Heikki Kirotar spent a whole working day together with the traffic unit on the route from Tartu to Tallinn and now shares his experience with us.

In the column "Detection of Crime" we will talk about a case that was solved by the Tallinn Police Prefecture, in which a prison officer was murdered with 20 stabs in a crime of passion. Madis Tilga will reveal to us the secrets of this crime.

This month's persona is Kristel-Liis Kaunis-maa, a Juvenile Police Officer from the Harju Police Prefecture, who has dedicated all her energy to organising summer camps for juvenile delinquents during the past three years. Weeklong camps with a military regime, lead by young soldiers, have made many boys look at their life a

bit differently after the camp.

Separate pages have been dedicated to the 85th Anniversary of the Estonian Police. People who have been connected with the police during various eras through time share their views and memories. Gea Ling continues to investigate the fascinating world of fingerprints and Uno Traat writes about the motives of people who commit the crime of rape.

In the column "Security Tactics" we will talk about the possible infectious diseases in police work and about things that can be said without words. In the "Psychology column", Liivia Anion introduces the results of the test on personal traits that was carried out a few years ago. In his article, Priit Männik draws our attention to the consequences that may occur when police officers are careless in their communication with citizens.

In the column "Let's Go for a Visit" we went to see the young and harmonious Järva Police Prefecture this time. Police officers who visited their colleagues in the Netherlands, Norway and Germany also share their experiences.

As usual, there are also the sports pages, Leo the Lion with his adventures and presentation of a book.

KULDI KAASA		POLITSEI- ELU POLE ...	PIDULIK KOOSOLEK	ISSANDA AASTAL (LD. K.)	KOLMIK	UMBES	POLITSEINI- KE VASTU- TUS ON ...	 <p>Operatiivtöö peab selgitama, . . . !</p>																
EUROOPA MEISTRI- VÕISTLUSED			POISI- NAKATS																					
POLITSEINI- KU TÖÖ- RIETUS							URAAN VERE...																	
TERRORI- ORG.				AUTOMARK AASTA																				
MEESTE, NAISTE ÜHIS- LAULMINE																								
KOLMAS ISIK				TÄPITÄHT	OST		AMETLIK DOKUMENT							ÜMBRIS- KARP	LOODUS- VAIM	POLITSEI TÖÖS VAJALIK	TÄPITÄHT	TARKPEADE MÄNG	TIIVA- RIPSUTUS					
POLITSEINIKULE VAJALIK OSKUS				VIRN, PINU	NEON																			
KÜPSISE- MARK			KALLALE- TUNG ASESÕNA												E. UJUJA									
AMPER		PESU- VALGENDI TOOKORD					POLITSEI- TÖÖST ON ... SAKSA KODU- KAUBAMAJA											ALU- MIINIUM LEHMA TISSID						
NAISTE- AJAKIRI					OTSESIHTI- MISEGA LASKMINE PÄTT TULEB ... VÕTTA																			
TELEFONI- KATALOOG							LAHJA ALKO- HOLJOOK SEKUND																	
VÄLJASUR- NUD LIND				ÕIS (MURDES) ANONÜÜM- SED ALKO- HÖOLIKUD					ÜKS FORD SÜD			TONN ALEVIK IDA-VIRUS												
MOES		TEELE PEIGMEES HOMO					MÕISTE LASTE MÄNGUDES ... INIMESI POLE PÄTID											METSLOOM						
REVOLVER						EESTI TELEFON HIMUKAS, ABLAS			SIIMENS NOOT		OLÜMPIA- MÄNGUD HÜVAKUL													
EAST		EINSTEIN OSOONI VALMISTAJA		TÖÖAJAL KEELATUD SEE ON				RAADIUS ALAMATE USSIDE HÕIMKOND		TAGUOTS JÕGI EUROOPAS														
KÄÄBUS-					SÜDANT- LIIGUTAVALT TÄÄKLILIA																			
USA OSARIK																								
KURTŠA- TOOVIUM			KELLEGI KASUKS HULLUSTI RABAMA TERASKOIS							TÄRKAV VILI PUGIMIS- HIMU														
VÄLJAS (SPORDIS)				POLITSEI- TÖÖ LÖIK ELUVAIM SEES								SENT EI PEATU IAL												
LÄMMASTIK		RÄNNAK SIDESÕNA				ELUS MIS EV PEAMINIS- TER EKSIILIS (1945-63)				KINO PÄRNUS EBAKÜLM														
KESKAJA ÕPILANE VÕI ÜLIÕPILANE							PRAEGU KESTEV AEGKOND MITTE																	
POLITSEINI- KULE VAJA- LIK OMADUS						KOHA- MÄÄRUS NANO-				VENE NAISENIMI KILO-														
PARTISAN				VEIDI MÄRG																				

Eelmises numbris ilmunud ristsõna vastus oli „... salakaup märkamata“. Politseiorkestri Big Bandi CD-plaadi „Disco Grande“ võitsid Aino Koser, Raimund Kull, Tiia Laar, Ade Russak ja Aadu Parm. Palju õnne! Võitjad saavad auhinna kätte posti teel. Uue ristsõna lahendusi ootame 1. detsembrini meiliaadressil politseileht@pol.ee või märgusõna all „Ristsõna“ postiaadressil Politseileht, Pagari 1, 15060 Tallinn. Õigesti vastanute vahel loosime välja politseiorkestri Big Bandi viis CD-d „Disco Grande“; solistid on Kaire Vilgats, Tanel Padar ja Hedvig Hanson.

HOTELL PESA

IPA liikmetele ja nende perekonnaliikmetele kehtivate liikmepiletite ettenäitamise korral 20% hinnasoodus!

- 24 ühe- või kahekohalist tuba, 6 minisviiti
- restoranis rikkaliku valikuga *a la carte* menüü
- hubane kaminaga publi
- nüüdisaegne konverentsisaal
- ujula ja spordisaalid
- Tervise Harmoniseerimise Keskus
- erinevad aktiivse puhkuse veetmise võimalused: ratsutamine, karavani- ja saanimatkad, kanuumatkad, retked Põlvamaa kaunitesse paikadesse

Pesa ootab Sind alati!

Uus 5, 63308 Põlva, tel 372 79 98 530
www.kagureis.ee

kagureis@kagureis.ee